

Návrh rozpočtového plánu Slovenskej republiky na rok 2016

| október 2015

OBSAH

Zhrnutie	4
I. Makroekonomické predpoklady návrhu rozpočtu	7
I.1. Externé predpoklady prognózy	7
I.2. Makroekonomická prognóza	8
I.3. Hodnotenie prognóz výbormi pre makroekonomické a daňové prognózy.....	11
II. Rozpočtové ciele	13
II.1. Aktuálny vývoj verejných financií	13
II.2. Štrukturálne saldo a výdavkové pravidlo.....	14
II.2.1. Štrukturálne saldo	15
II.2.2. Výdavkové pravidlo	18
II.3. Prognóza hrubého dlhu verejnej správy.....	19
II.4. Príjmové ciele rozpočtu verejnej správy.....	24
II.4.1. Boj proti daňovým únikom.....	24
II.4.2. Príjmy verejnej správy v 2015 a 2016	25
II.5. Výdavkové ciele rozpočtu verejnej správy podľa ich funkcie	27
II.6. Saldo verejnej správy v scenári nezmenených politík.....	29
II.7. Popis opatrení.....	30
II.8. Vplyvy konsolidácie.....	33
III. Naviazanie rozpočtového plánu na ciele stratégie rastu a zamestnanosti a špecifické odporúčania Európskej komisie	35
III.1. Štrukturálne opatrenia.....	35
IV. Porovnanie s programom stability	38
PRÍLOHY	40

ZOZNAM BOXOV

Box 1 - Odhad produkčnej medzery na roky 2015 a 2016	10
Box 2 – Zaznamenávanie korekcií k EÚ fondom v salde verejnej správy	16
Box 3 - Fiškálna pozícia Slovenska.....	17
Box 4 - Stochastická prognóza hrubého dlhu verejnej správy.....	21
Box 5 - Transparentné riadenie dlhu verejnej správy.....	23

ZOZNAM TABULIEK

Tab 1: Aktuálny odhad salda verejnej správy v roku 2015	13
Tab 2: Daňové a odvodové príjmy verejnej správy v roku 2015 – rozdiely oproti rozpočtu.....	14
Tab 3: Konsolidačné úsilie	15
Tab 4: Výpočet plnenia výdavkového pravidla	19

Tab 5: Hrubý dlh verejnej správy.....	20
Tab 6: Vplyv na zmenu hrubého dlhu verejnej správy	20
Tab 7: Príjmy verejnej správy v rokoch 2015 až 2018	26
Tab 8: Výdavky verejnej správy podľa klasifikácie COFOG	27
Tab 9: Porovnanie bilancie výdavkov a príjmov a scenára nezmenených politík v roku 2015	30
Tab 10: Opatrenia zahrnuté v návrhu rozpočtu verejnej správy	31
Tab 11: Celková potreba opatrení na dosiahnutie fiškálnych cieľov voči NPC	33
Tab 12: Prognóza vybraných indikátorov vývoja ekonomiky SR.....	38
Tab 13: Porovnanie s Programom stability	39

ZOZNAM GRAFOV

Graf 1: Vývoj cien ropy a ostatných komodít.....	8
Graf 2: Vývoj indikátorov dôvery v krajinách eurozóny	8
Graf 3: Príspevky k rastu HDP - štvrťročne	9
Graf 4: Príspevky k rastu HDP - prognóza	9
Graf 5: Príspevky odvetví k rastu zamestnanosti	9
Graf 6: Vývoj a prognóza inflácie spolu s príspevkami jednotlivých zložiek	9
Graf 7: Porovnanie prognóz makroekonomických základní pre rozpočtové príjmy s členmi výboru.....	12
Graf 8: Vývoj výdavkového agregátu oproti výdavkovému pravidlu	18
Graf 9: Odchýlka od plnenia výdavkového pravidla	18
Graf 10: Príspevky faktorov k zmene hrubého dlhu	22
Graf 11: Čistý dlh	22
Graf 12: Efektívna daňová sadzba DPH	24
Graf 13: Efektívna daňová sadzba DPPO.....	24
Graf 14: Daňová medzera na dani z minerálneho oleja	25
Graf 15: Efektívna daňová sadzba na dani z minerálneho oleja	25
Graf 16: Porovnanie vývoja príjmov VS	26
Graf 17: Porovnanie vývoja daňových príjmov VS	26
Graf 18: Výdavky verejnej správy podľa klasifikácie COFOG v roku 2016	28
Graf 19: Porovnanie výdavkov verejnej správy podľa klasifikácie COFOG v roku 2015.....	29
Graf 20: Vplyv fiškálnej politiky na HDP	34
Graf 21: Fiškálne multiplikátory	34
Graf 22: Kvartálny vývoj miery nezamestnanosti	36
Graf 23: Miera celkovej a dlhodobej nezamestnanosti.....	36
Graf 24: Porovnanie štruktúrného salda podľa programu stability a návrhu rozpočtového plánu	39
Graf 25: Príspevky faktorov k revízii štruktúrného salda	39

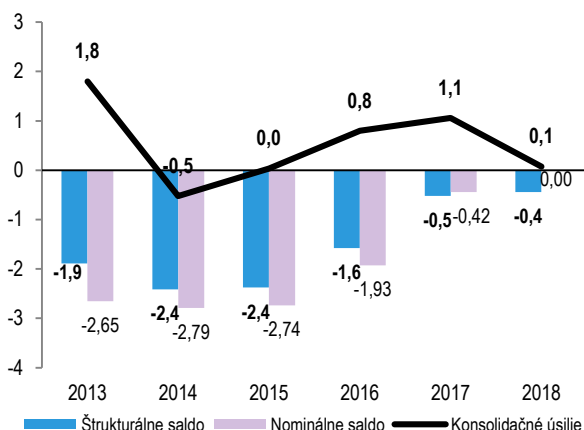
Zhrnutie

Základným cieľom fiškálnej politiky Slovenskej republiky je zabezpečenie efektívnych a dlhodobo udržateľných verejných financií, umožňujúcich trvalý rast kvality života, čo si pri zatváraní produkčnej medzery vyžaduje pokračovať v ozdravovaní verejných financií až do dosiahnutia štrukturálne vyrovnaného rozpočtu. Po výraznej pokrízovej konsolidácii vedúcej k vystúpeniu z procedúry nadmerného deficitu zostane schodok verejnej správy pod hranicou 3 % HDP aj v rokoch 2014 a 2015. Aktuálny návrh rozpočtu s deficitom vo výške 1,93 % HDP zodpovedá konsolidácii štrukturálneho salda o 0,8 percentuálneho bodu. Strategický cieľ dosiahnutia MTO v roku 2017 ostáva nezmenený, vďaka ambícii ďalšieho výrazného znižovania deficitu v roku 2017 až na úroveň 0,4 % HDP. V roku 2018 sa následne predpokladá po prvýkrát v histórii Slovenska hospodárenie bez deficitu. Ak by nedošlo k žiadnym zmenám v hospodárskych politikách, deficit by v roku 2016 dosiahol úroveň 2,2 % HDP. Konsolidácia zahrnutá v rozpočte je na výdavkovej strane. Pokračujúca konsolidácia a solídny ekonomický rast povedú k poklesu verejného dlhu na bezpečné úrovne. Podľa aktuálnej prognózy by mal hrubý dlh postupne klesať až pod úroveň 49 % HDP v roku 2018, kým čistý dlh by sa mal približovať už k 45 %. Strednodobá rozpočtová stratégia vlády je naďalej plne v súlade s národnými aj európskymi fiškálnymi pravidlami

Podľa predbežných údajov z jesennej notifikácie dosiahol v roku 2014 deficit verejných financií 2,79 % HDP. K zlepšeniu oproti jarnej notifikácii deficitu vo výške 2,87 % HDP prispeli hlavne vyššie daňové príjmy. Pre schodok verejnej správy v roku 2015 boli oproti rozpočtovému cieľu 2,49 % HDP identifikované dodatočné riziká vo výške 0,25 % HDP vyplývajúce hlavne z predpokladanej výšky korekcií EÚ fondov (0,30 % HDP). Ostatné výdavkové riziká sú plne kryté vyššími príjmami. V prípade naplnenia rizik dosiahne deficit v roku 2015 úroveň 2,74 % HDP. Fiškálna pozícia v roku 2015 bude vyhodnotená ako neutrálna a v súlade s požiadavkami európskych pravidiel. Pri ekonomicky korektnejšom zahrnutí korekcií medzi jednorazové vplyvy dôjde v roku 2015 k zníženiu štrukturálneho salda o 0,2 % oproti roku 2014.

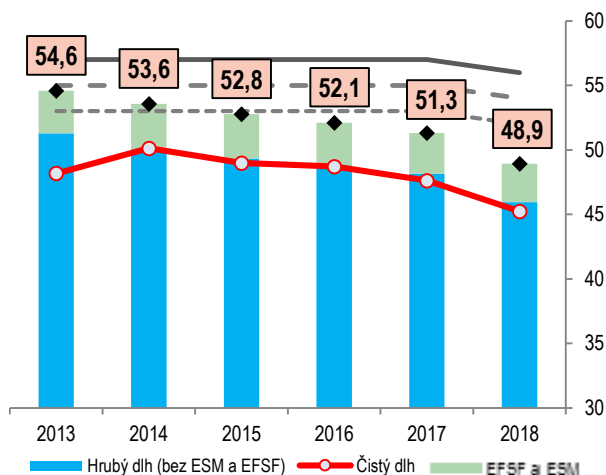
Vládny návrh rozpočtu verejnej správy na rok 2016 je zostavený so schodkom na úrovni 1,93 % HDP. Zároveň stanovuje rozpočtové ciele na ďalšie roky v podobe deficitu na úrovni 0,42 % HDP v 2017, zodpovedajúcemu dosiahnutiu MTO, a po prvýkrát vyrovnaného rozpočtu v 2018. Pri dosiahnutí rozpočtových cieľov sa hospodárenie verejnej správy bez zahrnutia úrokových nákladov priblíži v roku 2016 vyrovnanému rozpočtu a od roku 2017 sa dostane do primárneho prebytku. S ekonomikou blížiacou sa výkonom k svojmu potenciálu v roku 2016 a jej miernym prehrievaním od roku 2017 bude fiškálna politika od 2016 opäť reštriktívna. V porovnaní s aktuálnym odhadom salda na rok 2015 dôjde v 2016 ku štrukturálnej konsolidácii salda o 0,8 % HDP. Na dosiahnutie MTO bude v 2017 následne potrebná konsolidácia vo výške 1,1 % HDP, z ktorej väčšia časť už je zapracovaná v aktuálnom návrhu rozpočtu.

Štrukturálne saldo (% HDP)

Zdroj: MFSR

Hrubý dlh VS (% HDP)

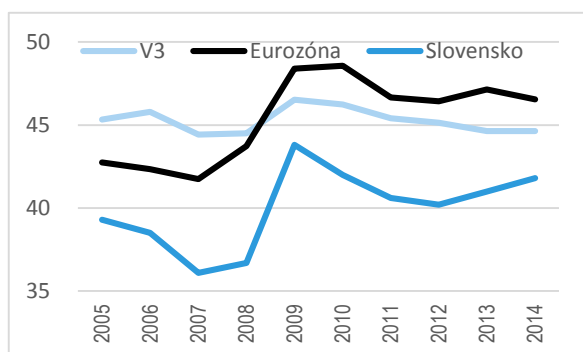
Zdroj: MFSR

Za predpokladu, že by nedošlo k žiadnym zmenám v hospodárskych politikách, deficit verejnej správy by v roku 2016 dosiahol úroveň 2,2 % HDP. Rozdiel v salde verejnej správy medzi scenárom nezmenených politik a návrhom rozpočtu na rok 2016 predstavuje 0,25 % HDP. Na výdavkovej strane je rozdiel voči NPC vo výške 0,3 % HDP. Financovanie sociálneho balíčka, zvyšovanie plátov a rezerva na nižšiu DPH na vybrané potraviny sú kompenzované šetrením v iných oblastiach. Celkovo dochádza k poklesu bežných výdavkov o 0,6 % HDP a kapitálové výdavky klesajú o 0,1 % HDP. Na príjmovej stránke je celkový vplyv oproti NPC expanzívny na úrovni 0,1 % HDP. V rokoch 2017 a 2018 by v scenári bez zmien v hospodárskych politikách dosiahol deficit verejnej správy 1,8 % a 1,6 % HDP. Aj v ďalších rokoch je konsolidácia obsiahnutá v rozpočte na výdavkovej strane s miernym fiškálnym impulzom na príjmovej strane.

Hrubý dlh verejnej správy dosiahol v roku 2014 úroveň 53,6 % HDP a klesol prvýkrát od vypuknutia finančnej krízy v roku 2008. V nasledujúcom období by mal postupne klesať až pod 49 % HDP v roku 2018. Na konci rozpočtového obdobia by mal teda klesnúť pod úroveň sankčných pásiem dlhovej brzdy. Pokles dlhu ťahá najmä plánované zlepšovanie primárneho salda a robustný rast HDP. Čistý dlh kulminoval na konci roku 2014 okolo hranice 50 % HDP, a v nasledujúcich rokoch by mal postupne padať k 45 % HDP.

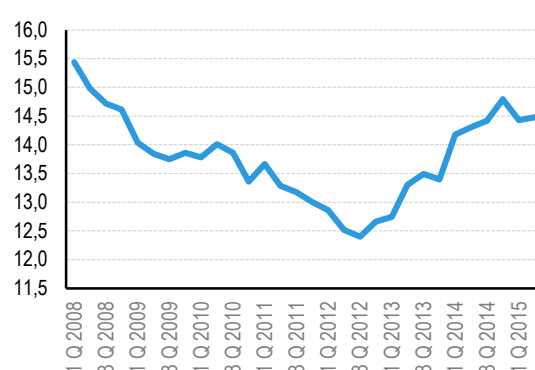
Príjmy aj výdavky verejnej správy v pomere k HDP sú na Slovensku v porovnaní s EÚ výrazne nižšie. Z úrovne roka 2015 podporenej vyšším čerpaním EÚ fondov sa v ďalších rokoch očakáva pokles. Na príjmovej strane pokles dlhodobu súvisí aj s neexistenciou indexácie časti príjmov, ktorá spôsobuje ich pokles na HDP (napr. u daní z nehnuteľností a administratívnych poplatkov). Naopak, zvyšovať príjmy aktuálne pomáha pokračujúci boj proti daňovým únikom, ktorý len na DPH priniesol v roku 2015 oproti 2012 dodatočné príjmy na úrovni 0,9 % HDP. Na strane výdavkov najviac poklesnú výdavky na všeobecné verejné služby a ekonomickú oblasť. V porovnaní s priemerom EU28 a V3 (rok 2013) vynaloží Slovensko v roku 2016 väčší podiel z celkových výdavkov verejnej správy predovšetkým na oblasť zdravotníctva (v porovnaní s V3 o 5,1 p.b., v porovnaní s EU28 o 3,2 p.b.).

Porovnanie vývoja výdavkov VS (% HDP)

Zdroj: MF SR

Efektívna daňová sadzba DPH (%)

Zdroj: MF SR

Vláda pripravila súbor štrukturálnych opatrení zameraných na podporu ekonomického rastu a zamestnanosti. Medzi najväčšie výzvy slovenského hospodárstva patria trh práce, zdravotníctvo a základné školstvo. V školstve sa vláda zameria najmä na prepojenie odborného vzdelania s praxou (duálne vzdelávanie), budovanie škôlok a podporu začleňovania marginalizovaných komunití. Pozitívny vývoj na trhu práce ďalej podporí reforma služieb zamestnanosti a rozšírenie nástrojov aktívnej politiky trhu práce. V zdravotníctve sa vláda zameria na budovanie dátovej a informačnej infraštruktúry a porovnávanie cien veľkých výdavkov. Vláda tiež pripravuje komplexnú reformu rozhodovania o svojej prevádzke, investíciách, politikách a reguláciách na základe hodnoty za verejné peniaze.

V strednodobom horizonte vychádza návrh rozpočtového plánu z návrhu rozpočtu verejnej správy na rok 2016 až 2018. Návrh rozpočtového plánu je súčasťou požiadaviek vyplývajúcich z nariadenia Európskeho parlamentu a Rady EÚ č. 473/2013 o spoločných ustanoveniach o monitorovaní a posudzovaní návrhov rozpočtových plánov a zabezpečení nápravy nadmerného deficitu členských štátov v eurozóne (súčasť tzv. Two-Packu) schválenom v máji 2013.

Nariadenie má za cieľ dosiahnuť lepšiu koordináciu rozpočtovej politiky a štrukturálnych politik, zohľadňujúc pravidlá Paktu stability a rastu a stratégie Európa 2020. Konkrétnym monitorovacím nástrojom je predkladanie návrhu rozpočtového plánu, ktorý prezentuje vývoj fiškálnej pozície, predpokladaný vývoj ekonomiky a popis opatrení rozpočtovej politiky na dosiahnutie stanovených cieľov v strednodobom horizonte. Prezentované údaje umožnia medzi iným detailnejšie zhodnotiť vývoj verejných financií na nasledujúci rok, ktoré sú na rozdiel od programu stability založené na aktuálnom návrhu rozpočtu verejnej správy. Európska komisia následne vydá stanovisko o rozpočtovom pláne, pričom v prípade závažného porušenia Paktu stability a rastu môže požiadať členský štát o prepracovanie rozpočtového návrhu.

Obsah a formálna stránka dokumentu v plnej miere vychádzajú z usmernení Európskej komisie. Základom sú podobne ako pri programe stability dokumenty, ktoré stanovujú minimálne požiadavky na návrhy rozpočtových plánov – aktualizovaná špecifikácia implementácie Two-packu a Smernica o formáte a obsahu návrhu rozpočtového plánu, ekonomického programu partnerstva a správy o emisii dlhu.

I. Makroekonomické predpoklady návrhu rozpočtu

Slovenská ekonomika si v budúcom roku udrží solídne tempo rastu, a to i napriek pomalšiemu rastu zahraničného dopytu. K spomaleniu rastu dôjde najmä v Číne a Rusku, ale aj u našich susedov. Dosah spomalenia zahraničného dopytu na rast slovenskej ekonomiky bude naďalej tmiť nízka cena ropy. Spotreba domácností bude zrýchľovať vďaka solídnemu rastu trhu práce a pretrvávajúcej nízkej inflácii, no utlmí sa dynamika verejných investícií. Štruktúra rastu bude vyváženejšia než v roku 2015. Ekonomický rast Slovenska bude postupne zrýchľovať a na konci prognózovaného obdobia dosiahne 3,6 %. Riziká makroekonomickej prognózy sú vyvážené.

I.1. Externé predpoklady prognózy

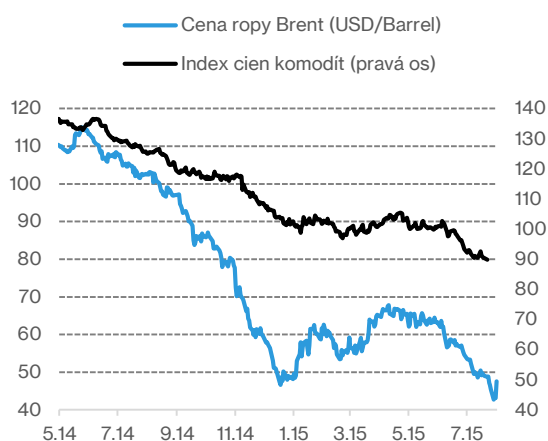
Vo vývoji globálnej ekonomiky dominujú dve protichodné tendencie. Optimistické vyhladky sa opierajú najmä o výkon amerického hospodárstva. Naopak vývoj vo veľkých rozvíjajúcich sa ekonomikách vnáša pochybnosti o budúcom raste svetovej ekonomiky. Vyhladky ekonomického rastu Číny boli výrazne korigované nadol. S prehlbujúcou sa hospodárskou recesiou zápasia ďalšie dve veľké krajiny: Rusko a Brazília. Európska ekonomika sa vrátila na rastovú trajektóriu. Priestor pre výraznejší potenciálny rast eurozóny je okrem externých faktorov obmedzovaný pretrvávajúcou neistotou ohľadom inštitucionálneho usporiadania menovej únie a výraznými makroekonomickými nerovnováhami.

Reštrikcia menových politík vo svete sa odkladá. Kľúčovými faktormi pre pokračujúce uvoľnené menové podmienky sú pretrvávajúca nízka inflácia vyplývajúca najmä z nízkych cien komodít a zvýšené riziko spomalenia globálneho rastu. Európska centrálna banka ECB pokračuje v programe kvantitatívneho uvoľňovania zatiaľ bezo zmien, no jej významná transmisia do reálnej ekonomiky sa očakáva až v budúcom roku. Americká centrálna banka FED doposiaľ nepristúpila s prihliadnutím najmä na výkon trhu práce k dlho očakávanému zvyšovaniu úrokových sadzieb i napriek dobrej kondícii americkej ekonomiky.

Akciové trhy na celom svete zažili koncom augusta výrazné otrasy. Chaos na čínskom akciovom trhu podmienený negatívnymi vyhladkami ohľadom rastu ekonomiky Číny spôsobili prepád indexu Shanghai Composite. Pokles zodpovedal vymazaniu ziskov zaznamenaných v priebehu posledného roka, ktoré boli výrazne nad rámec fundamentov čínskej ekonomiky. Nákaza sa rozšírila na všetky svetové burzy, no výpredaj európskych či amerických indexov bol dočasný charakteru. Po júlovom dosiahnutí dohody medzi Gréckom a veriteľmi došlo k plošnému zníženiu výnosov dlhopisov v krajinách eurozóny. I v období pred dosiahnutím dohody však bola nákaza smerom k ostatným periférnym krajinám obmedzená. Trend poklesu výnosov bol v závere leta umocnený odklonom investorov od rizikových aktív.

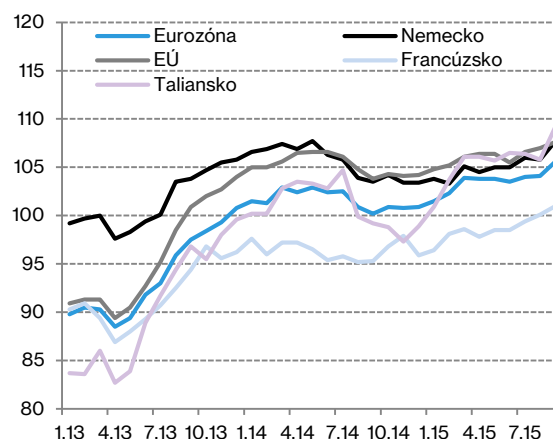
Cena ropy dosiahla v auguste nové pokrízové minimum. Na horizonte prognózy sa predpokladá iba pozvoľný nárast ceny v súlade s trhom s budúcimi kontraktami. Trh s ropou je vo významnej miere ovplyvnený ponukovými faktormi, ktorým dominuje rozhodnutie OPECu neznižovať ťažbu. V priebehu roka však začal na cenu ropy pôsobiť aj chýbajúci dopyt z veľkých rozvíjajúcich sa ekonomik. Oslabenie dopytu z Číny sa podpísalo aj pod pokles cien ostatných komodít na svetových burzách.

Graf 1: Vývoj cien ropy a ostatných

Zdroj: Bloomberg

Graf 2: Vývoj indikátorov dôvery v krajinách eurozóny

Zdroj: Eurostat, EK

Európska ekonomika narástla, jej rast však prestal akcelerovať. Eurozóna v prvom polroku 2015 narástla medziročne o 1,5 %. Nemecká ekonomika zaznamenala obdobný a sektorovo vyvážený rast. Predstihové indikátory v eurozóne predpovedajú udržanie tempa rastu ekonomickej aktivity aj v druhej polovici tohto roka, no bez ďalšieho zrýchľovania. Ekonomiky Česka, Poľska a Maďarska rástli podobne ako naša dvojnásobne vyšším tempom než priemer EÚ. Rasty v týchto krajinách sú z veľkej miery podporované zrýchleným čerpaním eurofondov.

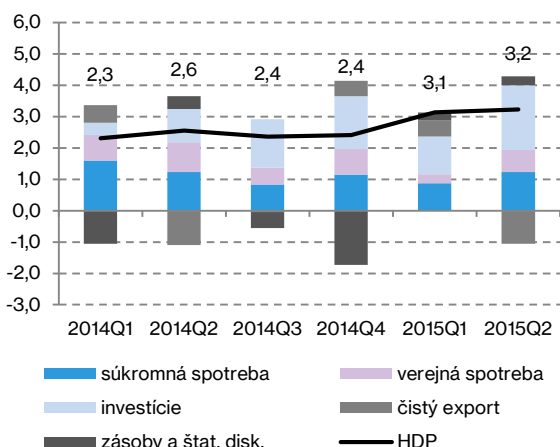
Vyhliadky ekonomickeho rastu na rok 2016 sa mierne zhoršili. Rast v eurozóne zrýchli k úrovni okolo 1,8 % (oproti 1,5 % v roku 2015). Hospodárstva okolitých krajín mimo eurozónu však porastú pomalšie, keďže ich rast nebude podporovaný investičným stimulom v podobe čerpania eurofondov. Výhľad na budúci rok sa zhoršil aj v reakcii na výraznú korekciu očakávaného rastu vo veľkých rozvíjajúcich sa ekonomikách (Čína, Rusko, Brazília).

I.2. Makroekonomická prognóza

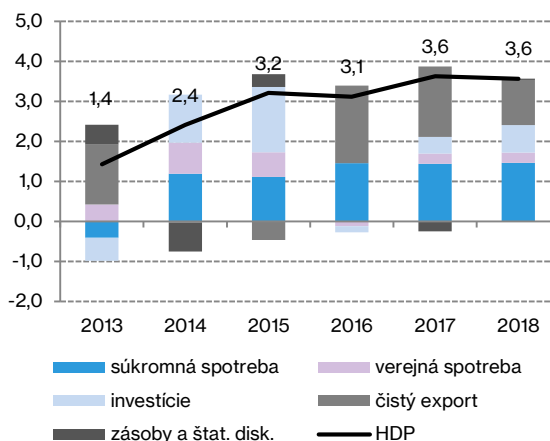
Rast slovenskej ekonomiky ani v druhom štvrtroku nepoľavil. Medzikvartálny nárast o 0,8 % patrí medzi najvyššie za uplynulé tri roky. Motorom rastu bol výlučne domáci dopyt. Pokračujúci pozitívny vývoj na trhu práce spolu s rekordne nízkou infláciou podporujú zrýchlenie rastu spotreby domácností. Verejné investície akcelerujú najmä vďaka infraštruktúrnym projektom financovaných aj z prostriedkov EÚ. Na druhej strane, export zaznamenal v druhom štvrtroku očakávanú korekciu po mimoriadne silnom úvode roka. Rast domáceho dopytu vyústil do zrýchlenia rastu dovozu, čistý export tak k rastu HDP prispel záporne.

Slovenská ekonomika vzrastie v tomto aj v budúcom roku o viac ako 3 %. Od druhej polovice tohto roka sa export vráti na rastovú trajektóriu vďaka pokračujúcemu rastu zahraničného dopytu, aj keď pomalšiemu ako v prvom polroku. Spomalenie čínskej ekonomiky sa slovenských exportérov dotkne najmä prostredníctvom nižšieho dopytu z Nemecka. Slabšia výkonnosť ekonomík našich najväčších obchodných partnerov sa naplno prejaví až v roku 2016. Zrýchlenie rastu úverov podporené uvoľnenou menovou politikou a rastúcou mierou využitia kapacít v priemysle podporia akceleráciu rastu súkromných investícií v budúcom roku. Verejné investície si však už nezopakujú svoj výkon z roku 2015. Spotreba domácností zrýchli vďaka vyššiemu reálnemu rastu disponibilného dôchodku. Spomalenie rastu domáceho dopytu povedie k nižšiemu rastu importu a čistý export tak po dvoch rokoch opäť prispeje k rastu kladne. V nasledujúcich rokoch sa hospodársky rast zrýchli na 3,6 % a jeho štruktúra bude vyvážená, s miernou prevahou domáceho dopytu.

Graf 3: Príspevky k rastu HDP - štvrťročne (p.b.)

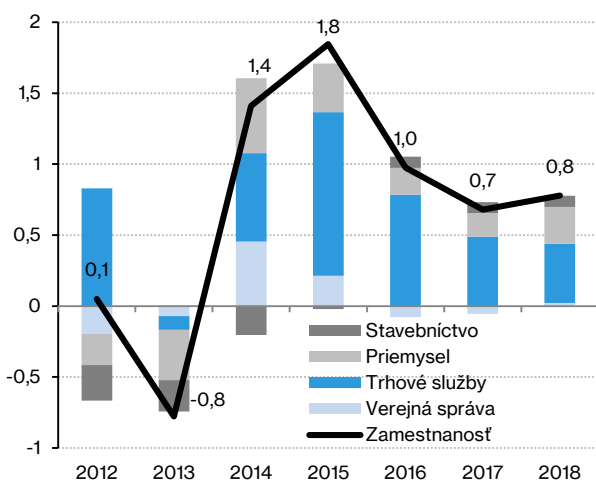
Zdroj: MF SR

Graf 4: Príspevky k rastu HDP - prognóza (p.b.)

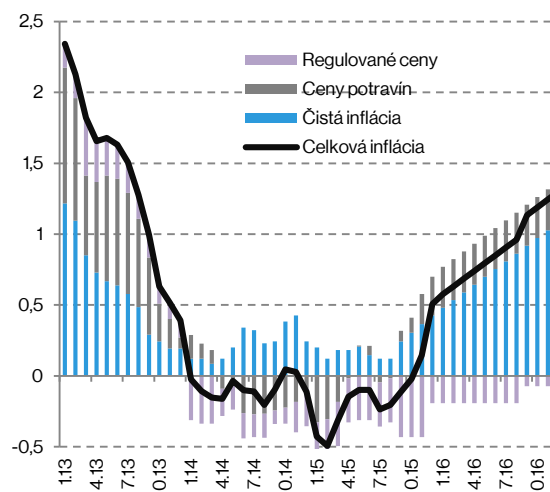
Zdroj: MF SR

Zamestnanosť bude v roku 2016 pokračovať v rýchлом raste. Tempo rastu zamestnanosti síce mierne poľaví, stále však dosiahne úctyhodné 1 %, čo predstavuje 24 tisíc nových pracovných miest. Pracovné miesta budú vznikať rovnomerne vo všetkých sektoroch ekonomiky s výnimkou verejného sektora. Miera nezamestnanosti dosiahne vďaka pozitívnemu vývoju úroveň 10,6 %. V ďalších rokoch síce očakávame mierne spomalenie dynamiky trhu práce, no miera nezamestnanosti i tak poklesne na jednocifernú úroveň.

Nominálna mzda v roku 2016 bude rásť tempom 3,1 %, čo predstavuje zrýchlenie oproti roku 2015. Rast reálnych miezd bude nižší ako rast reálnej produktivity práce. Zo sektorového hľadiska budú najdynamickejšie mzdy vo verejnom sektore, kým trhové služby zaznamenajú najnižšie tempo. V ďalších rokoch očakávame akceleráciu rastu nominálnych miezd nad úroveň 4 % v súlade s nárastom nominálnej produktivity práce a návratom štandardného cenového vývoja.

Graf 5: Príspevky odvetví k rastu zamestnanosti (p.b.)

Zdroj: MF SR

Graf 6: Vývoj a prognóza inflácie spolu s príspevkami jednotlivých zložiek (p.b.)

Zdroj: MF SR

Inflácia v budúcom roku zrýchli k hodnote 0,9 %. Pokles cien komodít na svetových trhoch sa prenesie do zlacnenia elektriny, plynu a tepla pre domácnosti začiatkom roka. Ceny potravín začnú postupne rásť, no zníženie DPH na vybrané potraviny tento trend čiastočne pribrzdí. Ceny pohonných látok budú iba pozvoľne zrýchľovať v súlade s očakávaným vývojom ceny ropy a výmenného kurzu eura. Očakávaný efekt kvantitatívneho uvoľňovania a oneskorený vplyv oslabenia eura budú pôsobiť proinflačne na ceny ostatných dovážaných tovarov. Oneskorený prenos dopytových faktorov vychádzajúcich zo solídneho výkonu trhu práce by sa mal postupne preniesť do pomalého zrýchlenia cien služieb. Pri pomaly sa uzatvárajúcej produkčnej medzere budú však dopytové faktory naďalej limitované. Inflácia dosiahne štandardné úrovne až v ďalších rokoch strednodobého horizontu.

Riziká makroekonomickej prognózy sú vyvážené. Spomalenie rastu rozvíjajúcich sa ekonomík s prihliadnutím na špecifické problémy viacerých veľkých ekonomík (Čína, Rusko, Brazília) je **hlavným negatívnym rizikom** prognózy. Dopady škandálu VW na nemeckú ekonomiku a vplyv na automobilový priemysel na celosvetovej úrovni predstavujú len mierne negatívne riziko. **Zásadným pozitívnym rizikom je príchod automobilky Jaguar Land Rover na Slovensko**, ktorý by v roku 2016 zvýšil HDP o 0,5 p.b.

Box 1 - Odhad produkčnej medzery na roky 2015 a 2016

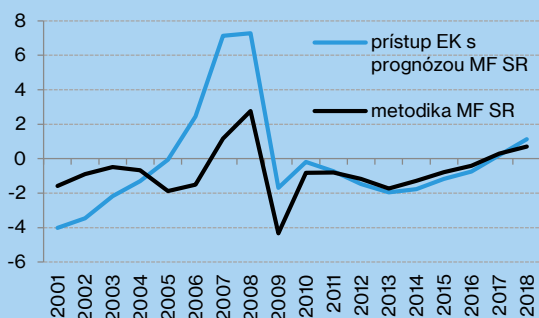
Negatívna produkčná medzera Slovenska by sa podľa prognózy Ministerstva financií s použitím metodiky EK mala v roku 2015 pohybovať na úrovni 1,2 % a v roku 2016 znížiť na 0,7 %. Ekonomika sa tak priblíži k svojmu potenciálu, no stále zostane podchladená. Podľa metodiky Ministerstva financií dosiahne negatívna produkčná medzera v rokoch 2015 a 2016 0,8 %, resp. 0,4 %.

Cieľom prezentovanej prognózy produkčnej medzery je metodicky sa priblížiť odhadu Európskej komisie (EK), podľa ktorého sa bude hodnotiť štrukturálna pozícia rozpočtu Slovenskej republiky. Preto Ministerstvo financií použilo pri odhade produkčnej medzery jednotnú metodiku EK. Údaje o stave ekonomiky od roku 2015 však vychádzali zo septembrovej prognózy Ministerstva financií. Ambíciou je pomocou jednotnej metodiky EK zreplikovať produkčnú medzeru na základe aktuálnej prognózy Ministerstva financií.

Metodika EK je rozdelená do dvoch krokov. V prvom kroku sa odhaduje a prognózuje trendová miera nezamestnanosti, ktorá je konzistentná so stabilným rastom miezd v hospodárstve (tzv. NAWRU), a trendová zložka celkovej produktivity faktorov (tzv. trend TFP). Na tento účel EK využíva verejne dostupný GAP program, ktorý cez Phillipsovú krivku a Kalmanov filter rozdelí mieru nezamestnanosti ako aj celkovú produktivitu faktorov na trendovú a cyklickú zložku. Keďže aktuálna parametrizácia modelu EK ešte nie je dostupná, Ministerstvo financií použilo NAWRU a trend TFP z odhadu EK v jarnej prognóze. V druhom kroku sa odhadnuté trendové zložky nezamestnanosti (NAWRU) a celkovej produktivity faktorov (trendu TFP) použijú ako vstupy pre prognózu samotnej produkčnej medzery v programe CONV. Model odhadu produkčnej medzery v programe CONV sa pritom opiera o dekompozíciu produkčnej funkcie ekonomiky na príspevky práce, kapitálu a príspevky celkovej produktivity faktorov.

Odhad potenciálu ekonomiky a produkčnej medzery Ministerstva financií sa metodicky odlišuje od odhadov EK. Ministerstvo financií zverejňuje odhad pomocou vlastnej metodiky v rámci pravidelného Výboru pre makroekonomické prognózy. Podľa metodiky Ministerstva financií dosiahne negatívna produkčná medzera 0,8 % v roku 2015 a 0,4 % v nasledujúcom roku. K úplnému uzavretiu produkčnej medzery dôjde až v roku 2017.

Rozdiely v metodikách Ministerstva financií a EK sa týkajú takmer všetkých zložiek výpočtu, aj keď základná metóda je totožná. Obe inštitúcie počítajú potenciálny produkt pomocou Cobb-Douglasovej produkčnej funkcie. Najvýznamnejší rozdiel spočíva najmä v historických dátach celkovej produktivity faktorov (TFP). Ministerstvo financií zvyšuje potenciálny produkt v rokoch 2005-2008 tak, aby zodpovedal štrukturálnym zmenám v ekonomike, ktoré spoločná metóda EK nedokáže zachytiť. V uvedených rokoch Slovensko ako malá otvorená ekonomika čelila významnému ponukovému šoku, ktorý bol dôsledkom prijatých štrukturálnych reforiem. Nadmerne vysokú produkčnú medzeru v rokoch 2007-2008, ktorá vyplýva z metódy EK, pritom nepotvrdzujú iné ukazovatele nerovnováhy ako čistá inflácia, saldo bežného účtu platobnej bilancie či jednotkové náklady práce. Čiastkovou výnimkou je dynamický rast reálného trhu.

Graf A: Vývoj produkčnej medzery (% potenciálneho HDP) – prístup EK a metodika Ministerstva financií

Zdroj: MF SR

Tab A: Príspevky výrobných faktorov k rastu potenciálneho produktu – prístup EK

Rok	Pot. HDP (rast, %)	TFP*	Zásoba kapitálu	Práca
2010	3,3	2,2	0,5	0,6
2011	3,3	1,9	0,8	0,6
2012	2,4	1,8	0,2	0,3
2013	1,9	1,9	-0,1	0,1
2014	2,2	1,9	0,0	0,2
2015F	2,6	2,1	0,4	0,1
2016F	2,6	2,2	0,3	0,2
2017F	2,6	2,3	0,3	0,0
2018F	2,6	2,4	0,4	-0,2

*Celková produktivita faktorov

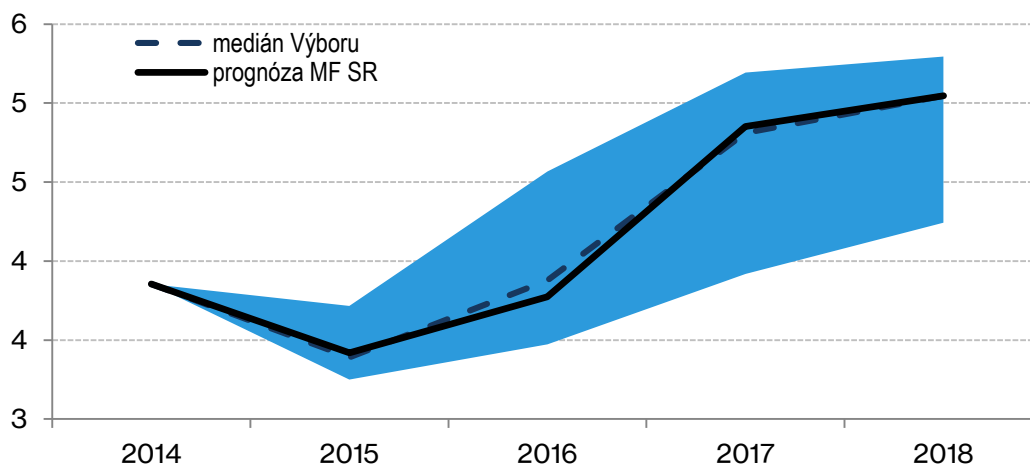
Zdroj: MF SR

V období po jarnej prognóze EK došlo v prípade Slovenska k výraznej revízii údajov o využití kapacít v priemysle, ktoré vstupujú do GAP programu EK. EK využíva tieto údaje k rozkladu TFP na trendovú a cyklickú zložku. Revízia významne ovplyvnila výslednú produkčnú medzeru využitím metodiky EK: znížilo sa predkrízové prehrievanie, v krízovom roku sa produkčná medzera prehĺbila a po roku 2009 sa odhady využitím metodiky EK a Ministerstva financií už významne nelíšia. Vzhľadom na to, že revízia odhadu produkčnej medzery EK je len dôsledkom revízie vstupných údajov o využití výrobných kapacít a nie zmien v metodike výpočtu, produkčná medzera podľa EK ani naďalej nebude uspokojivo zohľadňovať výrazné ponukové šoky, akým bude napríklad plánovaný príchod automobilky Jaguar Land Rover. EK zverejnila svoj revidovaný odhad produkčnej medzery vychádzajúci z jarnej prognózy tohto roka v databáze AMECO.

I.3. Hodnotenie prognóz výbormi pre makroekonomické a daňové prognózy

Aktuálna strednodobá prognóza makroekonomického vývoja vypracovaná Ministerstvom financií bola všetkými členmi Výboru pre makroekonomické prognózy (NBS, ČSOB, Infostat, SLSP, Tatrabanka, Unicredit, VÚB a Sberbank) charakterizovaná ako realistická.

Prognóza Ministerstva financií je vzhľadom na vplyv na rozpočtové príjmy na rok 2016 mierne konzervatívnejšia ako medián členov Výboru. Tento vplyv je vyjadrený ako vážený priemer jednotlivých relevantných základní pre rozpočtové príjmy, pričom ako váhy sú použité podiely jednotlivých daní na celkových rozpočtových príjmoch¹.

Graf 7: Porovnanie prognóz makroekonomických základní¹ pre rozpočtové príjmy s členmi výboru

Zdroj: MF SR

Na makroekonomickú prognózu nadväzuje aktuálna daňová prognóza Ministerstva financií zahrnutá v návrhu rozpočtu, ktorá bola **hodnotená všetkými** členmi Výboru pre daňové prognózy (KRRZ, NBS, Infostat, SISP, ČSOB, UniCreditBank a Tatrabanka) ako **realistická**.

Výbor pre makroekonomické prognózy a Výbor pre daňové prognózy sú zriadené v súlade ústavným zákonom 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti ako poradný orgán ministra financií. Cieľom výborov je dosiahnuť vyššiu transparentnosť, objektívnosť a kvalitu makroekonomických a daňových prognóz. Výbory vypracúvajú prognózy minimálne dvakrát ročne, do 15. februára a do 30. júna bežného rozpočtového roka. V mimoriadnych prípadoch môže zasadnutie výboru zvolať predseda výboru, minister financií, alebo nadpolovičná väčšina členov výboru.

Členmi výborov sú okrem Ministerstva financií zástupcovia od vlády nezávislých inštitúcií (NBS, SAV, Infostat a súkromné banky). Členovia Výboru pre makroekonomické prognózy hodnotia makroekonomickú prognózu Ministerstva financií slovne slovami *konzervatívna*, *optimistická* alebo *realistická*. Daňovú prognózu Ministerstva financií členovia Výboru pre daňové prognózy hodnotia zaslaním svojej prognózy, ich hodnotenie sa vypočíta automaticky na základe odchýlky. **Prognóza Ministerstva financií je prijatá za prognózu výboru, ak ju nadpolovičná väčšina členov označí za konzervatívnu alebo realistickú.** V prípade, že prognóza nedostane takéto hodnotenie, má Ministerstvo financií povinnosť prognózu prepracovať a znova predložiť výboru na posúdenie. Proces sa opakuje, až kým prognóza Ministerstva financií nie je prijatá za prognózu výboru.

¹ Makroekonomické základne pre rozpočtové príjmy (váha ukazovateľov závisí od podielu jednotlivých daní na celkových daňových a odvodových príjmoch); Mzdová báza (zamestnanosť + nominálna mzda) – 51,1 %, Nominálna súkromná spotreba – 25,7 %, Reálna súkromná spotreba – 6,6 %, Nominálny rast HDP – 9,9 %, Reálny rast HDP – 6,7%.

II. Rozpočtové ciele

Základným cieľom fiškálnej politiky Slovenskej republiky je zabezpečenie efektívnych a dlhodobo udržateľných verejných financií, umožňujúcich trvalý rast kvality života, čo si pri zatváraní produkčnej medzery vyžaduje pokračovať v ozdravovaní verejných financií až do dosiahnutia štrukturálne vyrovnaného rozpočtu. Po výraznej pokrízovej konsolidácii vedúcej k vystúpeniu z procedúry nadmerného deficitu zostane schodok verejnej správy pod hranicou 3 % HDP aj v rokoch 2014 a 2015. Aktuálny návrh rozpočtu s rozpočtovaným deficitom vo výške 1,93 % HDP umožňuje opätovné zrýchlenie konsolidácie od roku 2016. Strategický cieľ dosiahnutia MTO v roku 2017 ostáva nezmenený, vďaka ambícii výrazného znížovania deficitu v roku 2017 až na úroveň 0,4 % HDP. V roku 2018 sa následne po prvýkrát v histórii Slovenska predpokladá hospodárenie bez deficitu. Pokračujúca konsolidácia a solídny ekonomický rast by mali viesť k poklesu verejného dlhu na bezpečné úrovne. Podľa aktuálnej prognózy by mal dlh postupne klesať až pod úroveň 49 % HDP v roku 2018. Strednodobá rozpočtová stratégia vlády je naďalej plne v súlade s národnými aj európskymi fiškálnymi pravidlami.

II.1. Aktuálny vývoj verejných financií

Aktuálne odhadovaný schodok verejnej správy na rok 2015 dosahuje úroveň 2,74 % HDP. Tento odhad je založený na makroekonomickej a daňovej prognóze zo septembra 2015, doterajšom vývoji rozpočtu a identifikovaných rizikách do konca roka.

Tab 1: Aktuálny odhad salda verejnej správy v roku 2015 (zmeny oproti schválenému rozpočtu) ²

	mil. eur	% HDP
Schválený rozpočet VS schodok (ESA2010)	-1 940	-2,49
Zmeny oproti schválenému rozpočtu	-184	-0,24
Príjmy		
Vyššie čerpanie EÚ fondov	503	0,6
Vyššie príjmy z grantov a transferov	228	0,3
Vyššie daňové príjmy	442	0,6
Vyššie odvodové príjmy (okrem štátom plateného poistného)	278	0,4
Vyššie nedaňové príjmy	89	0,1
Vyššie štátom platené poistné	64	0,1
Výdavky		
Vyššie kapitálové výdavky	1 014	1,3
Vyššie výdavky na zdravotnú starostlivosť	273	0,4
Vyššie kompenzácie zamestnancov	269	0,3
Korekcie EÚ fondov	235	0,3
Vyššia medzispotreba	161	0,2
Nižšie ostatné transfery	-91	-0,1
Úspora na úrokových nákladoch	-53	-0,1
Ostatné (pozitívny vplyv)	20	0,0
Očakávaný schodok VS (ESA2010)	-2 123	-2,74

Zdroj: MF SR

² Zmeny očistené o príjmy a výdavky zdravotníckych zariadení, metodické vplyvy zaznamenania daňových kreditov, daňové príjmy použité na verejnoprospešné účely a rezervu na lepšiu výber daní.

Najvýraznejšou zmenou oproti schválenému rozpočtu je **nárast kapitálových výdavkov verejnej správy o viac než 1 miliardu eur, ktorý je vo veľkej miere spojený s vyšším čerpaním EÚ fondov a grantov.**

Na výdavkovej strane sú oproti rozpočtu **vyššie aj výdavky na zdravotnú starostlivosť, kompenzácie zamestnancov a medzispotrebu.** Tieto sú čiastočne kompenzované **nižšími transfermi a úsporou na úrokových nákladoch.** Nižšia úroveň transferov súvisí hlavne so znížením odvodu do EÚ (o 57 mil. eur) v nadväznosti na prijaté novely rozpočtu EÚ v priebehu roka 2015.

Mimo kontroly vlády majú **negatívny vplyv na plnenie rozpočtu korekcie EÚ fondov** na základe zistení auditov **vo výške 235 mil. eur.**

Negatívne vplyvy sú do veľkej miery korigované vyššími príjmami. Očakáva sa, že oproti prognóze použitej v rozpočte budú **daňové a odvodové príjmy verejnej správy v metodike ESA2010 vyššie o 720 mil. eur** (0,9 % HDP)³. Pozitívny je výber zdravotných a sociálnych odvodov, ktorý predbieha dokonca aj priaznivý vývoj na trhu práce. K zvýšeniu príjmov zo zdravotných odvodov v roku 2015 prispieva aj nižšie priebežné uplatňovanie odvodovej odpočítateľnej položky⁴. Vyššie príjmy sa očakávajú pri dani z príjmov právnických osôb, najmä vďaka zvýšenej úspešnosti výberu. Zlepšený výber je aj na dani z pridanej hodnoty a spotrebných daniach.

Tab 2: Daňové a odvodové príjmy verejnej správy v roku 2015 – rozdiely oproti rozpočtu (vrátane sankcií)

	mil. eur
Spolu (1+2)	720
1. Daňové príjmy	442
- Daň z príjmov právnických osôb	256
- Daň z pridanej hodnoty	130
- Spotrebné dane	39
2. Odvodové príjmy	278
- Verejné zdravotné poistenie vrátane sankcií	166
- Sociálna poisťovňa vrátane sankcií	112

Zdroj: MF SR

Nedaňové príjmy sú oproti rozpočtu vyššie o 89 mil. eur. K zvýšenému výberu nedaňových príjmov najviac prispeli verejné vysoké školy (30 mil. eur), Železnice Slovenskej republiky (21 mil. eur) a obce (11 mil. eur).

II.2. Štruktúrne saldo a výdavkové pravidlo

Na sledovanie vývoja fiškálnej politiky vlády sa používajú dva základné analytické ukazovatele, ktoré vystihujú fiškálnu pozíciu štátu lepšie ako hodnota štatisticky vykázaného nominálneho salda verejnej správy. **Prvým ukazovateľom je štruktúrne saldo, ktoré predstavuje nominálne saldo verejnej správy očistené o vplyvy hospodárskeho cyklu a jednorazové a dočasné rozpočtové vplyvy.** Strednodobým rozpočtovým cieľom

³ Rozpočet verejnej správy na roky 2015 až 2017 uvažoval so zvýšením úspešnosti výberu daní o 300 mil. eur nad rámec daňových príjmov schválených Výborom pre daňové prognózy (VpDP) z novembra 2014. Konkrétne 150 mil. eur na DPPO, 100 mil. eur na DPH a 50 mil. eur na spotrebných daniach.

⁴ V rozpočte bol zapracovaný odhad, že si odpočítateľnú odvodovú položku (OOP) bude priebežne uplatňovať 90 % poistencov s nárokom na ňu. V súčasnosti z celkového počtu približne 400-tisíc poistencov VŠZP, ktorí by si mohli uplatniť nárok na OOP, si ju uplatňuje len približne štvrtina. Na základe tohto vývoja sa jednorazovo zvyšujú aktuálne príjmy zo zdravotných odvodov v roku 2015 o 120 mil. eur, keďže ročné zúčtovanie zdravotných odvodov za rok 2015 realizované v budúcom roku aktuálne spadá do roku 2016.

Slovenska je dosiahnutie štrukturálne vyrovnaného rozpočtu, definovaného pomocou štrukturálneho deficitu vo výške 0,5 % HDP. Medziročné zmeny úrovne štrukturálneho salda predstavujú konsolidačné úsilie, na základe ktorého sa hodnotí tempo smerovania k strednodobému rozpočtovému cieľu. **Druhým indikátorom je výdavkové pravidlo, podľa ktorého sa posudzuje tempo rastu výdavkov verejnej správy.** Podľa neho by rast tých výdavkov, ktoré sú pod kontrolou vlády, nemal presahovať potenciálny rast ekonomiky, ak nie sú sprevádzané dodatočnými príjmovými opatreniami. Obidva indikátory sú kľúčové pri hodnotení súladu s preventívnou časťou Paktu stability a rastu⁵.

II.2.1. Štrukturálne saldo

Pri výpočte štrukturálneho salda je v prvom kroku potrebné očistiť saldo verejnej správy o vplyv hospodárskeho cyklu (konjunktúry či recesie) na príjmy a výdavky verejnej správy, teda o cyklickú zložku. Odhad senzitivity salda verejnej správy na zmeny v produkčnej medzere vychádzajúci z metodiky OECD⁶ preberá Ministerstvo financií v plnej miere od EK. V druhom kroku sa saldo verejnej správy očisťuje o jednorazové a dočasné opatrenia. Ministerstvo financií zverejnilo manuál⁷ určujúci podrobné pravidlá pre identifikáciu jednorazových a dočasných vplyvov.

Výsledkom týchto analytických úprav je štrukturálne saldo, ktoré odzrkadľuje stav rozpočtu verejnej správy za predpokladu, že ekonomika funguje na svojej potenciálnej úrovni bez jednorazových vplyvov. Vývoj štrukturálneho salda v súlade s európskymi fiškálnymi pravidlami slúži ako základ pre stanovenie cieľov fiškálnej politiky (viac v prílohe 2).

Tab 3: Konsolidačné úsilie (ESA 2010, % HDP)

	2013	2014	2015 OS	2016	2017	2018
1. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté	-2.65^[1]	-2.79^[1]	-2.74	-1.93	-0.42	0.00
2. Cyklická zložka	-0,8	-0,7	-0,5	-0,3	0,1	0,4
3. Jednorazové vplyvy	0,0	0,3	0,1	-0,1	0,0	0,0
4. Štrukturálne saldo (1-2-3)	-1,9	-2,4	-2,4	-1,6	-0,5	-0,4
5. Konsolidačné úsilie (medziročná zmena 4)	1,8	-0,5	0,0	0,8	1,1	0,1
- investičná výnimka - spolufinancovanie EÚ fondov		-0,4				
Kons. úsilie po očistení o investičnú výnimku		-0,2				
<i>p.m. požadované konsolidačné úsilie ^[2]</i>	<i>EDP</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0,25</i>	<i>0,5</i>	<i>MTO</i>
<i>p.m. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté - jará notifikácia</i>	<i>-2,59</i>	<i>-2,87</i>				

[1] Na základe údajov zaslaných Eurostatu v rámci jesennej EDP notifikácie.

[2] V 2013 bolo Slovensko v procedúre nadmerného deficitu. V roku 2018 sa nepožaduje konsolidácia za predpokladu splnenia MTO.

Zdroj: MF SR

Pri dosiahnutí očakávaného deficitu na úrovni 2,74 % HDP v 2015 by sa mal štrukturálny deficit udržať na nezmenenej minuloročnej úrovni 2,4 % HDP. **Príbližne neutrálna fiškálna politika pri naďalej mierne podchladenej ekonomike zodpovedá konsolidačnému úsiliu požadovanému európskymi fiškálnymi pravidlami.**

⁵ Vade mecum on the Stability and Growth Pact, European Economy. Occasional Papers. 151. May 2013. Brussels.

⁶ Pôvodná metodika bola prezentovaná v Girouard, N., André, Ch. (2005): Measuring cyclically-adjusted budget balances for OECD countries. V roku 2014 prebehol proces aktualizácie metodiky a zahnutia nových údajov pre výpočet elasticít. Metodika bola schválená členskými štátmi v septembri 2014.

⁷ <https://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=9595>

Ekonomicky zmysluplné vyhodnotenie fiškálnej politiky ale komplikuje zaznamenanie EÚ korekcií z celého druhého programového obdobia do rokov 2013-2015 (viac v Boxe 2).

Box 2 – Zaznamenávanie korekcií k EÚ fondom v salde verejnej správy

V prípade Slovenska zhoršujú korekcie prevažne z druhého programového obdobia (2008 - 2013) saldo verejnej správy koncentrované len v rokoch 2013 až 2015. Podľa údajov zaslaných Eurostatu v rámci jesennej notifikácie dosiahli korekcie v rokoch 2013 a 2014 výšku 124 mil. eur, resp. 208 mil. eur. V roku 2015 sa očakávajú korekcie na úrovni 235 mil eur.

Takéto zaznamenanie vzniká preto, že o udelených korekciách sa môže rozhodnúť aj niekoľko rokov po ich reálnom vzniku. Dôsledkom tohto postupu je, že oficiálne vykázané korekcie z dôvodu časovo nesprávneho zaradenia dočasne navyšujú saldo najmä v posledných rokoch programového obdobia. Napriek dočasnému charakteru vplyvu korekcií na saldo, EK ich v hodnotení plnenia fiškálnych pravidiel Slovenskou republikou zatiaľ nezaraďuje medzi jednorazové a dočasné vplyvy. Ministerstvo financií zatiaľ postupovalo v Programe stability a Návrhu rozpočtového plánu kvôli snahe anticipovať výsledok hodnotenia EK rovnako.

Pri kvantifikácii dočasného vplyvu korekcií na saldo verejných financií je možné postupovať dvomi spôsobmi. V prvom spôsobe sa najprv korekcie analyticky čo najlepšie priradia do rokov, v ktorých vznikli. V druhom kroku sa dočasný vplyv korekcií identifikuje ako rozdiel oproti oficiálnemu zaznamenaniu (časovo nesprávne) v nominálnom deficite.

Tab A: Časovo správne zaznamenanie korekcií (mil. eur)

	Celková suma za EÚ zdroj	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
2013	124	1	1	1	1	9	19	24	31	37		
2014	209	1	1	2	2	52	17	31	39	43	19	
2015	235					9	24	32	39	56	56	19
Spolu	568,4	2	2	4	5	70	60	88	109	137	75	19
Dočasný vplyv		2	2	4	5	70	60	88	109	13	-134	-216

Táto analytická úprava mierne znižuje štrukturálny deficit v rokoch 2014 a 2015 a naopak zvyšuje štrukturálne deficity za roky 2010 – 2013. Ovplynvený je aj ukazovateľ konsolidačného úsilia, podľa ktorého dochádza v rokoch 2014 a 2015 k miernejšej fiškálnej expanzii v roku 2014 a výraznejšej konsolidácii v roku 2015.

Tab B: Štrukturálne saldo podľa časovo správneho zaznamenania korekcií (% HDP)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Štrukturálne saldo	-7,3	-4,3	-3,8	-1,9	-2,3	-2,1
Konsolidačné úsilie	-0,1	3,0	0,5	1,9	-0,4	0,2
<i>p.m vplyv správneho zaznamenania EÚ korekcií</i>	<i>0,08</i>	<i>0,12</i>	<i>0,14</i>	<i>0,02</i>	<i>-0,18</i>	<i>-0,29</i>

Druhý prístup vychádza z princípov na identifikáciu jednorazových vplyvov popísaných EK⁸. Za jednorazové opatrenie zvyšujúce deficit sa považuje zmena v príjmoch alebo výdavkoch vyplývajúca z rozhodnutia Komisie. V súčasnosti však nie sú k dispozícii potrebné údaje.

Návrh rozpočtu na rok 2016 s deficitom vo výške 1,93 % zodpovedá štrukturálnemu konsolidačnému úsiliu na úrovni 0,8 % HDP. Zároveň, zachovanie termínu pre dosiahnutie strednodobého rozpočtového cieľa znamená pri menšom podchladení ekonomiky potrebu výraznejšej konsolidácie v roku 2017. Pre dosiahnutie MTO bude potrebné znížiť štrukturálne saldo v 2017 o 1,1 % HDP. V roku 2018 by malo následne dôjsť k dodatočnému miernemu zlepšeniu štrukturálneho deficitu až na úroveň 0,4 % HDP, v súlade s plánom dosiahnuť prvýkrát v histórii Slovenska nominálne vyrovnaný rozpočet. Plánovaný vývoj salda na celom horizonte do roku 2018 je plne v súlade s konsolidačným úsilím vyžadovaným európskymi fiškálnymi pravidlami.

⁸ Viac v European Economy, 2006 v časti "4.2.4 An indicative and open list of one-off and temporary measures", (http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication423_en.pdf; str. 114)

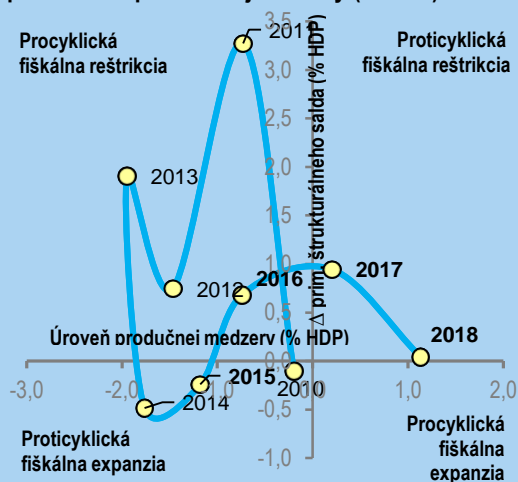

Box 3 - Fiškálna pozícia Slovenska

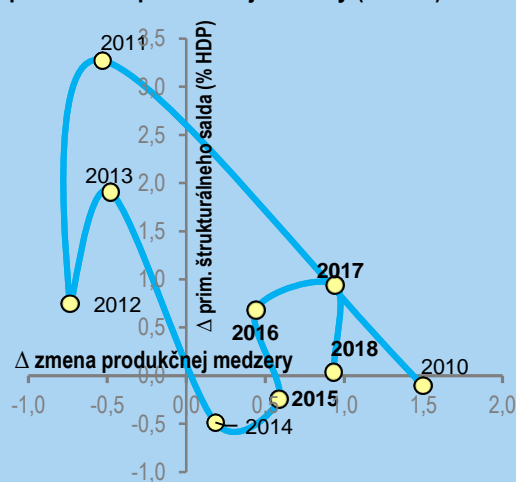
Fiškálnu pozíciu Slovenska môžeme graficky znázorniť v závislosti od zmeny štrukturálneho primárneho salda a cyklického indikátora produkčnej medzery. Takýto pohľad vyjadruje, či je fiškálna politika krajiny pro- alebo proticyklická.

Tradičný spôsob porovnáva zmenu primárneho štrukturálneho salda oproti aktuálnej úrovni produkčnej medzery. Tým je možno znázorniť, ako fiškálna politika reaguje na hospodársky cyklus (potreba výraznejšej konsolidácie v dobrých časoch a fiškálneho stimulu pri horšom ekonomickom vývoji). Mierne odlišný prístup sleduje miesto úrovne produkčnej medzery jej zmenu. Jeho výhodou je väčšia stabilita, keďže revízie veľkosti produkčnej medzery sú častejšie ako revízie jej medzročnej zmeny. EK sleduje pri stanovení požadovaného konsolidačného úsilia aj úroveň produkčnej medzery aj jej medzročnú zmenu. Napr. v prípade zatvárania sa negatívnej produkčnej medzery je požadované konsolidačné úsilie väčšie ako pri rastúcej negatívnej produkčnej medzere.

Podľa týchto prístupov po proticyklickej fiškálnej expanzii v 2014 sú v roku 2015 na mierny proticyklický fiškálny impulz využité úspory na úrokových nákladoch. Od roku 2016 sa už predpokladá využitie rýchlejšieho než potenciálneho ekonomického rastu na konsolidáciu, ktorá by od roku 2017 mala na ekonomiku pôsobiť proticyklicky reštriktívne.

Graf A: Zmena primárneho štrukturálneho salda oproti úrovni produkčnej medzery (% HDP)

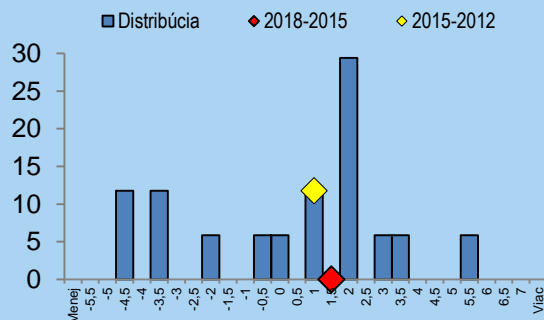
Zdroj: MF SR

Graf B: Zmena primárneho štrukturálneho salda oproti zmene produkčnej medzery (% HDP)

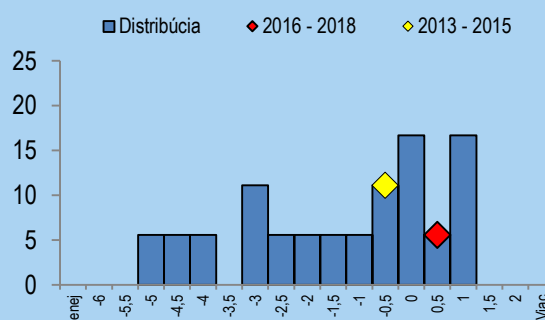
Zdroj: MF SR

Naplnením rozpočtových cieľov by Slovensko bolo blízko k dosiahnutiu vyrovnaného primárneho štrukturálneho salda v roku 2016 (deficit 0.1 % HDP) a od roku 2017 by dosahovalo primárny štrukturálny prebytok približne 1 % HDP. Porovnateľné výsledky primárneho štrukturálneho salda dosiahlo Slovensko len v období 2002-2005.

Na dosiahnutie rozpočtových cieľov bude oproti očakávanému výsledku v roku 2015 do roku 2018 potrebná konsolidácia primárneho štrukturálneho salda vo výške 1,7 % HDP. V porovnaní s minulými konsolidáciami ide o dosiahnuteľný cieľ. Pre porovnanie, kumulovaná konsolidácia primárneho štrukturálneho salda dosiahla v rokoch 2010-2013 úroveň 5,5 % HDP.

Graf C: 3-ročná zmena primárneho štrukturálneho salda (% HDP)

Zdroj: MF SR

Graf D: 3-ročná priemerná úroveň primárneho štrukturálneho salda (% HDP)

Zdroj: MF SR

II.2.2. Výdavkové pravidlo

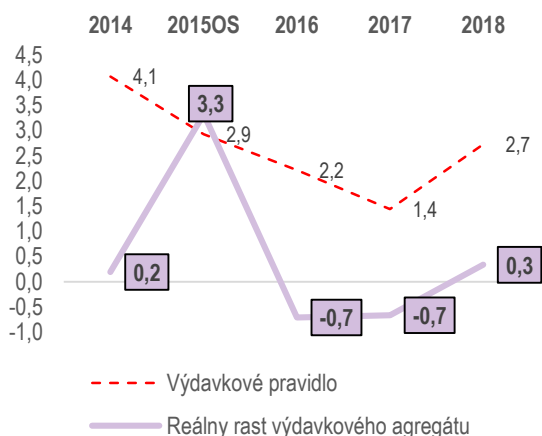
Revidovaný Pakt stability a rastu zaviedol výdavkové pravidlo ako doplnkový nástroj na analyzovanie fiškálnej pozície. Vyjadruje rast výdavkového agregátu očistený o príjmové opatrenia, čo v porovnaní s referenčnou hodnotou povoleného rastu výdavkov umožní posúdiť pokrok vo fiškálnej konsolidácii podobne ako v prípade vývoja štrukturálneho salda.

Podľa výdavkového pravidla by výdavky verejnej správy v reálnom vyjadrení nemali rásť rýchlejšie ako priemerný potenciálny rast ekonomiky, v prípade že zároveň nedochádza k dodatočným daňovým príjmom z nových legislatívnych opatrení.⁹

Vývoj výdavkov sa očisťuje o faktory, ktoré sú mimo kontroly vlády. Ide o úrokové výdavky, zmeny vo výdavkoch na dávky v nezamestnanosti nesúvisiace s politikami vlády a výdavky financované z fondov EÚ. Zároveň sa vzhľadom na vysokú volatilitu investícií vlády berie do úvahy priemerná výška investícií za predchádzajúce tri roky a aktuálny rok¹⁰. Keďže aplikácia tohto postupu k očisteniu výdavkov môže viesť z dôvodu duplicity odrátania investícií financovaných z EÚ zdrojov k skresleniu výsledkov, oproti minulému postupu pristupuje Ministerstvo financií k metodologickej zmene, a v prepočtoch korektnejšie očisťuje len o bežné výdavky EÚ. Nominálny rast takto upravených výdavkov sa prostredníctvom deflátoru HDP prepočíta na reálny rast, aby bol porovnateľný s výdavkovým pravidlom.

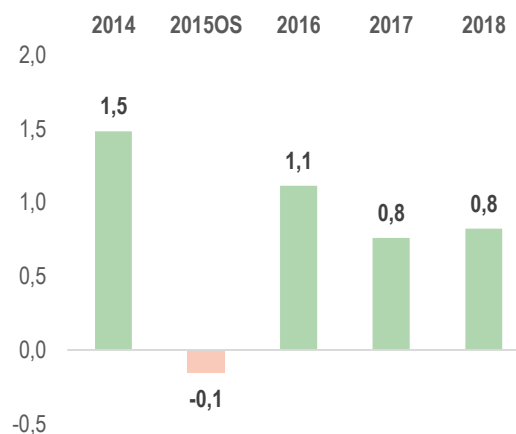
Výdavkové pravidlo sa uplatňuje odlišne v závislosti od toho, či daná krajina dosiahla svoj strednodobý rozpočtový cieľ alebo nie. Dôvodom je zosúladenie tohto indikátora s požadovaným vývojom štrukturálneho salda. V praxi to znamená, že upravené výdavky verejnej správy očistené o dodatočné opatrenia na strane príjmov by mali v reálnom vyjadrení rásť pomalšie ako priemerný potenciálny rast ekonomiky a zároveň musí vývoj výdavkov zohľadňovať potrebné zlepšovania štrukturálneho salda.

Graf 8: Vývoj výdavkového agregátu oproti výdavkovému pravidlu (% nárast)

Zdroj: MF SR

Graf 9: Odchýlka od plnenia výdavkového pravidla (% HDP)

Zdroj: MF SR

⁹ Pozitívne cyklické príjmy v čase konjunktúry (nezahrnuté v diskrečných opatreniach) majú tendenciu umožniť aj nárast výdavkov nad potenciálnu úroveň. Výdavkové pravidlo monitoruje práve tento neželaný fiškálny vplyv.

¹⁰ [Vade Mecum on Stability and Growth Pact](#), str. 30

V roku 2014 Slovensko výdavkové pravidlo plnilo s dostatočnou rezervou. Výdavkový agregát upravený o nové príjmové opatrenia v reálnom vyjadrení stagnoval, kým výdavkové pravidlo povoľovalo nárast o 4,1 %, ktorý zohľadňuje aj uplatnenie investičnej výnimky.

V roku 2015 sa očakáva nárast upravených výdavkov o 3,3 %, zatiaľ čo podľa výdavkového pravidla by ich vývoj nemal prekročiť 2,9 % rast. Jedným z dôvodov je, že zvýšenie úspešnosti výberu daní metodika výdavkového pravidla neumožňuje zaradiť medzi diskrečné príjmové opatrenia. Zároveň na plnenie pravidla negatívne vplyvajú aj EÚ korekcie. Na jednoročnom horizonte je tak výdavkové pravidlo splnené len približne (odchýlka dosahuje len 0,1 % HDP). Výdavkové pravidlo sa s rezervou plní aj na dvojročnom horizonte.

Vývoj výdavkov by mal byť v roku 2016 opäť v súlade s výdavkovým pravidlom. Upravený výdavkový agregát má podľa návrhu rozpočtu medziročne klesnúť o 0,7 %, čo oproti povolenému nárastu značí pozitívny rozdiel 2,9 p.b. V ďalších rokoch by mal plánovaný vývoj na strane výdavkov aj naďalej plniť výdavkové pravidlo s dostatočnou rezervou a zároveň prispievať k dosiahnutiu a udržaniu strednodobého rozpočtového cieľa v rokoch 2017 a 2018.

Tab 4: Výpočet plnenia výdavkového pravidla (ESA 2010)

	m.j	2013	2014	2015OS	2016	2017	2018
1. Celkové výdavky ¹	mil. eur	30 284	31 462	33 284	31 985	32 485	33 707
2. Úrokové náklady	mil. eur	1 384	1 441	1 275	1 248	1 200	1 256
3. Tvorba hrubého fixného kapitálu	mil. eur	2 193	2 788	3 342	2 222	2 439	2 727
4. Tvorba hrubého fixného kapitálu (priemer za 4 roky)	mil. eur	2 346	2 445	2 635	2 642	2 688	2 682
5. Bežné výdavky na EÚ programy plne kryté príjmami z EÚ fondov	mil. eur	249	310	637	386	485	611
6. Cyklické výdavky na dávky v nezamestnanosti	mil. eur	17	15	11	7	-2	-12
7. Výdavky plne kryté automatickým zvýšením príjmov	mil. eur	0	0	0	0	0	0
8. Primárny výdavkový agregát (1-2-3+4-5-6-7)	mil. eur	28 787	29 352	30 654	30 764	31 051	31 806
9. Medziročná zmena primárneho výdavkového agregátu ($8_t - 8_{t-1}$)	mil. eur	-	565	1 302	110	288	755
10. Zmena v príjmoch z titulu diskrečných príjmových opatrení	mil. eur	-	-35	113	-68	-72	16
11. Nominálny rast agregátu výdavkov očisteného o príjmové opatrenia ($(9_t - 10_t) / 8_{t-1}$)	%	-	2,1	4,1	0,6	1,2	2,4
12. Reálny rast agregátu výdavkov očistený o príjmové opatrenia	%	-	0,2	3,3	-0,7	-0,7	0,3
13. Výdavkové pravidlo (referenčná miera potenciálneho rastu HDP znížená o požadovanú konsolidáciu)	p.b.	-	4,1	2,9	2,2	1,4	2,7
14. Odchýlka od výdavkového pravidla (13-12)	p.b.	-	3,9	-0,4	2,9	2,1	2,4
15. Odchýlka od výdavkového pravidla (% HDP)^[1]	% HDP	-	1,5	-0,1	1,1	0,8	0,8
16. Dvojročná odchýlka od výdavkového pravidla (% HDP)^[1]	% HDP	-	1,7	0,7	0,5	0,9	0,8
<i>p. m. deflátor HDP³</i>	%	-	1,9	0,7	1,3	1,8	2,0
<i>p.m. Kapitálové výdavky na EÚ programy kryté príjmami z EÚ fondov</i>	mi. eur	560	885	1 459	708	948	1 108

[1] Pozitívna hodnota predstavuje plnenie výdavkového pravidla

Zdroj: MF SR

[2] Priemer dvoch prognóz EK, od roku 2016 Makroekonomická prognóza MFSR

II.3. Prognóza hrubého dlhu verejnej správy

Ku koncu roka 2014 dosiahol hrubý dlh verejnej správy 53,6 % HDP¹¹. Prvýkrát od vypuknutia hospodárskej krízy

¹¹ Všetky uvádzané hodnoty sú počítané v metodike, ktorá sa používa pri posudzovaní plnenia maastrichtského kritéria pre výšku hrubého dlhu verejnej správy – tzv. maastrichtský hrubý dlh verejnej správy. Dlž verejnej správy je vyjadrený ako podiel na HDP. Uvedené údaje vychádzajú z jarnej notifikácie Eurostatu.

došlo k poklesu dlhu, ktorý sa medziročne znížil o 1 p.b. V roku 2015 sa očakáva dodatočný pokles dlhu na úroveň 52,8 % HDP, okrem konsolidácie najmä v dôsledku použitia výnosu zo Slovak Telekomu. Od roku 2017 sa pri pokračujúcej konsolidácii predpokladá primárny prebytok¹², ktorý spolu s ekonomickým rastom prispeje k výraznejšiemu poklesu dlhu. Podľa aktuálnej prognózy by mal dlh klesnúť v roku 2018 až pod hranicu 49 % HDP.

Tab 5: Hrubý dlh verejnej správy (% HDP, ESA 2010, stav k 31.12.)

	2013 S	2014 S	2015 OS	2016 N	2017 N	2018 N
Hrubý dlh verejnej správy	54,6	53,6	52,8	52,1	51,3	48,9
- štátny dlh (bez vplyvu medzinár. záväzkov)	48,6	48,1	47,5	47,1	46,7	44,7
- podiel SR na dlhu EFSF	2,6	2,7	2,6	2,5	2,4	2,2
- vklad do ESM	0,7	0,9	0,9	0,8	0,8	0,7
- dlh ostatných zložiek verejnej správy	2,7	1,9	1,9	1,7	1,5	1,3
<i>p.m. vplyv revízie dlhu¹¹</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>
<i>p.m. vplyv revízie nominálneho HDP¹¹</i>	<i>-0,2</i>	<i>-0,2</i>	<i>-0,2</i>	<i>-0,2</i>	<i>-0,2</i>	<i>-0,2</i>
[1] Na základe údajov zaslaných Eurostatu v rámci jesennej EDP notifikácie. Pre roky 2015-2018 zachované rovnaké vplyvy ako v roku 2014.						Zdroj: MFSR, SUSR

K zmene dlhu verejnej správy prispieva najmä výška hotovostného deficitu štátneho rozpočtu¹³, ktorý je nutné financovať. V roku 2014 dosiahol hotovostný schodok štátneho rozpočtu 2,9 mld. Eur. **Od roku 2015 sa očakáva výraznejší pokles, na úroveň 2 mld. Eur.**

Väčšina ostatných vplyvov pôsobí v smere znižovania dlhu. Významným faktorom je najmä financovanie zo Štátnej pokladnice. V roku 2015 je k dispozícii navyše výnos zo Slovak Telekomu s hotovostným vplyvom vo výške 800 mil. eur (1,0 % HDP).

Na výšku hrubého dlhu má vplyv aj účasť Slovenska v rámci európskych záchranných mechanizmov od roku 2012. Záväzky EFSF a ESM zvyšujú hrubý dlh verejnej správy v roku 2015 o 3,5 % HDP. Z medzinárodných záväzkov Slovenska voči Európskemu nástroju finančnej stability (EFSF) a Európskemu mechanizmu pre stabilitu (ESM) sa pre roky 2016 až 2018 nepredpokladajú ďalšie vplyvy na verejný dlh. Dlhu Slovenska bol najmä v minulosti ovplyvnený záväzkami EFSF, ktoré vznikli v súvislosti s poskytnutím finančnej pomoci programovým členským krajinám. EFSF nebude vstupovať do nových finančných programov, ale bude pokračovať v spravovaní splácania záväzkov dlžníckych krajín. Až do tejto doby budú záväzky EFSF priamo ovplyvňovať výšku hrubého dlhu podľa podielu Slovenska na EFSF. Vklady Slovenska do ESM znižujú disponibilné prostriedky Štátnej pokladnice využiteľné pre financovanie potrieb štátu, čím prispievajú nepriamo k nárastu dlhu.

Do výpočtu dlhu vstupujú aj metodické úpravy¹⁴ ako diskont pri emisii a pri splatení dlhopisov. Celkový vplyv oboch faktorov znižuje dlh v rokoch 2014 až 2016. Od roku 2017 prevláda vplyv vyššieho emisného diskontu z dôvodu očakávaného nárastu úrokových sadzieb.

Ostatné zmeny v prognóze dlhu súvisia kurzovými rozdielmi a zmenou vkladov klientov v štátnej pokladnici mimo okruhu verejnej správy.

Tab 6: Vplyv na zmenu hrubého dlhu verejnej správy (v mil. eur)

	2013 S	2014 S	2015 OS	2016 N	2017 N	2018 N
A. Hrubý dlh verejnej správy (k 1.1.)	37 614	40 174	40 297	40 896	42 027	43 675
B. Celková medziročná zmena hrubého dlhu VS	2 561	123	599	1 131	1 648	334
- deficit ŠR na hotovostnom princípe	2 023	2 923	1 956	1 970	1 882	907
- prostriedky ŠP využité pre financovanie potrieb štátu	-463	-2 377	-1 298	-719	-250	-554

¹² Kladný výsledok hospodárenia verejnej správy po očistení o úrokové náklady

¹³ Pre účely prognózy dlhu sa počíta s dosiahnutím rozpočtových cieľov, za predpokladu potrebných dodatočných opatrení na strane štátneho rozpočtu.

¹⁴ Diskont pri emisii štátnych dlhopisov a štátnych pokladničných poukážok zvyšuje dlh, keďže v okamihu emisie dlhopisov narastú záväzky štátu o menovitú hodnotu dlhopisov. Štát však získava v hotovosti nižšiu sumu (zníženie o diskont). Naopak, diskont pri splatení štátnych dlhopisov znižuje dlh. Dôvodom je, že k nárastu dlhu dochádza už pri emisii dlhopisov, a to v nominálnej hodnote dlhopisu a nie pri ich splatení.

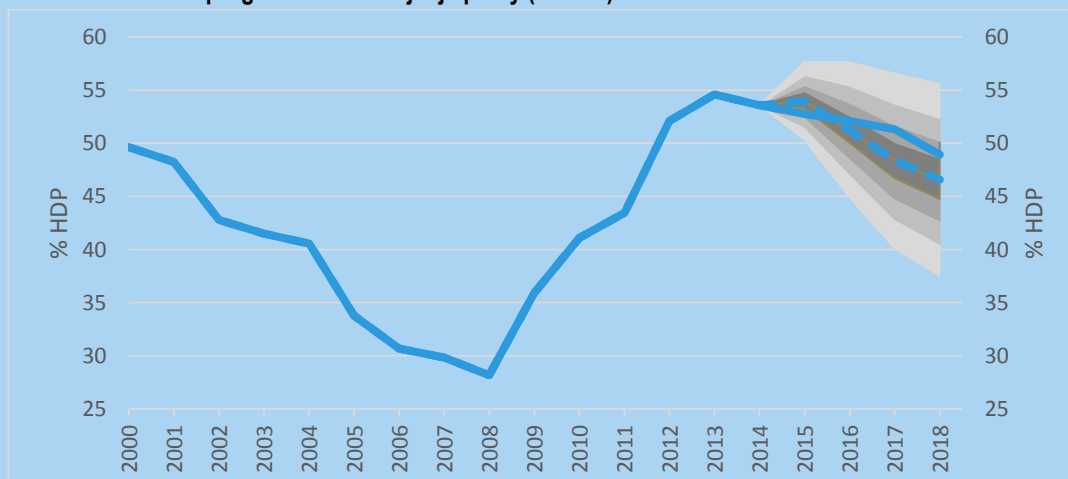
- podiel SR na dlhu EFSF	401	102	19	0	0	0
- vklady Slovenska do ESM	264	132	0	0	0	0
- emisný diskont	51	11	18	39	191	100
- diskont pri splatnosti	-68	-114	-86	-61	-67	-6
- saldo úverov subjektov VS	318	-521	-19	-97	-107	-111
z toho: NDS	-37	-37	32	-37	-37	-37
z toho: EOSA	520	-520	0	0	0	0
z toho: Obce	-36	-1	-79	-76	-74	-74
z toho: VÚC	-21	-38	15	15	15	15
C. Hrubý dlh verejnej správy (k 31.12.)	40 174	40 297	40 896	42 227	43 875	44 609
v % HDP	54,6	53,6	52,8	52,1	51,3	48,9
<i>p.m. medziročná zmena hrubého dlhu VS (p.b.)</i>		-1,0	-0,8	-0,7	-0,8	-2,4
<i>Pozn.: Plusové položky zvyšujú dlh verejnej správy k 31.12. príslušného roku, minusové položky dlh znižujú.</i>						<i>Zdroj: MF SR</i>

Box 4 - Stochastická prognóza hrubého dlhu verejnej správy

Alternatívnym prístupom k predikcii dlhu je prognóza stochastickým modelom¹⁵. Podľa alternatívnej mediánovej prognózy dlh klesne v porovnaní s oficiálnou prognózou dokonca ešte rýchlejšie a dosiahne 46,6 % HDP v roku 2018. Zároveň vejárový graf potvrdzuje vysokú pravdepodobnosť poklesu dlhu, približne na úrovni 80% v strednodobom horizonte.

Výhodou takéhoto prístupu je nenáročnosť na vstupné predpoklady. Poskytuje tak nezávislý zdroj odhadu dlhu aj kvantifikácie rizika prognózy. Obmedzením tohto prístupu je naopak fakt, že zohľadňuje len obmedzené množstvo informácií a predpoklad, že vzájomné vzťahy medzi jednotlivými komponentmi modelu budú počas prognózovaného obdobia rovnaké ako v minulosti. Vejárový graf je grafickou prezentáciou veľkého počtu¹⁶ náhodných simulácií úrovne dlhu na horizonte prognózy generovaných v stochastickom modeli. Metodika odhadu je zhrnutá v Prilohe 4.

Graf A: Stochastická prognóza dlhu verejnej správy (% HDP)

Zdroj: MF SR

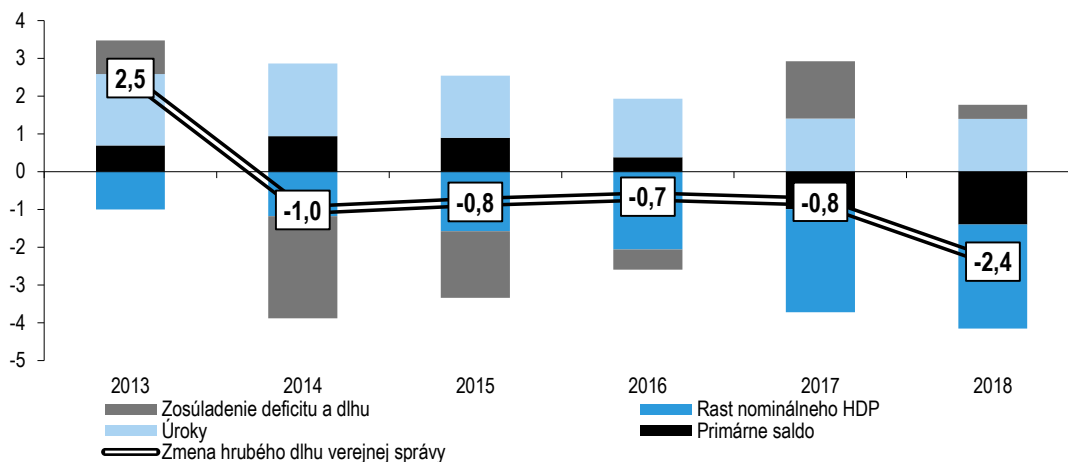
Analytický pohľad na príspevky jednotlivých faktorov k zmene dlhu ukazuje, že **pokles dlhu je spôsobený zlepšením primárneho salda** (salda verejnej správy očisteného o úrokové náklady) a **nominálnym rastom HDP**. Vzhľadom na pokračujúcu konsolidáciu sa predpokladá od roku 2017 primárny prebytok. Zrýchľujúci rast HDP by

¹⁵ Zatiaľ v štádiu prípravy. Dlhu je determinovaný svojou minulou hodnotou, úrokovými nákladmi, rastom HDP, primárnym deficitom a nedeficitným financovaním. Model pozostáva z vektorovej autoregresie úrokových sadzieb, rastu reálneho HDP, inflácie deflátoru HDP, týchto troch premenných pre EU a výmenného kurzu. Ďalším prvkom je fiškálna reakčná funkcia, ktorá determinuje úroveň primárneho deficitu vzhľadom na dlh a ekonomickú aktivitu. Veľké množstvo náhodných simulácií tohto systému modelov určuje rôzne trajektórie dlhu, z ktorých sa následne vypočíta pravdepodobnostné rozdelenie úrovne dlhu v budúcich rokoch.

¹⁶ Simulovalo sa 5000 náhodných trajektórií dlhu.

mal prispievať k výraznejšiemu poklesu dlhu ku koncu prognózovaného obdobia. Podiel úrokových nákladov na HDP by mal postupne klesnúť z 1,9 % HDP v roku 2014 na 1,4 % HDP v roku 2018. Na vývoj dlhu má vplyv aj príspevok zosúladenia dlhu a deficitu. V prognózovanom období je ovplyvnený vývojom zdrojov Štátnej pokladnice a rozdielom medzi hotovostným a akruálnym zaznamenaním salda verejnej správy.

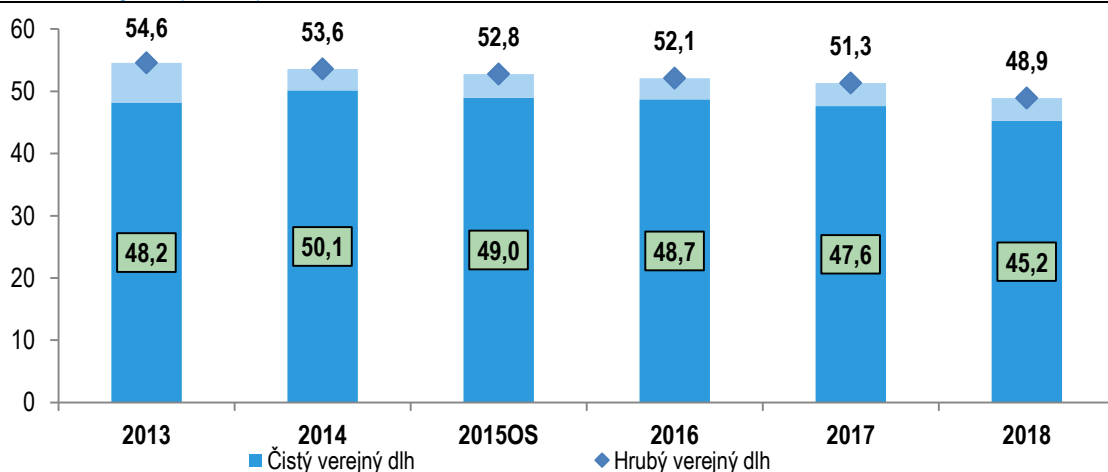
Graf 10: Príspevky faktorov k zmene hrubého dlhu (% HDP)

Pozn.: * Položky označujú príspevok zosúladenia dlhu a deficitu, t.z. o koľko sa zmení dlh nad rámec zmeny salda Zdroj: MF SR VS

Z analytického pohľadu je reálnu zadlženosť užitočnejšie sledovať aj prostredníctvom vývoja čistého dlhu, ktorý sa očisťuje o likvidné aktíva štátu, predovšetkým o stav hotovosti. Čistý dlh dosiahol na konci roku 2013 výšku 48,2 % HDP, čo bolo primárne spôsobené naakumulovaním vysokej úrovne hotovostnej rezervy v priebehu roku 2012. V roku 2014 čistý dlh tesne prekročil hranicu 50 % HDP a následne by sa mal podľa prognózy znižovať k úrovni 45 % HDP v roku 2018. Oproti hrubému zadlženiu by mal byť čistý dlh na celom horizonte prognózy nižší v priemere o 4 p.b.

Graf 11: Čistý dlh (% HDP)

Zdroj: MF SR, Eurostat

Box 5 - Transparentné riadenie dlhu verejnej správy

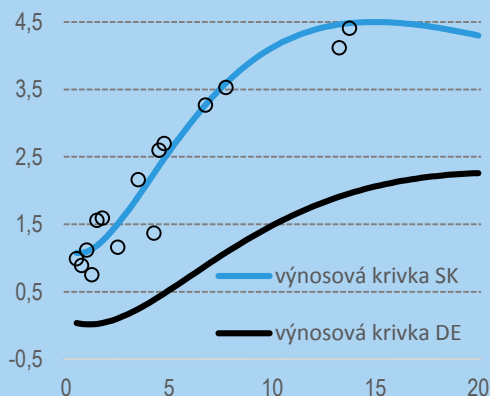
Ministerstvo financií plánuje ďalej stransparentniť a formalizovať riadenie dlhu verejnej správy podľa najlepšej svetovej praxe, napr. z Veľkej Británie, Nemecka, Holandska a USA. Hlavnými cieľmi sú optimalizácia úrokových nákladov, zníženie rizika a nákladovo efektívne refinancovanie verejného dlhu na finančných trhoch aj za nepriaznivých trhových okolností, a zlepšenie úverového ratingu Slovenska. Pravidelne publikovaná stratégia riadenia dlhu bude obsahovať aj evaluáciu na základe modelového aparátu.

Prvým krokom smerom k transparentnejšiemu riadeniu dlhu verejnej správy je pravidelné publikovanie výnosovej krivky štátnych dlhopisov (tzv. zero coupon curve) podľa medzinárodných štandardov. Aktuálny vývoj, ako aj historické údaje výnosových kriviek od roku 2003 budú verejne dostupné. Historické údaje o výnosovej krivke sú nevyhnutným vstupom pre tvorbu modelovej prognózy vývoja výnosov štátnych dlhopisov. **Tvorba prognózy umožní aktívny manažment verejného dlhu, vrátane riadenia likvidity dlhopisov, ktoré má potenciál priniesť úsporu na úrokových nákladoch.** Výnosová krivka umožní denne monitorovať likviditu štátnych dlhopisov a tým priamo vstupovať do úprav emisného kalendára. Významným prínosom publikovania výnosovej krivky je aj dosiahnutie benchmarkového statusu slovenských štátnych dlhopisov, a to najmä prostredníctvom zjednodušenia prístupu k údajom, ktoré sú potrebné pre rozhodovanie investorov.

Modelový aparát výnosovej krivky umožní prognózu úrokov a simulácie scenárov konzistentných s makroekonomickým a fiškálnym výhľadom, zohľadňujúc aj vývoj monetárnej politiky Európskej centrálnej banky. Tento model umožní kvantitatívne sledovať vzťah medzi minimalizovaním úrokových nákladov, ich volatilitou a inými obmedzeniami (napríklad dopytom po určitých dobách do splatnosti).

Porovnanie odhadov výnosových kriviek v súčasnosti a počas krízy eura (jún 2012) ukazuje napríklad nižšiu rizikovú prirážku voči nemeckým dlhopisom v súčasnosti, ale aj menší rozptyl výnosov do splatnosti okolo odhadnutej výnosovej krivky a teda vyššiu likviditu slovenských štátnych dlhopisov. Okrem vývoja v eurozóne najmä vďaka ozdraveniu slovenských verejných financií.

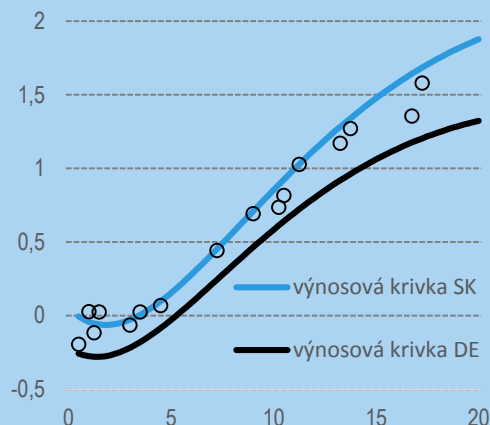
Graf A: Odhad výnosovej krivky k 12.6.2012 (výnos v % podľa doby do splatnosti v rokoch)

Pozn.: Odhad výnosovej krivky slovenských a nemeckých štátnych dlhopisov metódou Nelson-Siegel-Svensson (NSS). Pre analytické porovnanie bubliny na grafe predstavujú výnosy do splatnosti slovenských dlhopisov s kupónmi.

Zdroj: MF SR

Graf B: Odhad výnosovej krivky k 6.10.2015 (výnos v % podľa doby do splatnosti v rokoch)

Pozn.: Odhad výnosovej krivky slovenských a nemeckých štátnych dlhopisov metódou Nelson-Siegel-Svensson (NSS). Pre analytické porovnanie bubliny na grafe predstavujú výnosy do splatnosti slovenských dlhopisov s kupónmi.

Zdroj: MF SR

Príjmové a výdavkové ciele rozpočtu verejnej správy

Ak by v roku 2016 nedošlo k žiadnym zmenám v hospodárskych politikách, deficit verejnej správy by v roku 2016 dosiahol úroveň 2,2 % HDP. Oproti scenáru nezmenených politik je deficit verejnej správy v návrhu rozpočtu na rok 2016 nižší o 0,3 % HDP (204 mil. eur), čo je dosiahnuté vďaka zníženiu výdavkov. V rokoch 2017 a 2018 by v scenári bez zmien v hospodárskych politikách dosiahol deficit verejnej správy 1,8 % a 1,6 % HDP. Prioritou slovenskej vlády v oblasti daní naďalej ostáva boj proti daňovým únikom.

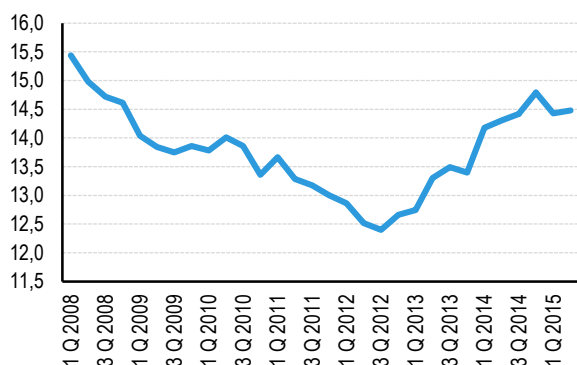
II.4. Príjmové ciele rozpočtu verejnej správy

II.4.1. Boj proti daňovým únikom

Prioritou slovenskej vlády v oblasti daní naďalej ostáva boj proti daňovým únikom. Opatrenia na boj proti únikom na DPH prijaté v priebehu rokov 2012 až 2014 pomohli zvrátiť dlhoročný nepriaznivý vývoj úspešnosti výberu tejto dane. V roku 2015 prinieslo zlepšenie výberu DPH v dôsledku boja proti daňovým únikom dodatočný výnos vo výške 0,9 % HDP oproti 2012. Zároveň sa vyššia úspešnosť výberu DPH pozitívne prejavila aj na výnose dane z príjmov právnických osôb (DPPO), ktorej efektívna daňová sadzba v roku 2014 výrazne vzrástla.

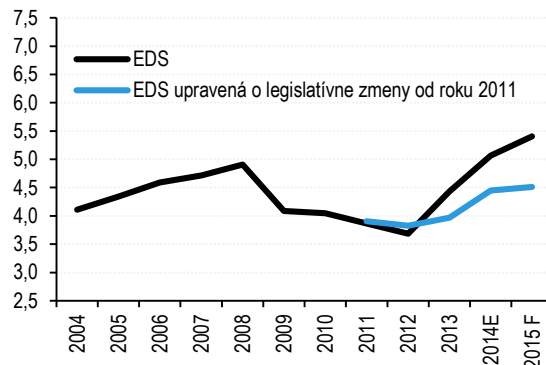
V prípade DPH došlo v roku 2015 k stabilizácii efektívnej daňovej sadzby, pričom opatrenia plánované na ďalšie roky by mali napomôcť k jej ďalšiemu rastu. Od roku 2015 bude zavedené prenesenie daňovej povinnosti na príjemcu plnenia pri stavebných prácach, tzv. tuzemské samozdanenie. Sektor stavebníctva patrí z pohľadu daňových podvodov k najrizikovejším. Ďalších 30 opatrení zameraných najmä na vyššiu efektívnosť identifikácie, výberu a vymáhania daní obsahuje aktualizácia akčného plánu na boj proti daňovým únikom. Okrem DPH sa úsilie sústreďuje aj na spotrebné dane, kde sa od roku 2016 zavádza zdaňovanie cigár a cigariet v závislosti od hmotnosti na rozdiel od súčasného stavu, kedy je sadzba viazaná na počet výrobkov v kusoch.

Graf 12: Efektívna daňová sadzba DPH (%)

Zdroj: MF SR

Graf 13: Efektívna daňová sadzba DPPO

Zdroj: MF SR

V prípade spotrebných daní bola kvantifikovaná daňová medzera na dani z minerálnych olejov (MO)¹⁷. V roku 2014 dosiahla 397 mil. eur (0,5 % HDP), čo predstavuje 27 % potenciálneho výnosu. Na rozdiel od DPH ale medzera na

¹⁷ Viac v manuáli Daňová medzera na dani z minerálnych olejov (<http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=10192>).

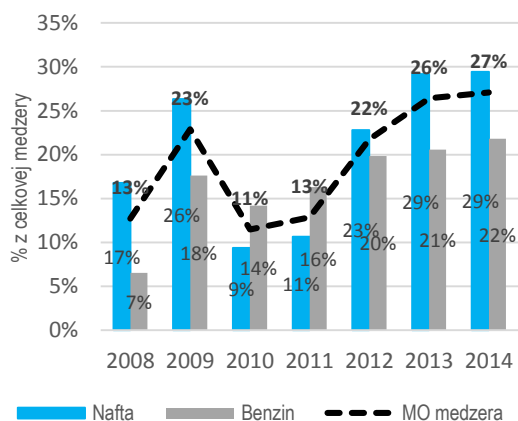

spotrebnej dani z MO nie je tvorená len únikmi, ale aj cezhraničnými nákupmi. Podstatnejšia je teda informácia o raste daňovej medzery najmä na spotrebnej dani z nafty v minulosti bez toho, aby cenový vývoj indikoval rast motivácie na cezhraničné nákupy. Na boj s únikmi na spotrebnej dani z MO bolo v posledných rokoch zavedených niekoľko opatrení. Medzi najvýznamnejšie patria:

- Evidencia subjektov, ktoré obchodujú z vybranými MO
- Sledovanie pohybu MO bez sadzby dane
- Zamedzenie daňových nedoplatkov
- Zamedzenie prepravy nezdaneného MO, ak existuje podozrenie, že daň nebude zaplatená

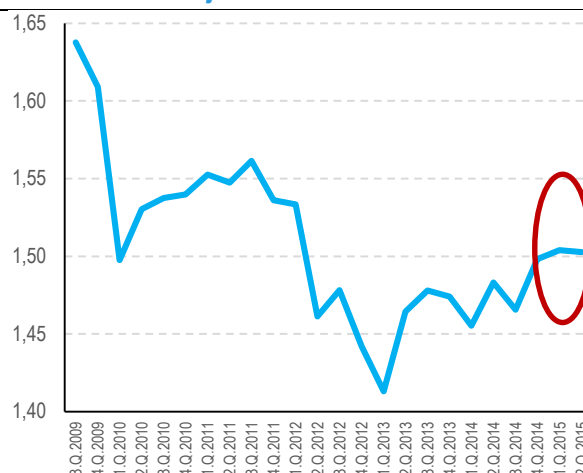
Odhad medzery na spotrebnej dani z MO za rok 2015 bude možné pripraviť až s väčším časovým odstupom v 2016, ale zjednodušený pohľad na aktuálny vývoj prostredníctvom efektívnej daňovej sadzby indikuje zvýšenie úspešnosti výberu dane v tomto roku.

Graf 14: Daňová medzera na dani z minerálneho oleja

Zdroj: MF SR

Graf 15: Efektívna daňová sadzba na dani z minerálneho oleja

Zdroj: MF SR

II.4.2. Príjmy verejnej správy v 2015 a 2016

Aktuálny rozpočet očakáva pokles príjmov verejnej správy v roku 2016 na 37,7 % HDP oproti 40,2 % HDP aktuálne odhadovaných pre rok 2015 (Tab 6). Uvedený pokles je do veľkej miery spôsobený nižšími príjmami z EÚ prostriedkov v 2016 v porovnaní s odhadom z aktuálneho roku, kedy dochádza k dočerpávaniu zdrojov z druhého programového obdobia¹⁸. V ďalších rokoch sa očakáva rýchlejšie čerpanie zdrojov z EÚ než rast HDP.

¹⁸ Po očistení o EÚ zdroje dochádza k medziročnému poklesu o 1 p.b., z 37,3 % HDP v 2015 na 36,4 % HDP v 2016.

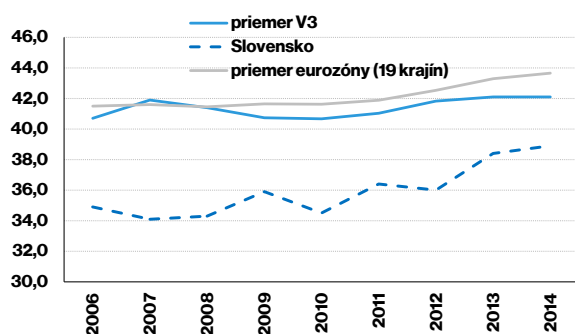
Tab 7: Príjmy verejnej správy v rokoch 2015 až 2018 (% HDP, ESA2010)

	OS 2015	R2016	R2017	R2018
Príjmy verejnej správy spolu	40,2	37,7	37,3	37,1
1. Daňové príjmy	17,7	17,6	17,3	17,2
- Dane z produkcie a dovozu	10,7	10,5	10,3	10,1
- Daň z pridanej hodnoty	6,8	6,7	6,6	6,6
- Spotrebné dane	2,7	2,6	2,6	2,5
- Bežné dane z dôchodkov, majetku	7,1	7,1	7,0	7,1
- Daň z príjmov právnických osôb	3,3	3,3	3,3	3,4
2. Príspevky na sociálne zabezpečenie	13,8	13,5	13,3	13,2
3. Nedaňové príjmy	4,8	4,4	4,3	4,1
4. Granty a transfery	4,0	2,1	2,4	2,5
z toho: z EÚ	2,8	1,4	1,7	1,9

Zdroj: MFSR

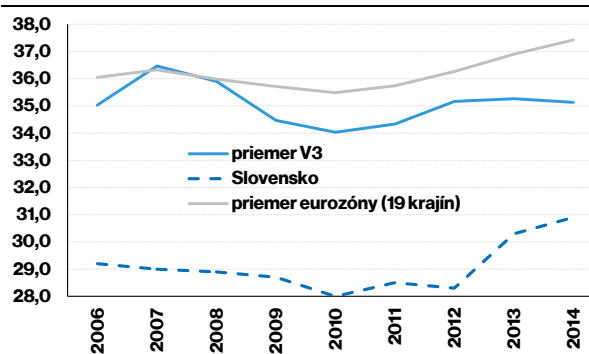
Celkový objem príjmov, s ktorými hospodári verejná správa na Slovensku je nižší v porovnaní s priemerom eurozóny aj zvyšných krajín V4 (Graf 16). Nižšie príjmy v eurózone dosahuje už len Lotyšsko a Litva. V posledných rokoch sa však podiel príjmov na HDP na Slovensku približuje priemeru okolitých krajín. Najvýraznejšie k pozorovanému trendu prispieva vývoj daňových a odvodových príjmov (Graf 17), ktoré tvoria viac ako 80 % celkových príjmov verejnej správy. Rozpočet predpokladá **stabilný vývoj najvýznamnejších daňových príjmov** (daň z pridanej hodnoty, daň z príjmov právnických osôb a spotrebné dane) voči veľkosti ekonomiky na celom horizonte prognózy. **Neexistencia automatickej indexácie** časti daňových príjmov (dane z nehnuteľností, administratívne poplatky, príjmy a podobne) **spôsobuje eróziu ich výnosu na HDP** vo zvyšných rokoch prognózy. Na poklese odvodov voči HDP sa prejavuje mierne nižší rast mzdovej bázy než vývoj ekonomiky a samozrejme existencia maximálnych stropov a minimálne odvody, ktoré logicky neumožňujú plnú transformáciu rastu mzdovej bázy do vymeriavacích základov a tým aj výnosu odvodov.

Graf 16: Porovnanie vývoja príjmov VS (% HDP)

Zdroj: Eurostat

Graf 17: Porovnanie vývoja daňových príjmov VS (% HDP)

Zdroj: Eurostat

II.5. Výdavkové ciele rozpočtu verejnej správy podľa ich funkcie¹⁹

Rozpočtované výdavky²⁰ verejnej správy na rok 2016 predstavujú 40 % HDP, čo predstavuje v porovnaní s očakávanou skutočnosťou roka 2015 pokles výdavkov o 3,3 p.b. HDP. Pokles celkových výdavkov je spôsobený predovšetkým poklesom eurofondov kvôli nabehaniu nového programového obdobia. Po očistení o tento vplyv predstavuje pokles výdavkov 1,7 p.b. HDP. Najväčší podiel na celkových výdavkoch verejnej správy má mať aj naďalej oblasť sociálneho zabezpečenia (35,6 %), zdravotníctvo (18,0 %) a všeobecné verejné služby (13,1 %).

V porovnaní s priemerom EU za rok 2013²¹ je podiel výdavkov na HDP na Slovensku v roku 2016 výrazne nižší najmä v oblasti sociálneho zabezpečenia (5,5 p.b. HDP). Podiel výdavkov jednotlivých oblastí na celkových výdavkoch verejnej správy je pre väčšinu oblastí podobný ako priemer EU (-1,5 p.b. HDP až 1,5 p.b. HDP). Vyšší podiel na celkových výdavkoch verejnej správy v porovnaní s EU sa rozpočtuje na zdravotníctvo (3,2 p.b. celkových výdavkoch verejnej správy) a ekonomickú oblasť (2,7 p.b. celkových výdavkoch verejnej správy). Naopak v porovnaní s EU nižšie výdavky sú rozpočtované na oblasť sociálneho zabezpečenia (4,6 p.b. celkových výdavkoch verejnej správy).

V porovnaní s priemerom V3 sú celkové rozpočtované výdavky Slovenska o 1,3 % HDP nižšie. Podľa oblastí je najvýraznejší rozdiel v oblasti všeobecných verejných služieb (o 1,7 p.b. HDP menej ako priemer V3). Podiel na celkových výdavkoch verejnej správy je v porovnaní s priemerom V3 vyšší najmä v zdravotníctve (5,1 p.b. celkových výdavkoch verejnej správy). Naopak nižší je v oblasti všeobecných verejných služieb (2,1 p.b. celkových výdavkoch verejnej správy) a vzdelávaní (1,9 p.b. HDP). V ostatných oblastiach nie sú významnejšie rozdiely.

Tab 8: Výdavky verejnej správy podľa klasifikácie COFOG

Funkcie	COFOG kód	SK 2015		SK 2016		EU28 2013		V3 2013	
		% HDP	% CVVS	% HDP	% CVVS	% HDP	% CVVS	% HDP	% CVVS
1. Všeobecné verejné služby	1	6,06	14,12	5,20	13,12	6,80	14,10	6,93	15,17
2. Obrana	2	1,04	2,42	1,01	2,55	1,40	2,87	1,00	2,23
3. Verejný poriadok a bezpečnosť	3	2,14	4,99	2,00	5,04	1,80	3,72	2,00	4,57
4. Ekonomická oblasť	4	5,78	13,45	4,54	11,46	4,30	8,81	5,63	12,53
5. Ochrana životného prostredia	5	0,62	1,43	0,41	1,04	0,80	1,65	0,87	2,03
6. Bývanie a občianska vybavenosť	6	0,51	1,18	0,52	1,31	0,70	1,42	0,77	1,77
7. Zdravotníctvo	7	7,29	16,98	7,15	18,02	7,20	14,80	5,70	12,90
8. Rekreačia, kultúra a náboženstvo	8	1,02	2,38	0,93	2,35	1,00	2,15	1,33	2,97
9. Vzdelávanie	9	4,09	9,53	3,78	9,52	5,00	10,27	5,07	11,43
10. Sociálne zabezpečenie	10	14,40	33,53	14,12	35,60	19,60	40,23	15,37	34,43
Celkové výdavky	TE	42,95	100,00	39,66	100,00	48,60	100,00	41,00	100,00

Pozn.: CVVS – Celkové výdavky verejnej správy

Zdroj: MF SR, Eurostat

Najvýraznejšie medziročné zmeny sú rozpočtované v oblasti sociálneho zabezpečenia, ekonomickej oblasti, všeobecných verejných služieb a zdravotníctve. Vo všetkých oblastiach s výnimkou bývania a občianskej vybavenosti **klesá podiel verejných výdavkov na HDP**. Štruktúra výdavkov sa mení len mierne. Podiel výdavkov sociálneho zabezpečenia na celkových výdavkoch verejnej správy **rastie o 2,1 p.b.** Rastúci trend vysvetľujú

¹⁹ Pozn.: Metodika zaznamenávania výdavkov podľa funkčnej klasifikácie sa môže medzi jednotlivými krajinami líšiť. Toto môže spôsobiť, že v rámci rovnakej položky vystupujú v rôznych krajinách odlišné dáta (napr. zdaňované a nezdaňované dôchodky). Klasifikácia COFOG tiež nezohľadňuje výdavky realizované cez daňový systém.

²⁰ V návrhu rozpočtu nie sú rozpočtované položky s neutrálnym vplyvom na saldo, a to mimorozpočtové účty štátu a samospráv a bilancia hospodárenia zdravotníckych zariadení.

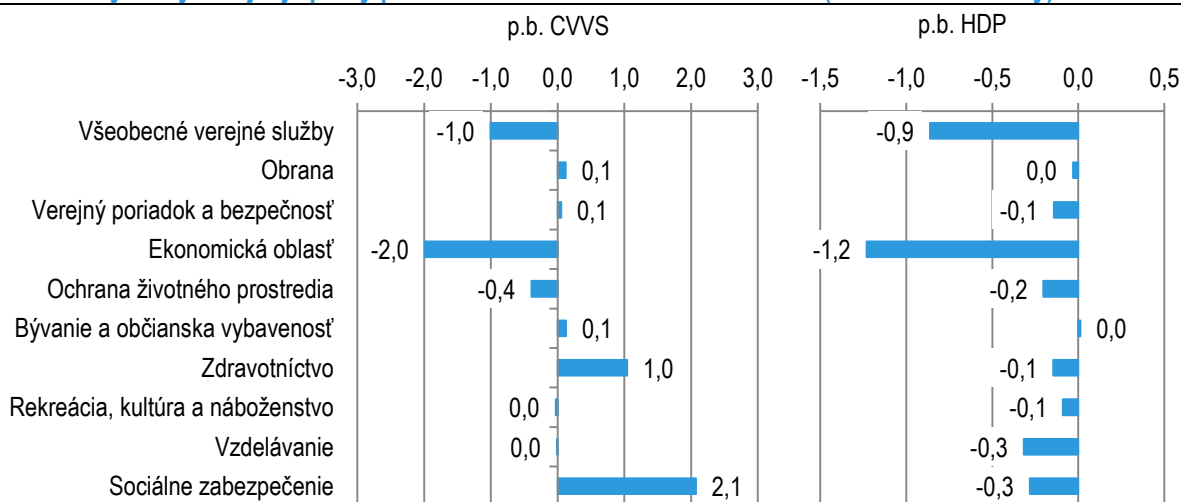
²¹ Najnovšie dostupné údaje za krajiny EU podľa klasifikácie COFOG.

zvyšujúce sa nároky na starobné a invalidné dôchodky a nárast platby za poistencov štátu do systému verejného zdravotného poistenia. **Zvýši sa taktiež podiel výdavkov na zdravotníctvo o 1,0 p.b.**, tento vývoj sleduje predovšetkým rast platov zdravotníckych zamestnancov.

V budúcom roku sa **rozpočtuje pokles podielu výdavkov v ekonomickej oblasti o 2 p.b.**, čo bude spôsobené najmä výpadkom eurofondov kvôli nabiehaniu nového programového obdobia. Očakáva sa aj **pokles výdavkov v oblasti všeobecných verejných služieb**, v prvom rade nákladov štátnej administratívy, ich podiel na celkových výdavkoch verejnej správy klesá o **1,0 p.b.** Mierny pokles podielu na celkových výdavkoch sa predpokladá v oblasti ochrany životného prostredia (0,4 p.b.). Výdavky v ostatných oblastiach ostávajú nezmenené (rekreácia, kultúra a náboženstvo ako aj vzdelávanie), respektíve dochádza k minimálnym medziročným zmenám (obrana, verejný poriadok a bezpečnosť, bývanie a občianska vybavenosť).

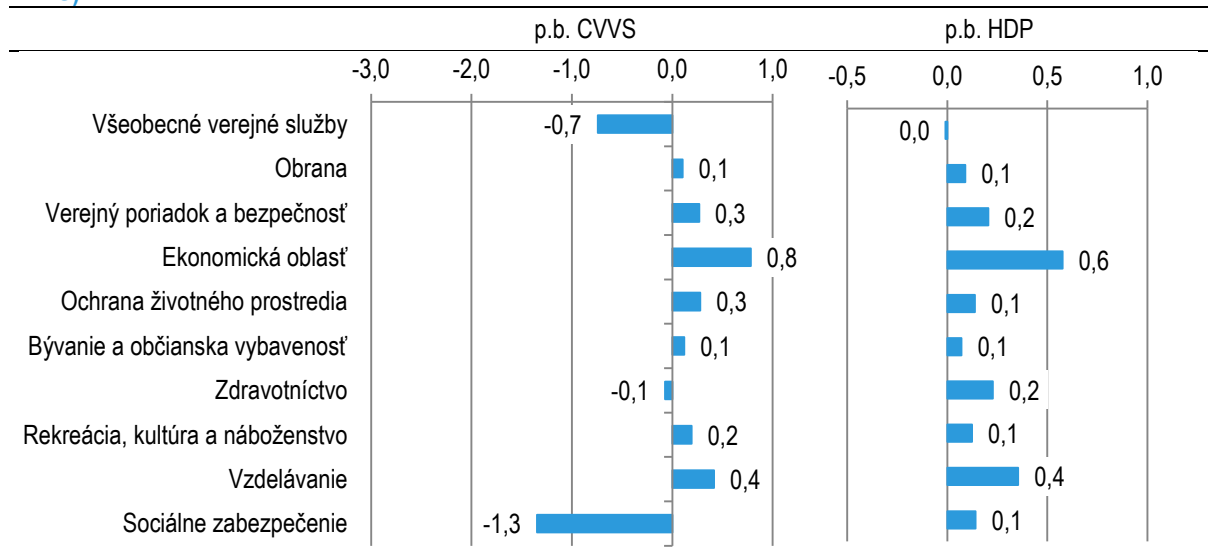
Graf 18: Výdavky verejnej správy podľa klasifikácie COFOG v roku 2016 (medziročné zmeny)

Zdroj: MFSR

Podľa očakávanej skutočnosti podiel výdavkov na HDP v porovnaní s rozpočtom vzrástol vo všetkých oblastiach (celkové výdavky verejnej správy rástli o 2 p.b. HDP), najvýraznejšie rástli výdavky v ekonomickej oblasti (0,6 p.b. HDP) a vzdelávaní (0,4 p.b. HDP). Menil sa aj podiel jednotlivých oblastí na celkových výdavkoch verejnej správy. Vo väčšine oblastí boli zmeny minimálne (v rozmedzí -0,1 až 0,4 p.b. celkových výdavkov verejnej správy). Výnimkou bola oblasť sociálneho zabezpečenia, kde významnejšie poklesol podiel výdavkov (pokles o 1,3 p.b. celkových výdavkov verejnej správy) a všeobecné verejné služby (pokles o 0,7 p.b. celkových výdavkov verejnej správy). Významnejšie rástli výdavky na ekonomickú oblasť (rast o 0,8 p.b. celkových výdavkov verejnej správy). Napriek rastu výdavkov na zdravotníctvo ako % HDP klesol ich podiel na celkových výdavkoch verejnej správy o 0,1 p.b.²²

²² V rozpočte na 2015 výdavky na zdravotníctvo neobsahovali výdavky zdravotníckych zariadení, boli však obsiahnuté v aktuálnej OS na 2015. Aby sme zachovali porovnateľnosť výdavkov, očistili sme OS o sumu zodpovedajúcu 1,8 % HDP (4,2 % celkových výdavkov verejnej správy), ktorá prislúcha výdavkom zdravotníckych zariadení. Pred touto úpravou výdavky na zdravotníctvo rástli o 2,1 p.b. HDP (3,6 p.b. celkových výdavkov verejnej správy).

Graf 19: Porovnanie výdavkov verejnej správy podľa klasifikácie COFOG v roku 2015 (zmeny OS oproti RVS)

Pozn. RVS – rozpočet verejnej správy (schválený parlamentom)
OS – očakávaná skutočnosť

Zdroj: MFSR

II.6. Saldo verejnej správy v scenári nezmenených politík

Scenár za predpokladu nezmenených politík („no-policy-change“ alebo NPC) je definovaný ako vývoj verejných financií za predpokladu, že by vláda či parlament neprijímali žiadne opatrenia a vývoj verejných financií by bol podmienený len makroekonomickým vývojom a existujúcimi politikami vrátane platnej legislatívy. Na základe NPC je možné zhodnotiť veľkosť opatrení potrebných na naplnenie rozpočtových cieľov.²³

Východiskom pre zostavenie scenára nezmenených politík²⁴ je aktuálny odhad deficitu verejnej správy v roku 2015 vo výške 2,74 % HDP. **Za predpokladu, že by nedošlo k žiadnym zmenám v hospodárskych politikách, deficit verejnej správy by v roku 2016 dosiahol úroveň 2,2 % HDP²⁵.** Rozdiel v salde verejnej správy medzi scenárom nezmenených politík a návrhom rozpočtu na rok 2016 predstavuje 0,25 % HDP (204 mil. eur). **Na výdavkovej strane je rozdiel voči NPC vo výške 0,3 % HDP²⁶.** Dochádza k poklesu bežných výdavkov o 0,6 % HDP. Kapitálové výdavky klesajú o 0,1 % HDP. **Na príjmovej stránke je celkový vplyv oproti NPC expanzívny na úrovni 0,1 % HDP²⁷.**

V rokoch 2017 a 2018 by v scenári bez zmien v hospodárskych politikách dosiahol deficit verejnej správy 1,8 % a 1,6 % HDP. Aj v ďalších rokoch je konsolidácia obsiahnutá v rozpočte na výdavkovej strane s miernym fiškálnym impulzom na príjmovej strane.

²³ Manuál k zostavovaniu NPC scenára je zverejnený na stránkach Ministerstva financií: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=9301>.

²⁴ Scenár nezmenených politík sa zostavuje v súlade s manuálom zverejneným Ministerstvom financií. V porovnaní s programom stability z apríla 2013 zostal základný postup nezmenený. Jediným rozdielom je, že výsledná bilancia príjmov a výdavkov verejnej správy je vyjadrená v hlavných položkách ESA.

²⁵ V celkovom vyčíslení rozdielu medzi rozpočtom a scenárom nezmenených politík sa nezohľadňuje vplyv zmeny úrokových nákladov. Inými slovami, pri naplnení rozpočtových cieľov sa zmenia aj úrokové náklady.

²⁶ Vráťane vplyvu zníženia sadzby DPH na vybrané potraviny na úrovni 0,1 % HDP. Keďže k schváleniu opatrenia na vláde došlo až po septembrovom konaní Výboru pre daňové prognózy, nie je zníženie DPH zahrnuté v odhade príjmov, ale v rozpočte už bola pripravená rezerva na výdavkovej strane vo výške odhadovaného vplyvu. Ak by bol vplyv zníženia DPH zahrnutý už na príjmovej strane, odhadovaná konsolidácia na výdavkovej strane by dosahovala 0,4 % HDP pri zväčšení expanzie na príjmovej strane.

²⁷ Bez vplyvu zníženia DPH na vybrané potraviny. Viď predchádzajúca poznámka 23.

Tab 9: Porovnanie bilancie výdavkov a príjmov a scenára nezmenených politík v roku 2015 (% HDP)

	ESA kód	NPC			NRVS 2016-2018			NRVS-NPC		
		2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Príjmy spolu	TR	37,8	37,4	37,2	37,7	37,3	37,1	-0,07	-0,11	-0,15
Dane z produkcie a dovozu	D.2	10,5	10,2	10,0	10,5	10,3	10,1	0,02	0,04	0,03
Bežné dane z dôchodkov, majetku	D.5	7,1	7,0	7,2	7,1	7,0	7,1	-0,01	-0,01	-0,01
Dane z kapitálu	D.91	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00
Príspevky na sociálne zabezpečenie	D.61	13,5	13,3	13,2	13,5	13,3	13,2	-0,01	0,00	0,00
Dôchodky z majetku	D.4R	0,7	0,6	0,6	0,7	0,6	0,6	0,00	0,00	0,00
Ostatné (1)		6,0	6,2	6,2	5,9	6,0	6,0	-0,07	-0,13	-0,17
Daňové zaťaženie (2)		37,1	36,7	36,6	37,0	36,6	36,4	-0,07	-0,11	-0,15
Výdavky spolu	TE	40,0	39,2	38,8	39,7	38,2	37,5	-0,32	-1,07	-1,31
Kompenzácie zamestnancov	D.1P	8,3	8,3	8,2	8,5	8,2	7,9	0,22	-0,04	-0,27
Medzispotreba	P.2	5,5	5,3	5,1	4,9	4,5	4,3	-0,58	-0,75	-0,83
Subvencie	D.3P	0,8	0,8	0,7	0,8	0,7	0,7	-0,02	-0,03	-0,03
Úrokové náklady	D.41P	1,5	1,4	1,4	1,5	1,4	1,4	0,00	0,00	0,00
Celkové sociálne transfery	D.6P, D632	18,4	17,7	17,3	18,5	17,8	17,4	0,15	0,08	0,08
z toho: Dávky v nezamestnanosti		0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,1	0,00	0,00	0,00
Tvorba hrubého fixného kapitálu	P.51G	2,9	3,1	3,2	2,8	2,9	3,0	-0,15	-0,24	-0,16
Kapitálové transfery	D.9P	0,4	0,5	0,5	0,2	0,3	0,3	-0,16	-0,19	-0,19
Ostatné (3)		2,2	2,3	2,3	2,4	2,4	2,4	0,22	0,09	0,10
Saldo verejnej správy	B.9 (4)	-2,2	-1,8	-1,6	-1,9	-0,9	-0,4	0,25	0,96	1,16

Pozn.

(1) P.11+P.12+P131+D.39rec+D.7rec+D.9rec (iné ako D.91rec)

(2) D.2+D.5+D.61+D.91

(3) D.29p+D.5p+D.7p+NP

(4) TR-TE=B.9

II.7. Popis opatrení

V tejto časti sú vyčíslené a popísané vplyvy opatrení zapracovaných do návrhu rozpočtu. Nad rámec uvedených opatrení sú prezentované aj rozdiely medzi scenárom NPC a výsledkom rozpočtových vyjednaní zahrnutých v návrhu rozpočtu. Nasledujúca časť opisuje zapracované opatrenia vrátane kvantifikácie. Najvýznamnejšie opatrenia na strane príjmov sú zavedenie úhrady DPH až po prijatí platby od odberateľa a zníženie sadzby DPH na 10 % pre vybrané potraviny. Na výdavky vplyvajú najmä opatrenia z druhého sociálneho balíčka a zvyšovanie plátov zamestnancov verejnej správy.

Tab 10: Opatrenia zahrnuté v návrhu rozpočtu verejnej správy (ESA 2010, porovnanie voči NPC)

Opatrenie	Subsektor	ESA2010	2016	2017	2018
Vplyv legislatívnych opatrení na daňové a odvodové príjmy VS (% HDP, ESA 2010)	S.1311		0,01	0,03	0,03
Zákon 145/1995 Z.z. o správnych poplatkoch			0,00	0,00	0,00
Ostatné zmeny			-0,08	-0,14	-0,17
Rezerva na riešenie vplyvov nových zákonných úprav a iných vplyvov (hlavne DPH)	S.1311	D.7P	-0,11	-0,11	-0,11
Sociálne balíčky (opatrenia od 2016)	S.1311 & S1314	P.2 & D.9 & D.62	-0,17	-0,10	-0,10
Kompenzácie	S.1311	D.1P	-0,22	0,04	0,27
Zvyšovanie plátov sestier a zdravotníckych pracovníkov (okrem lekárov)	S.13	D.632P	-0,07	-0,07	-0,07
Ostatné zmeny voči NPC na strane výdavkov:					
Medzispotreba		P.2	0,63	0,79	0,88
Bežné transfery		D.7P	-0,12	0,01	0,01
Kapitálové investície		P.51G	0,15	0,24	0,16
Kapitálové transfery		D.9P	0,21	0,24	0,24
Subvencie	S.1311	D.3	0,02	0,03	0,03
Ostatné zmeny	S.13		-0,01	0,00	0,01
Spolu			0,26	0,96	1,16
- daňové a odvodové príjmy			0,01	0,03	0,03
- nedaňové príjmy			0,00	0,00	0,00
- bežné výdavky			-0,04	0,59	0,91
- kapitálové výdavky			0,36	0,48	0,40

Pozn. (+) zvýšenie príjmov a zníženie výdavkov

Zdroj: MFSR

Opatrenia na príjmoch

1. Opatrenia s pozitívnym vplyvom na daňové príjmy

- Zavedenie úhrady DPH až po prijatí platby od odberateľa (tzv. **cash accounting scheme**) pre podnikateľské subjekty s ročným obrátom do 100 tis. Eur zjednoduší podnikanie malým podnikateľom. Podľa súčasnej úpravy daňová povinnosť vzniká dodaním tovaru alebo služby. Pre subjekty, ktoré budú súčasťou nového systému, vznikne daňová povinnosť až po zaplatení faktúry dodávateľom. Rovnako daň na vstupe si bude môcť platiť dane uplatniť až po zaplatení dodávateľovi.
- V súvislosti so snahou o znižovanie daňových únikov na spotrebnej dani z tabaku a tabakových výrobkov sa s účinnosťou od januára 2016 zavádza **zdaňovanie cigár a cigariet v závislosti od hmotnosti** na rozdiel od súčasného stavu, kedy je sadzba viazaná na počet výrobkov v kusoch.

2. Opatrenia s negatívnym vplyvom na daňové príjmy

- V rámci DPH bolo s účinnosťou od roku 2016 prijaté zmiernenie podmienok pre vyplácanie nadmerných odpočtov DPH, ktoré umožní viacerým podnikateľským subjektom požadovať vyplatenie nadmerných odpočtov v skrátenej, 30 dňovej lehote. Opatrenie podľa aktuálne platnej metodiky aktualizácie zníži výnos dane v roku 2015 vo výške 0,04 % HDP.
- V rámci podpory investovania na regulovanom kapitálovom trhu budú zrušené zdravotné odvody z dividend z akcií spoločností obchodovaných na regulovaných trhoch.

- Zníženie poplatku pri registrácii automobilu do výšky 50 % pre viacmiestne osobné autá a rodiny s minimálne štyrmi deťmi má za cieľ podporu rodín s viacerými deťmi.
- S účinnosťou od roku 2016 sa zavádza oslobodenie príjmov z prevodu cenných papierov obchodovaných na regulovanom trhu po uplynutí časového testu jedného roka, či podporu dlhodobého investičného sporenia u fyzických osôb
- Príjmy vo forme sociálnej výpomoci z prostriedkov sociálneho fondu do výšky 2 000 eur budú oslobodené od odvodov
- Upravuje sa periodicita platenia zrážkovej dane z nepeňažného plnenia poskytovaného lekárom. Z doterajšieho kvartálneho platenia dane sa prechádza na ročné platenie dane.
- V roku 2016 sa zmení prerozdelenie dane z príjmu fyzických osôb (DPFO), ktorá bude výlučne príjmom samospráv. Uvedená zmena má neutrálny vplyv na daňové príjmy verejnej správy, no zvyšuje príjmy obcí a VÚC oproti štátnemu rozpočtu.

Opatrenia na výdavkoch

1. Opatrenia z vládnych sociálnych balíčkov

Do návrhu rozpočtu boli zapracované nové prioritné opatrenia vlády s vplyvom na verejné výdavky v objeme 120 mil. eur s účinnosťou od roku 2016:

- Na štátny príspevok pre študentov základných a stredných škôl na **lyžiarskych výcvikoch** je vyčlenených 26 mil. eur.
- Výdavky na realizáciu opatrení vyplývajúcich z návrhu zákona o **podpore najmenej rozvinutých okresov** predstavujú 10 mil. eur.
- Na program **zatepľovania rodinných domov** je alokovaných 30 mil. eur.
- V roku 2016 sa stáva účinným opatrenie z prvého sociálneho balíčka vlády týkajúce sa **vratiek za plyn** pre domácnosti. V priemere bude v roku 2016 štát vracať 6 % z celkových ročných nákladov spotreby plynu. Odhadované náklady opatrenia predstavujú 48,4 mil. eur.
- **Zvýšenie materskej dávky** na 70 % denného vymeriavacieho základu **a zvýšenie príspevku na starostlivosť o dieťa** na 280 eur. Rozpočtový vplyv predstavuje približne 10 mil. eur.

2. Zvýšenie plátov zamestnancov štátnej správy

Na základe kolektívneho vyjednávania medzi odbormi a vládou sa v roku 2016 **zvýšia platy štátnych zamestnancov a zamestnancov vo verejnom záujme o 4 %** s celkovým vplyvom na verejné výdavky vo výške 150 mil. eur. Ďalej sa počíta aj s rastom **plátov súdnych úradníkov**, na ktoré Ministerstvo spravodlivosti vyčlenilo sumu v objeme 2 mil. eur.

3. Zdravotníctvo

Zvyšovanie plátov sa dotkne aj **zdravotníckych pracovníkov**. V rozpočte na rok 2016 sa počíta s celkovým nárastom miezd sestier a ostatných zdravotníkov okrem lekárov o 55 mil. eur.

4. Rezervy

Rezerva na riešenie vplyvov nových zákonných úprav a iných vplyvov v celkovom objeme 87 mil. eur je určená hlavne na pokrytie výpadku daňových príjmov z dôvodu zníženia DPH na 10 % pre vybrané potraviny. Sadzba DPH na vybrané potraviny sa zníži z aktuálnych 20 % na 10 %. Opatrenie sa týka najmä základných potravín ako mäso, chlieb, mlieko a maslo.

5. Ostatné vplyvy

Očakávaná skutočnosť pre rok 2015 predpokladá nárast záväzkov na medzispotrebe vo výške 189 mil. eur. Rozpočet vychádza z technického predpokladu nezmeneného stavu záväzkov.

Rozpočet kapitálových investícií obcí uvažuje vzhľadom na predpokladaný pokles EU zdrojov s nárastom využitia vlastných zdrojov v objeme 214 mil. eur.

Vývoj oproti scenáru NPC v rokoch 2017 – 2018

V ďalšom horizonte návrhu rozpočtového plánu dochádza k významnému poklesu bežných aj kapitálových výdavkov. Celkové výdavky tak budú v porovnaní so scenárom nezmenených politík nižšie o 1,1 % HDP v roku 2017 a o 1,3 % HDP v roku 2018. Najvýraznejšie šetrenie je rozpočtované na medzispotrebe, kde sa počíta s úsporami 0,75 % HDP v 2017 a 0,83 % HDP v 2018. Po zvýšení kompenzácií v roku 2016 je rozpočtovaný ich pomalší rast v nasledujúcich rokoch. V rokoch 2017 a 2018 sa na verejných investíciách predpokladá úspora vo výške približne 0,2 % HDP. Kapitálové transfery budú oproti scenáru nezmenených politík nižšie o 0,2 % HDP v oboch rozpočtovaných rokoch. Na strane príjmov dôjde v rozpočtových rokoch 2017 a 2018 už len miernemu poklesu úrovne príjmov. Celkové príjmy tak budú v porovnaní so scenárom nezmenených politík nižšie o 0,1 % HDP v roku 2017 a o 0,15 % HDP v roku 2018. Toto bude spôsobené najmä na strane nedaňových príjmov a z menšej časti aj v dôsledku nižšieho výberu daní z produkcie a dovozu.

II.8. Vplyvy konsolidácie

Východiskovým bodom kvantifikácie²⁸ veľkosti fiškálnych opatrení pôsobiacich na ekonomiku je scenár nezmenených politík (NPC). Vplyv fiškálnej politiky v rokoch 2016 až 2018 je kvantifikovaný v dvoch scenároch: prvý predpokladá opatrenia potrebné na dosiahnutie fiškálnych cieľov, kým druhý scenár kvantifikuje iba vplyv opatrení už obsiahnutých v rozpočte verejnej správy pre roky 2016 až 2018.

Tab 11: Celková potreba opatrení na dosiahnutie fiškálnych cieľov voči NPC (ESA2010, % HDP)

	2016	2017	2018
1. Nominálne saldo - Fiškálne ciele	-1,9	-0,4	0,0
2. Nominálne saldo - rozpočet verejnej správy	-1,9	-0,9	-0,4
3. Nominálne saldo - Scenár NPC	-2,2	-1,8	-1,6
4. Veľkosť opatrení prvý scenár (1-3)	0,3	1,4	1,6
- potreba dodatočných opatrení v danom roku (medziročná zmena)	0,3	1,2	0,2
5. Veľkosť opatrení druhý scenár (2-3)	0,3	1,0	1,2
- potreba dodatočných opatrení v danom roku (medziročná zmena)	0,3	0,7	0,3

Zdroj: MF SR

V prvom scenári sú nad rámec rozpočtu verejnej správy zahrnuté príjmové opatrenia zohľadňujúce naplnenie rozpočtových cieľov v rokoch 2017 a 2018. Rozpočet verejnej správy obsahuje oproti scenáru NPC opatrenia vo výške 0,3 % HDP, vďaka ktorým by deficit mal v roku 2016 dosiahnuť 1,9 % HDP. V roku 2017 sú na dosiahnutie rozpočtového cieľa na úrovni deficitu 0,4 % HDP potrebné opatrenia vo výške 1,2 % HDP oproti NPC. V poslednom roku rozpočtového rámca je potreba dodatočných opatrení 0,2 % HDP. Z prepočtov vplyvu pozície fiškálnej politiky na HDP boli vynechané konsolidačné opatrenia, ktoré nemajú priamy vplyv na HDP²⁹. **V roku 2016**

²⁸ Viac o vplyvoch fiškálnej politiky v rokoch 2016 až 2018 v Prílohe 5.

²⁹ Na výdavkovej strane rozpočtu ide o výdavkové kategórie ostatné bežné transfery a kapitálové transfery, s výnimkou opatrenia na zateplovanie rodinných domov vo výške 0,04 % HDP. Vplyv grantov a transferov je vyňatý z kvantifikácie na príjmovej strane rozpočtu verejnej správy.

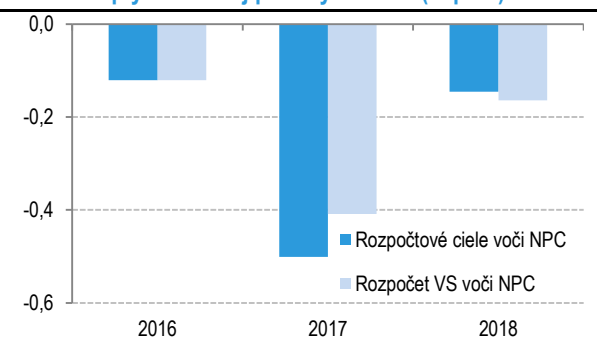

konsolidačné opatrenia znížia rast HDP o 0,1 p. b. Konsolidácia vedúca k vyrovnanému rozpočtu v roku 2018 zníži rast HDP o 0,5 p. b. v roku 2017 a 0,1 p. b. v roku 2018.

Druhý scenár predpokladá iba realizáciu konsolidačných opatrení podľa rozpočtu verejnej správy pre roky 2016 až 2018. Veľkosť konsolidácie v roku 2016 je zhodná s prvým scenárom. V roku 2017 rozpočet verejnej správy obsahuje opatrenia len vo výške 0,7 % HDP oproti NPC. Veľkosť opatrení je približne zhodná s prvým scenárom v roku 2018 a dosahuje 0,3 % HDP. Predpokladaná fiškálna konsolidácia na základe rozpočtu verejnej správy zníži rast HDP o 0,4 p. b. v roku 2017 a 0,2 p. b. v roku 2018.

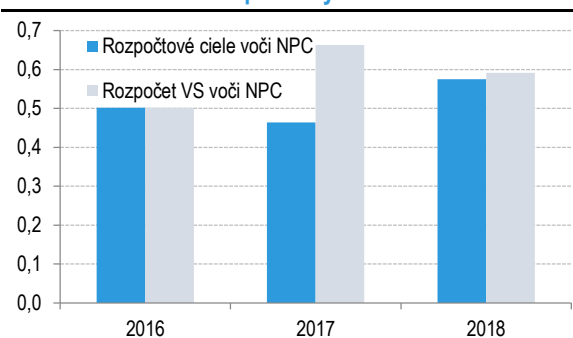
Fiškálny multiplikátor v roku 2016 je odhadnutý vo výške 0,50³⁰. Výška multiplikátora zodpovedá štruktúre opatrení s reštrikciou medzispotreby vlády a verejných investícií pri súčasnom expanzívnom pôsobení sociálnych opatrení na výdavkovej strane rozpočtu, ako aj expanzii na strane príjmov v nepriamych daniach. V prvom scenári v roku 2017 dosahuje implikovaný fiškálny multiplikátor 0,46 a zodpovedá miernej prevahe výdavkových opatrení³¹, zatiaľ čo v roku 2018 má hodnotu až 0,58 a to z dôvodu výlučne výdavkovej konsolidácie. V druhom scenári je odhadnutý fiškálny multiplikátor v roku 2017 výrazne vyšší než v prvom scenári z dôvodu absencie príjmových opatrení. Odhady fiškálnych multiplikátorov v druhom scenári dosahujú 0,66 v roku 2017 a 0,59 v roku 2018, čo predstavuje úrovne na hornej hranici odhadov fiškálnych multiplikátorov pre slovenskú ekonomiku..

Graf 20: Vplyv fiškálnej politiky na HDP (v p. b.)

Zdroj: MF SR

Graf 21: Fiškálne multiplikátory

Zdroj: MF SR

³⁰ Prechodom na ESA2010 došlo k miernemu zvýšeniu multiplikátorov kvôli nižšej otvorenosti ekonomiky.

³¹ Pomer výdavkových a príjmových opatrení dosahuje 60:40.

III. Naviazanie rozpočtového plánu na ciele stratégie rastu a zamestnanosti a špecifické odporúčania Európskej komisie

Vláda pripravila súbor štrukturálnych opatrení zameraných na podporu ekonomického rastu a zamestnanosti. Medzi najväčšie výzvy slovenského hospodárstva patria trh práce, zdravotníctvo a základné školstvo. V školstve sa vláda zameria najmä na prepojenie odborného vzdelania s praxou (duálne vzdelávanie), budovanie škôlok a podporu začleňovania marginalizovaných komunit. Pozitívny vývoj na trhu práce ďalej podporí reforma služieb zamestnanosti a rozšírenie nástrojov aktívnej politiky na trhu práce. V zdravotníctve sa vláda zameria na budovanie dátovej a informačnej infraštruktúry a porovnávanie cien veľkých výdavkov.

III.1. Štrukturálne opatrenia

Nový komplexný prístup stanovovania priorít³², ktorý okrem HDP berie do úvahy aj ďalšie aspekty kvality života, identifikoval ako najväčšie výzvy slovenského hospodárstva trh práce, zdravotníctvo a základné školstvo. Táto kapitola popisuje najdôležitejšie štrukturálne opatrenia, ktoré slovenská vláda prijala, alebo plánuje realizovať v najbližších dvoch rokoch.

Od januára 2015 nadobudlo platnosť nové rozpočtové obmedzenie pre územnú samosprávu. Obec alebo vyšší územný celok je povinný zaplatiť pokutu v prípade dosiahnutia celkovej sumy dlhu vo výške 60 % a viac skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka³³. Od augusta 2015 je účinná **novela zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy a územnej samosprávy, ktorá spresňuje výpočet pokuty**. Stanovila sa minimálna výška pokuty, pričom základňa pre výpočet pokuty nebude zahŕňať záväzky z prijatia návratných zdrojov financovania na splácanie záväzkov v rámci nútenej správy. Zároveň sa pokuta udelí pri opakovanom prekročení 60 % hranice len v prípade, že došlo k jej medziročnému zvýšeniu.

Boj proti daňovým únikom priniesol pozitívne výsledky vo forme **vyššej úspešnosti výberu daní**, najmä v prípade DPH. (Graf 12) Medzera na výbere DPH klesla medzi rokmi 2012 a 2014 o štvrtinu. V rámci boja proti daňovým únikom sú pripravené ďalšie opatrenia, ktoré sa budú postupne implementovať. Od januára 2016 bude zavedené tuzemské samozdanenie pri plneniach medzi platiteľmi dane podnikajúcimi v sektore stavebníctva, ktorý patrí medzi najrizikovejšie sektory. Aktualizácia akčného plánu na boj proti daňovým únikom obsahuje ďalších 30 opatrení, zameraných najmä na vyššiu efektivitu identifikácie, výberu a vymáhania daní.

Prijaté reformy dôchodkového systému a ozdravenie verejných financií viedli k **zlepšeniu dlhodobej udržateľnosti**³⁴. Konsolidácia a reforma prvého penzijného piliera z roku 2012 zlepšila ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti o 2,7 % HDP, na hodnotu 4 % HDP v roku 2012. Ďalšia konsolidácia a následná reforma systému ozbrojených zložiek z roku 2013 ho zlepšila o ďalšie 1 % HDP, na hodnotu 3 % HDP. Opätovné zníženie indikátora dlhodobej udržateľnosti na 2,4 % HDP v roku 2014 nastalo vďaka prechodu na novú metodiku ESA2010.³⁵

Pre ľudí pracujúcich viac ako 30 rokov sa od júla 2015 zaviedol minimálny dôchodok. Od marca do júna 2015 bol tiež dočasne otvorený druhý penzijný pilier, z ktorého vystúpilo 159 397 a do ktorého vstúpilo 20 647 sporiteľov.

³² <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=10131>

³³ Subjekt územnej samosprávy je povinný zaplatiť 5 % z rozdielu medzi celkovou sumou dlhu a 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka.

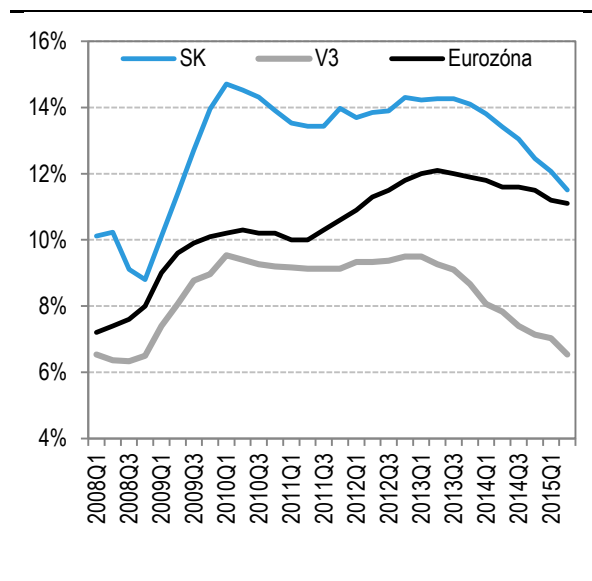
³⁴ Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti vyjadruje hodnotu príjmových a výdavkových opatrení o ktoré by sa saldo verejnej správy muselo medziročne zlepšiť aby dlh SR o 50 rokov nepresiahol hodnotu 50 % HDP. Ukazovateľ každoročne publikuje Rada pre rozpočtovú zodpovednosť.

³⁵ Oproti revidovanej hodnote ukazovateľa podľa novej metodiky (1,9 % HDP) sa v roku 2014 dlhodobá udržateľnosť mierne zhoršila (2,4 % HDP).

Štrukturálne zmeny v oblasti školstva sa zameriavajú najmä na **prepojenie odborného vzdelania s praxou** (duálne vzdelávanie). Projekty v oblasti inklúzie budú nadväzovať na v súčasnosti fungujúci celodenný výchovný systém, vzdelávanie učiteľov na prácu s deťmi z marginalizovaných rómskych komunit, pôsobenie asistentov učiteľa a osvetovú činnosť v rómskych komunitách. Na **rozširovanie kapacít škôlok** bolo v dvoch kolách vyčlenených 15 mil. eur. Od septembra 2015 boli prijaté opatrenia na zníženie byrokracie pedagógov a vedúcich zamestnancov v základných a stredných školách. Opatrenia na zlepšenie vedy, výskumu a inovácií by mali zvýšiť výdavky a efektívnosť využívania verejných zdrojov

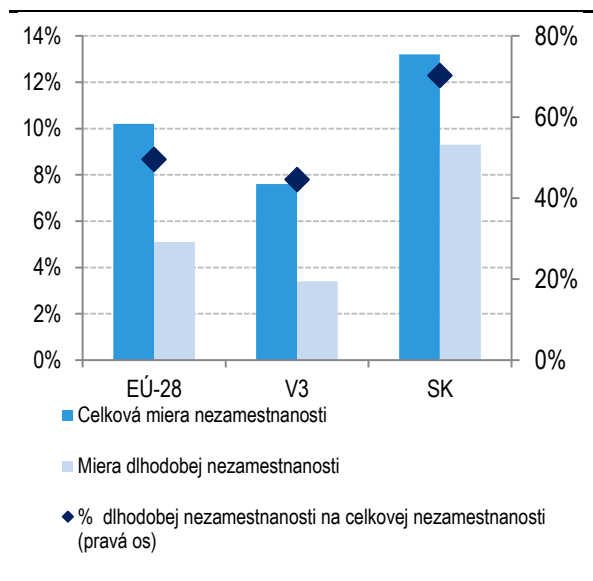
Nezamestnanosť sa vyvíja pozitívne už od štvrtého kvartálu 2013, a od jej vrcholu do konca roka 2015 sa predpokladá vytvorenie 82 tisíc pracovných miest (viac v Grafe 5). V druhom kvartáli 2015 poklesla sezónne očistená miera nezamestnanosti na 11,5 %, a predpokladá sa jej pokles na jednociferné úrovne. Vláda bude pokračovať v **reforme služieb zamestnanosti**, a v zavádzaní nástrojov **aktívnej politiky trhu práce** v rámci iniciatívy záruky pre mladých ľudí do 29 rokov a na podporu dlhodobo nezamestnaných. Od septembra je možné predkladať žiadosti pre národné projekty „Praxou k zamestnaniu“ a „Absolventská prax štartuje zamestnanie“ s celkovou ESF alokáciou 56,6 mil. eur. Do októbra 2015 pokračuje národný projekt „Rodina a práca“ na podporu zamestnávania matiek s deťmi s celkovou ESF alokáciou takmer 23 mil. eur. Od januára 2016 sa bude poskytovať zvýšený príspevok na starostlivosť o dieťa na pokrytie nákladov rodičov na súkromné škôlky. Rozpočtovaná suma na rok 2016 predstavuje 9,3 mil. eur, z čoho 6,8 mil. eur sa plánuje financovať z ESF. Prebiehajú projekty zamerané na podporu komunitných centier a terénnej sociálnej práce v obciach s rómskou populáciou.

Graf 22: Kvartálny vývoj miery nezamestnanosti (sezónne očistené údaje, %)

Zdroj: Eurostat, ŠÚ SR

Graf 23: Miera celkovej a dlhodobej nezamestnanosti (%), 2014

Zdroj: Eurostat

Hlavnými opatreniami v doprave sú výstavba **chýbajúcich úsekov diaľnic a rýchlостných ciest** a výstavba, obnova a **údržba ciest I. triedy**. Dôležitým cieľom bude systematické zvyšovanie významu železničnej prepravy, ako aj zefektívnenie verejnej osobnej dopravy.

Modernizácia štátnej správy prebieha v roku 2015 pokračovaním reformy ESO (Efektívna, Spoľahlivá a Otvorená štátna správa) zameraním na optimalizáciu okresných úradov. Od štátnych a miestnych orgánov verejnej správy sa postupne odčleňujú a následne reorganizujú podporné služby, ako napríklad správa budov, účtovníctvo, personalistika, IT alebo verejné obstarávanie. V roku 2014 bolo v rámci reformy ESO otvorených 25 klientskych centier a do konca septembra 2015 vzniklo na okresných úradoch ďalších 14 centier. Cieľom reformy je postupne

otvoriť celkovo 79 centier do konca roka 2016. Naďalej sa budú posilňovať analytické kapacity v štátnej správe, vrátane mechanizmu pravidelného hodnotenia výdavkov.

Zlepšeniu súdnictva môže pomôcť nový Civilný sporový poriadok, Civilný mimosporový poriadok a Správny súdny poriadok, ktoré nadobudnú účinnosť od júla 2016. Novelizácie pozitívne ovplyvnia aj špecializáciu súdnej sústavy a sudcov. K urýchleniu súdnych konaní prispeje prebiehajúca elektronizácia súdneho spisu, zbierky zákonov, insolvenčného registra. Stabilizácii súdnictva pomôže aj navýšenie mzdových prostriedkov pre pracovníkov v súdnej administratíve. V boji proti schránkovým firmám sa novelou zákona o verejnom obstarávaní znemožnila účasť na verejnom obstarávaní firmám, ktoré nepreukážu vlastnícke vzťahy až po úroveň fyzickej osoby. V horizonte dvoch rokov očakávame nad rámec verejného obstarávania ďalšie úpravy v boji proti schránkovým firmám z dôvodu transpozície smernice proti praniu špinavých peňazí z mája 2015.

IV. Porovnanie s programom stability

Program stability vychádzal z údajov z makroekonomickej prognózy Ministerstva financií z februára 2015. Tá predpokladala v roku 2015 rast HDP na úrovni 2,9 %. Súčasná prognóza Ministerstva financií zo septembra 2015, na základe ktorej je zostavený návrh rozpočtu verejnej správy, počíta s vyšším ekonomickým rastom v roku 2015 (3,2 %) a nižším v roku 2016 (3,1 %). V ďalších rokoch porastie ekonomika tempom 3,6%.

Tab 12: Prognóza vybraných indikátorov vývoja ekonomiky SR

P.č	Ukazovateľ	m.j.	Program stability				Návrh rozpočtu			
			2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
1	HDP, bežné ceny	mld. eur	77,3	81,3	85,7	90,6	77,5	80,6	85,1	89,9
2	HDP, stále ceny	%	2,9	3,6	3,6	3,7	3,2	3,1	3,6	3,6
3	Konečná spotreba domácností a NISD	%	2,8	2,7	2,8	2,9	2,1	2,7	2,7	2,8
4	Konečná spotreba verejnej správy	%	2,3	1	1,2	1,3	3,4	-0,7	1,5	1,5
5	Tvorba hrubého fixného kapitálu	%	3,7	1,8	1,7	2,1	7,6	-0,7	2,0	3,2
6	Export tovarov a služieb	%	1,4	5,9	6	6,1	6,1	5,6	6,3	5,6
7	Import tovarov a služieb	%	1	4,5	4,9	4,8	7,1	3,9	4,9	5,0
8	Priem. mesačná mzda za hospodárstvo (nominálny rast)	%	2,6	3,9	4,4	4,6	2,4	3,1	4,6	4,7
9	Priemerný rast zamestnanosti, podľa VZPS	%	0,7	0,7	0,8	0,9	2,2	1,0	0,8	0,9
10	Priemerný rast zamestnanosti, podľa ESA 2010	%	0,6	0,7	0,7	0,8	1,8	1,0	0,7	0,8
11	Priemerná miera nezamestnanosti, podľa VZPS	%	12,9	12,2	11,4	10,5	11,5	10,6	9,8	9,0
12	Priemerná evidovaná miera nezamestnanosti	%	11,7	11	10,3	9,4	10,6	9,6	8,8	8,0
13	Harmonizovaný index spotrebiteľských cien (HICP)	%	0	1,6	1,8	2	-0,2	0,9	1,8	2,0
14	Bilancia bežného účtu (podiel na HDP)	%	1,9	2,9	3,5	4,5	-0,6	0,9	1,8	1,7

Zdroj: MF SR

V porovnaní s programom stability by malo dôjsť na základe údajov zaslaných Eurostatu v rámci jesennej EDP notifikácie k lepšiemu výsledku salda verejnej správy v roku 2014, čo je spôsobené najmä aktualizáciou príjmov z dane z právnických osôb. V roku 2015 sa očakáva v prípade naplnenia negatívnych rizík zhoršenie hospodárenia verejnej správy približne o 0,2 % HDP. Návrh rozpočtového cieľa na rok 2016 ostáva oproti predpokladom programu stability nezmenený, kým v rokoch 2017 a 2018 sa ciele sprísňujú približne o 0,5 % HDP, reflektujúc nedávnu revíziu štrukturálneho salda.

Aktualizácia makroekonomických predpokladov a očakávaného vývoja zhoršila odhad salda verejných financií v scenári nezmenných politík v rokoch 2016 až 2018. Výraznejší rozdiel v roku 2016 je ovplyvnený najmä horším očakávaným vývojom hospodárenia verejnej správy vo východiskovom roku 2015 a tiež mierne negatívnejším ekonomickým vývojom v horizonte prognózy.

Tab 13: Porovnanie s Programom stability

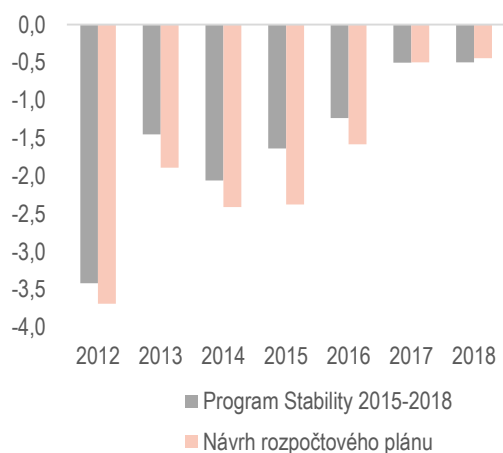
	ESA kód	2014	2015	2016	2017	2018
		% HDP	% HDP	% HDP	% HDP	% HDP
Cieľové saldá verejnej správy	B.9					
Program stability (1)		-2,9	-2,5	-1,9	-0,9	-0,5
Návrh rozpočtového plánu (2)		-2,8	-2,7	-1,9	-0,4	0
Rozdiel (2-1)		0,1	-0,2	0,0	0,5	0,5
Saldá verejnej správy na základe scenára nezmenených politík	B.9					
Program stability (1)		-	-	-1,6	-1,5	-1,4
Návrh rozpočtového plánu (2)		-	-	-2,2	-1,8	-1,6
Rozdiel (2-1)		-	-	-0,6	-0,3	-0,2

Zdroj: MF SR

Od zverejnenia programu stability došlo k významnej štatistickej revízií údajov o produkčnej medzere, ktoré vstupujú do výpočtu štruktúrného salda. Podľa aktualizovaných údajov je slovenská ekonomika oproti predošlým odhadom v EK metodike menej podchladená. V rokoch 2013 až 2018 sa úroveň štruktúrného deficitu z dôvodu zmeny cyklickej zložky prehlbuje priemerne o 0,5 p.b

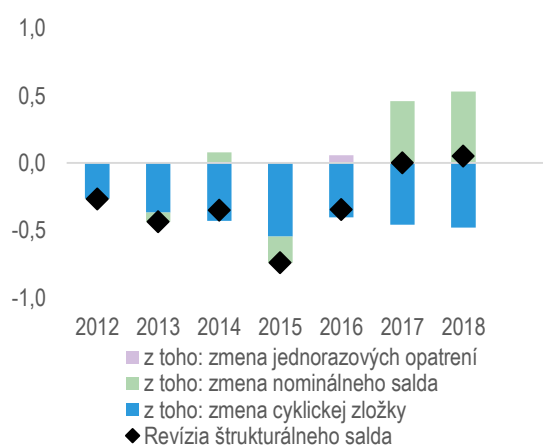
Zmeny v odhade štruktúrného salda majú pri zachovaní plánu na dosiahnutie MTO v roku 2017 dopad na rozpočtové ciele. Kým rozpočtový cieľ na rok 2016 nebolo možné vzhľadom na pokročilý stav rozpočtových vyjednávaní a prípravy rozpočtu meniť, pre dosiahnutie MTO v 2017 bolo potrebné zmeniť rozpočtový cieľ o takmer 0,5 percentného bodu. V roku 2018 dochádza podobne k zmene nominálneho rozpočtového salda, mierne nad rámec zníženého odhadu cyklickej zložky.

Graf 24: Porovnanie štruktúrného salda podľa programu stability a návrhu rozpočtového plánu

Zdroj: MF SR

Graf 25: Príspevky faktorov k revízií štruktúrného salda

Zdroj: MF SR

PRÍLOHY

Príloha 1: Jednorazové opatrenia pre účely výpočtu štrukturálneho salda

Na základe definície uvedenej v zákone o rozpočtových pravidlách verejnej správy sa jednorazovým vplyvom rozumie príjem alebo výdavok, ktorý nemá trvalý alebo opakujúci sa charakter a má časovo obmedzený vplyv na saldo rozpočtu verejnej správy. Ministerstvo financií zverejnilo manuál³⁶ určujúci podrobné pravidlá pre zaznamenanie jednorazových opatrení podľa metodiky EK.

Na roky 2015 až 2018 bolo identifikované nasledujúce jednorazové opatrenia:

1. Železničnej spoločnosti Cargo Slovakia, a. s. bola v roku 2009 poskytnutá návratná finančná výpomoc zo štátnych finančných aktív. Uvedená transakcia ovplyvnila schodok a dlh verejnej správy v roku 2009. Realizované splátky sa považujú v zmysle metodiky ESA 2010 za kapitálový transfer s pozitívnym vplyvom na schodok rozpočtu verejnej správy. Za jednorazový vplyv sa považuje len mimoriadne navýšenie splácania návratnej finančnej výpomoci (uznesenie slovenskej vlády č. 390/2013) vzhľadom na výnimočnú výšku a neopakovanie sa v iných rokoch.
2. V roku 2016 očakávame jednorazový nárast výdavkov vo výške 48 mil. z dôvodu vyplácania vratiek za dodávky plynu domácnostiam, čo má priamy dočasný dopad na výdavkovú stranu štátneho rozpočtu. Ide o súčasť prvého vládneho balíčka opatrení pre domácnosti, ktoré týmto dostanú späť 6 % zo svojej ročnej spotreby plynu. Rozhodnutie bolo prijaté na základe poklesu cien plynu na trhu a dobrých výsledkov hospodárenia SPP.

Tab A: Jednorazové a dočasné opatrenia (ESA 2010, v mil. eur)

	2013	2014	2015 OS	2016	2017	2018
Digitálna dividenda	-	164	-	-	-	-
Splácanie NFV Cargo (kapitálový transfer v 2009)	-	0	78	-	-	-
Pokuta PMÚ za stavebný kartel	-	45	-	-	-	-
Odvod do EÚ rozpočtu	-	87	-	-	-	-
Vyplatene starobných dôchodkov silovým zložkám	-	-58	-	-	-	-
Vratky domácnostiam za dodávku plynu	-	-	-	-48	-	-
CELKOVO	0	238	78	-48	0	0

(+) zlepšenie salda, (-) zhoršenie salda

Zdroj: MF SR

³⁶ <https://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=9595>

Príloha 2: Konsolidačné úsilie podľa preventívnej časti Paktu stability a rastu

Európska Komisia zverejnila 13. januára 2015 komunikáciu rozširujúcu flexibilitu Paktu stability a rastu (ďalej len SGP), hlavného piliera európskych fiškálnych pravidiel. Správa je reakciou na záväzok novej Komisie pod vedením Jean-Claude Junckera využiť existujúcu flexibilitu v Pakte stability a rastu s cieľom vytvoriť priestor pre prorastovú fiškálnu pozíciu. Bez zmien legislatívy mierne uvoľňuje pravidlá týkajúce sa požadovaného tempa konsolidácie a tiež spustenia procedúry nadmerného deficitu. Flexibilita sa týka troch oblastí:

- A. Zohľadnenie ekonomického cyklu;
- B. Zavedenie klauzuly pre štrukturálne reformy;
- C. Rozšírenie investičnej klauzuly

A. Zohľadnenie cyklických podmienok

EK transparentne zverejnila aktualizovanú maticu s požadovaným konsolidačným úsilím podľa ekonomických podmienok, úrovne dlhu a rizika dlhodobej udržateľnosti. Oproti pôvodnej matici sa v preventívnej časti paktu viac zohľadňuje možnosť proticyklickej fiškálnej politiky. Nová interpretácia viac sprisňuje požadovanú mieru konsolidácie pre prehrievajúce sa ekonomiky a naopak uvoľňuje tempo pre krajiny výrazne pod svojim potenciálom. Hodnotenie sa nemení v korektívnej časti, kde sa už v súčasnosti zohľadňuje viacero dodatočných faktorov reflektujúc ekonomický vývoj a chyby v prognóze EK.

Podmienka	Požadovaná medziročná konsolidácia	
	Dlh pod 60 % a žiadne riziko udržateľnosti	Dlh nad 60 % alebo riziko udržateľnosti
Reálny rast HDP < 0 alebo produkčná medzera < -4	Bez potreby konsolidácie	
-4 < produkčná medzera < -3	0	0,25
-3 < produkčná medzera < -1,5	0 v prípade otvárajúcej sa produkčnej medzery, 0,25 v prípade zatvárajúcej sa produkčnej medzery	0,25 v prípade otvárajúcej sa produkčnej medzery, 0,5 v prípade zatvárajúcej sa produkčnej medzery
-1,5 < produkčná medzera < 1,5	0,5	> 0,5
produkčná medzera > 1,5	> 0,5 v prípade otvárajúcej sa produkčnej medzery, > 0,75 v prípade zatvárajúcej sa produkčnej medzery	> 0,75 v prípade otvárajúcej sa produkčnej medzery, > 1 v prípade zatvárajúcej sa produkčnej medzery

B. Zavedenie klauzuly pre štrukturálne reformy

V preventívnej a korektívnej časti Paktu sa budú zohľadňovať náklady (fiškálne dopady) na zásadné štrukturálne reformy s preukázateľným vplyvom na dlhodobú udržateľnosť vrátane zvýšenia potenciálneho rastu. Reformy musia zároveň spĺňať viaceré podmienky:

- musia byť implementované, resp. dostatočne špecifikované (vrátane plánovaného harmonogramu implementácie);
- v čase aplikácie klauzuly nesmie byť štrukturálny deficit vyšší o viac než 1,5 % HDP oproti stanovenému MTO;
- dočasná odchýlka od požadovanej medziročnej konsolidácie nesmie prekročiť 0,5 % HDP, nesmie viesť k prekročeniu referenčnej hodnoty deficitu 3 % HDP a zároveň musí byť MTO dosiahnuté v 4-ročnom horizonte od aplikácie štrukturálnej klauzuly;

C. Rozšírenie investičnej klauzuly

Rozšírenie investičnej klauzuly naväzuje na založenie Európskeho fondu pre strategické investície (EFSl). V prípade príspevkov do EFSl je preto tiež možné využiť aplikáciu investičnej klauzuly. Oproti pôvodnej interpretácii sa zaviedla požiadavka dosiahnuť MTO (cieľ štrukturálne vyrovnaného rozpočtu) v rámci štvorročného horizontu Programu stability a zároveň sa upustilo od zohľadnenia dlhového kritéria pri aktivovaní investičnej klauzuly. Pri aplikácii sú smerodajné už len cyklické podmienky (produkčná medzera výrazne pod potenciálom) individuálnej krajiny, pričom sa nezohľadňuje vývoj eurozóny ako celku.

Príloha 3: Opatrenia zahrnuté v návrhu rozpočtu verejnej správy (ESA 2010, porovnanie voči NPC)

Vplyv legislatívnych opatrení na daňové a odvodové príjmy VS (% HDP, ESA 2010)

	Subsektor	ESA2010	2016	2017	2018
Zákon 222/2004 Z.z. o DPH			0,01	0,00	0,00
DPH	S.1311	D.211	0,01	0,00	0,00
Zákon 106/2004 Z.z. o spotrebnej dani z tabakových výrobkov			0,01	0,04	0,04
SD tabak	S.1311	D.214A	0,01	0,04	0,04
DPH	S.1311	D.211	0,00	0,00	0,00
Zákon 595/2003 Z.z. o dani z príjmov			-0,01	-0,01	-0,01
DPFO	S.1311	D.51A	-0,01	-0,01	-0,01
DPFO závislá činnosť	S.1311	D.51A	0,00	0,00	0,00
DPFO podnikanie	S.1311	D.51A	0,00	0,00	-0,01
- z toho: obce	S.1313		0,04	0,04	0,04
- z toho: VÚC	S.1313		0,02	0,02	0,02
- z toho: štát	S.1311		-0,07	-0,07	-0,07
DPPO	S.1311	D.51B	0,00	0,00	0,00
Zrážková daň	S.1311	D.51E	-0,01	0,00	0,00
Sociálne odvody	S.1314	D.61	0,00	0,00	0,00
Zdravotné odvody	S.1314		0,00	0,00	0,00
Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z.			0,00	0,00	0,00
Zdravotné odvody	S.1314		0,00	0,00	0,00
Zákon o športe	S.1311		0,00	0,00	0,00
Zákon 145/1995 Z.z. o správnych poplatkoch			0,00	0,00	0,00
Správne poplatky (nie je daňovým príjmom RVS podľa EKRK)			0,00	0,00	0,00
Ostatné zmeny			-0,08	-0,14	-0,17
Pozn. (+) zvýšenie príjmov					

Vplyv legislatívnych opatrení na výdavky VS (% HDP, ESA 2010)

	Subsektor	ESA2010	2016	2017	2018
Sociálne balíčky (opatrenia od 2016)			-0,17	-0,10	-0,10
Lyžiarske kurzy (sociálny balíček 2)	S.1311	P.2	-0,03	-0,03	-0,03
Pomoc regiónom (sociálny balíček 2)	S.1311	P.2	-0,01	-0,01	-0,01
Dotácie na zateplenie (sociálny balíček 2)	S.1311	D.9	-0,04	-0,04	-0,04
Vratky za plyn (sociálny balíček 1)	S.1311	D.62	-0,06	0,00	0,00
Zvýšenie materskej dávky (sociálny balíček 2)	S.1314	D.62	-0,01	-0,01	-0,01
Zvýšenie príspevku na starostlivosť o dieťa (sociálny balíček 2)	S.1311	D.62	0,00	0,00	0,00
Kompenzácie			-0,22	0,04	0,27
Kolektívne vyjednávanie – 4 % rast taríf vo VS	S.1311	D.1P	-0,19	-0,18	-0,18
Súdni úradníci	S.1311	D.1P	0,00	0,00	0,00
Ostatné zmeny voči NPC		D.1P	-0,03	0,22	0,45
Zdravníctvo			-0,07	-0,07	-0,07
Zvyšovanie platov sestier a zdravotníckych pracovníkov (okrem lekárov)	S.13	D.632P	-0,07	-0,07	-0,07
Rezervy			-0,11	-0,11	-0,11
Rezerva na riešenie vplyvov nových zákonných úprav a iných vplyvov (hlavne DPH)	S.1311	D.7P	-0,11	-0,11	-0,11
Ostatné zmeny voči NPC na strane výdavkov:					
Medzispotreba celkovo		P.2	0,63	0,79	0,88

Bežné transfery		D.7P	-0,12	0,01	0,01
Kapitálové investície celkovo		P.51G	0,15	0,24	0,16
Kapitálové transfery celkovo		D.9P	0,21	0,24	0,24
Subvencie	S.1311	D.3	0,02	0,03	0,03
Ostatné zmeny	S.13		-0,01	0,00	0,01

Pozn. (+) zníženie výdavkov

Zdroj: MFSR

Príloha 4 - Metodika stochastickej prognózy dlhu v skratke

Úroveň dlhu verejnej správy je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov, a preto určiť jeho štatistické vlastnosti priamo tak, aby sa dokázalo kvantifikovať riziko prognózy nie je jednoduché. Preto bol použitý nepriamy simulačný prístup³⁷, v ktorom sa generuje veľký počet náhodných trajektorií determinantov dlhu a tie sa následne agregujú pomocou štandardnej rovnice pre vývoj dlhu:

$$d = (1+i)/[(1+g)*(1+p)]^t d_{t-1} - ps + \text{nondef} + \text{fin}$$

Rovnica dlhu hovorí, že v každom roku dlh závisí od svojej hodnoty v predchádzajúcom roku, od úrokov platených z hodnoty dlhu, od primárneho deficitu, veľkosti nedeficitného financovania dlhu a napokon od rastu nominálneho HDP. Všetky premenné, teda aj samotný dlh, sú vyjadrené v pomere k nominálnemu hrubému domácejmu produktu.

Výsledná stochastická prognóza dlhu spolu s intervalmi spoľahlivosti je založená na simulácii veľkého počtu³⁸ náhodných trajektorií týchto komponentov, ktoré prostredníctvom dlhovej rovnice determinujú jednotlivé trajektórie dlhu. Z takto získaných simulácií dlhu je potom možné jednoducho extrahovať medián prognózu, ktorá je prezentovaná ako alternatívna prognóza a tiež kvantily pre grafické znázornenie pravdepodobnostného rozdelenia dlhu na horizonte prognózy pomocou tzv. vejárového grafu. Vejárový graf (alebo aj fan-chart) graficky prezentuje pravdepodobnostné rozdelenie budúcich hodnôt dlhu. 80 % všetkých potenciálnych realizácií dlhu by sa malo nachádzať v rámci farebného vejára, pričom každý farebný interval predstavuje šírku intervalu, v ktorom by malo byť 10 % zo všetkých realizácií dlhu.

Trajektórie determinantov dlhu sa získavajú v troch rôznych krokoch, ktoré sú podrobnejšie vysvetlené nižšie v texte. V makro modeli sa najskôr získavajú simulácie rastu reálneho HDP spolu s jeho cenou a úrokových sadziieb. Nezávisle na ostatných komponentoch sa simuluje komponent nedeficitného financovania. A napokon použitím fiškálnej reakčnej funkcie sa získajú trajektórie primárneho salda rozpočtu. Keďže hodnota primárneho salda v každom roku závisí aj na hodnote dlhu v predchádzajúcom období, fiškálna reakčná funkcia sa musí simulovať spolu s dlhovou rovnicou a výsledkom tohto kroku je aj samotná trajektória dlhu.

Náhodné trajektórie makro premenných, t.j. rast reálneho HDP, inflácia ceny HDP a úrokové sadzby sa simulujú pomocou vektorovej autoregresie malej otvorenej ekonomiky so siedmimi premennými: rast reálneho HDP, inflácia ceny HDP, úrokové sadzby (výnosy vládných dlhopisov), tieto tri premenné zodpovedajúce hodnotám pre Európsku Úniu a nominálny efektívny výmenný kurz. Model je obmedzený tak, aby zahraničné premenné ovplyvňovali domáce premenné, zatiaľ čo domáce premenné nijako nepôsobia na zahraničné premenné. Takto špecifikovaný a odhadnutý model spolu s jeho variančno-kovariančnou maticou rezíduí je použitý na simuláciu náhodných trajektorií makro premenných, ktoré vstupujú do ďalších častí dlhového modelu. Výhodou modelu, v ktorom vystupujú len makro premenné je, že sa dá pomerne spoľahlivo odhadnúť na štvrtročných dátach³⁹. Keby boli do modelu zahrnuté niektoré fiškálne premenné (ako napríklad deficit alebo dlh), museli by sa model špecifikovať na ročných dátach, čo by výrazne obmedzilo počet pozorovaní a znížilo kvalitu odhadov. Následne štvrtročné dáta potrebuje agregovať do ročných, keďže dáta v ďalších krokoch sú merané na ročnej báze.

Nedeficitné financovanie dlhu je rezíduom v dlhovej rovnici a štatistické vlastnosti tohto komponentu naznačujú, že môže byť modelovaný ako i.i.d. proces, teda nezávisle na ostatných komponentoch dlhovej rovnice a dokonca nezávisle na svojich minulých hodnotách. Otázka, ktorá zostáva je či tento komponent modelovať tak ako vystupuje v dlhovej rovnici, teda ako podiel na HDP, alebo ako úrovnňovú premennú. Ak by sa simuloval tento komponent ako podiel na HDP, tak by sa ignorovali trajektórie HDP, ktoré boli získané v predchádzajúcom kroku, pretože takáto

³⁷ Nami zvolený prístup sa najviac blíži k prístupu Medeiros (2012): Stochastic debt simulation using VAR models and a panel fiscal reaction function: results for a selected number of countries, European Economy, Economic Papers, No. 459

³⁸ Simulovali sme 5000 trajektorií.

³⁹ VAR model stupňa 3 je odhadnutý na dátach od 1997Q1 do 20015Q2.

simulácia v sebe implicitne obsahuje predpoklad o vývoji HDP. Naopak ak sa simuluje priamo úroveň tohto komponentu, tak sa môže vyvolať nekorektný predpoklad o jeho štandardnej odchýlke. Keďže sa jedná o nominálny komponent, tak sa dá predpokladať jeho rast (v absolútnej hodnote) v čase. Jednoduchá simulácia založená na konštantnej štandardnej odchýlke abstrahuje od nominálneho rastu. Dá sa však domnievať, že počas štyroch rokov prognózy tento problém nepredstavuje výraznejšie riziko nepresností, a preto sa uprednostní simulácia úrovne ned/eficitného financovania spolu s trajektóriami HDP z prvého kroku, čo zaručí konzistentnosť.

Zostávajúci komponent, primárny deficit, sa získa z odhadnutej fiškálnej reakčnej funkcie⁴⁰.

$$ps = a_0 + a_1 * d(t-1) + a_2 * gap + res$$

Fiškálna funkcia kvantifikuje reakciu primárneho deficitu na minulé úroveň dlhu a stav ekonomického cyklu⁴¹. Stav cyklu je charakterizovaný produkčnou medzerou získanou pomocou HP filtra z jednotlivých trajektórií HDP simulovaných v prvom kroku. Náhodne vygenerovaná hodnota rezídua vo fiškálnej funkcii uzatvára množinu informácií, ktoré sú nutné pre odhad primárneho deficitu v danom roku. Získaný odhad primárneho deficitu spolu s výsledkami prvého a druhého kroku postačuje na to, aby sa dopočítala úroveň dlhu v danom roku podľa prvej rovnice na začiatku textu. Tento iteratívny proces, teda simultánny výpočet deficit-dlh, je opakovaný pre všetky roky prognózy a pre všetky trajektórie premenných z prvého a druhého kroku.

Zo získaných trajektórií dlhu sa tak jednoducho spočítajú potrebné štatistiky. Medián prognóza je prezentovaná ako alternatívna prognóza. Jednotlivé farebné intervaly vo vejárovom grafe predstavujú percentily (10, 20, 30, 40, 60, 70, 80, 90) simulovaných trajektórií.

⁴⁰ Odhadnutú fiškálnu reakčnú funkciu je preberáme z práce Medeiros (2012), ktorý odhadol fiškálne funkcie pre OECD krajiny pomocou panelových metód a podľa našich vedomostí to predstavuje najkvalitnejší odhad reakčnej funkcie pre Slovensko.

⁴¹ a potenciálne ďalších faktorov

Príloha 5 - Vplyv fiškálnej politiky na ekonomiku v rokoch 2016-2018

1. Scenáre fiškálnej konsolidácie

V prvom scenári pre roky 2016 až 2018 sa predpokladá dosiahnutie rozpočtových cieľov. Veľkosť potrebných fiškálnych opatrení je vypočítaná voči scenáru nezmenených politík vychádzajúceho z očakávanej skutočnosti deficitu verejnej správy pre rok 2015. V roku 2016 počíta rozpočtový cieľ oproti NPC scenáru s fiškálnou konsolidáciou vo výške 0,3 % HDP. V ďalších rokoch je kvantifikovaná potreba dodatočných konsolidačných opatrení trvalého charakteru vo výške 1,2 % HDP v roku 2017 a 0,2 % HDP v roku 2018.

Celková potreba opatrení na dosiahnutie fiškálnych cieľov voči NPC (ESA2010, % HDP)

	2016	2017	2018
1. Nominálne saldo - Fiškálne ciele	-1,9	-0,4	0,0
2. Nominálne saldo - rozpočet verejnej správy	-1,9	-0,9	-0,4
3. Nominálne saldo - Scenár NPC	-2,2	-1,8	-1,6
4. Veľkosť opatrení prvý scenár (1-3)	0,3	1,4	1,6
- potreba dodatočných opatrení v danom roku (medziročná zmena)	0,3	1,2	0,2
5. Veľkosť opatrení druhý scenár (2-3)	0,3	1,0	1,2
- potreba dodatočných opatrení v danom roku (medziročná zmena)	0,3	0,7	0,2

Zdroj: MF SR

V rokoch 2017 a 2018 sa konsolidácia v prvom scenári skladá z dvoch skupín opatrení:

- **Konsolidačné opatrenia špecifikované v rozpočte verejnej správy oproti NPC, ktoré dosahujú 0,7 % HDP v roku 2017 a 0,3 % HDP v 2018**
- **Opatrenia nad rámec rozpočtu verejnej správy potrebné na dosiahnutie rozpočtových cieľov sú vo výške 0,5 % HDP v roku 2017; v roku 2018 predstavujú minimálnu expanziu vo výške 0,0 % HDP v roku 2018**

V roku 2016 sú na výdavkovej strane rozpočtu verejnej správy obsiahnuté opatrenia s priamym vplyvom na HDP vo výške 0,4 % HDP. V bežných výdavkoch ide najmä o škrty v medzispotrebe (0,6 % HDP). Naopak, v kompenzáciách zamestnancov dôjde k expanzívnemu vplyvu fiškálnej politiky primárne kvôli 4 % zvýšeniu taríf zamestnancov vo verejnej správe (0,2 % HDP). Zvýšenie naturálnych sociálnych transferov (platba zdravotníckym zariadeniam) zahŕňa úpravu plátov sestier (0,1 % HDP). Významná úspora sa dosiahne v kapitálových výdavkoch (0,1 % HDP). Opatrenia na strane výdavkov budú vplývať na rast ekonomiky negatívne prostredníctvom nižšej konečnej spotreby vlády a zníženými verejnými investíciami. Rast kompenzácií vo verejnej správe (vrátane plátov zdravotníckych pracovníkov) podporí rast priemernej mzdy v národnom hospodárstve. Opatrenia v oblasti sociálnych dávok (0,1 % HDP) zvýšia disponibilný dôchodok domácností a spolu s rastom reálnej mzdovej bázy budú mať pozitívny dosah na spotrebu domácností.

Expanzia na príjmovej strane rozpočtu verejnej správy s priamym vplyvom na HDP dosiahne v roku 2016 0,1 % HDP. Najvýznamnejším opatrením je zníženie DPH na vybrané druhy potravín, ktoré pribrzdí tempo inflácie a podporí kúpyschopnosť domácností.

V roku 2017 sú opatrenia v rozpočte verejnej správy s identifikovaným priamym vplyvom na HDP vo výške 0,6 % HDP a realizujú sa takmer výlučne na výdavkovej strane rozpočtu (0,6 % HDP). Výdavkové opatrenia

sú obsiahnuté najmä v bežných výdavkoch rozpočtu verejnej správy, a to v kompenzáciách zamestnancov (0,2 % HDP), medzispotrebe vlády (0,2 % HDP) a sociálnych dávkach (0,1 % HDP). V kapitálových výdavkoch rozpočtu verejnej správy je plánovaná úspora vo výške 0,1 % HDP. Opatrenia spomalia rast ekonomiky najmä prostredníctvom nižšej vládnej spotreby, ale aj transmisíou pomalšieho rastu reálnej mzdovej bázy vo verejnom sektore a disponibilného dôchodku domácností do nižšej súkromnej spotreby. Negatívny vplyv na dynamiku investícií v ekonomike bude mierny.

Opatrenia zahrnuté v rozpočte verejnej správy s identifikovaným priamym vplyvom na HDP dosiahnu 0,3 % HDP v roku 2018 a podobne ako v roku 2017 sa budú dominantne nachádzať na výdavkovej strane rozpočtu (0,3 % HDP). V roku 2018 budú výdavkové opatrenia zahŕňať najmä škrt v bežných výdavkoch rozpočtu verejnej správy. Rovnako ako v roku 2017 sa znížia kompenzácie zamestnancov (0,2 % HDP), no konsolidácia v medzispotrebe bude miernejšia (0,1 % HDP). Na rozdiel od predchádzajúceho roku už nedôjde k úspore v sociálnych dávkach. Expanzívne bude pôsobiť nárast kapitálových výdavkov nad rámec NPC (0,1 % HDP). Fiškálna politika tak spomalí rast ekonomiky najmä prostredníctvom nižšej vládnej spotreby a mzdovej bázy vo verejnom sektore. Zároveň jej vplyv bude neutrálny cez kanál sociálnych transferov obyvateľstvu a mierne expanzívny cez verejné investície.

Keďže opatrenia v rozpočte verejnej správy sú sústredené takmer výlučne na výdavkovej strane, **opatrenia nad rámec rozpočtu verejnej správy sú predpokladané iba na príjmovej strane rozpočtu.** Predpokladá sa proporčné rozloženie nárastu príjmov medzi priame a nepriame dane a odvody tzv. daňovo-odvodový mix podľa notifikovanej skutočnosti štruktúry príjmov verejnej správy za rok 2014. Táto skupina opatrení tak bude pôsobiť na ekonomiku cez všetky transmisné kanály fiškálnej politiky.

Scenár 1 Transmisné makroekonomické kanály (% HDP)

	2016	2017	2018
Veľkosť opatrení	-0,26	-1,18	-0,23
Veľkosť opatrení s vplyvom na HDP	-0,24	-1,08	-0,25
Vládna spotreba	-0,28	-0,43	-0,35
Medzispotreba vlády	-0,58	-0,19	-0,13
Kompenzácie zamestnancov	0,22	-0,25	-0,23
Naturálne sociálne transfery (zdravotnícke zariadenia)	0,07	0,00	0,00
Trhová produkcia	0,02	0,01	0,01
Investície	-0,15	-0,17	0,07
Vládne	-0,15	-0,10	0,07
Zvyšok	-0,01	-0,07	0,00
Hrubý disponibilný dôchodok domácností	0,12	-0,25	0,01
Inflácia	0,07	-0,23	0,02

Zdroj: MF SR

V druhom scenári pre roky 2016 až 2018 sa modeluje makroekonomický vplyv dosiahnutia deficitov podľa rozpočtu verejnej správy pre roky 2016 až 2018. V roku 2016 je konsolidácia zhodná s prvým scenárom a dosiahne 0,3 % HDP. Pre roky 2017 a 2018 druhý scenár zahŕňa len opatrenia obsiahnuté v rozpočte verejnej správy, t.j. len prvú skupinu opatrení z prvého scenára, ktoré dosahujú výšku 0,7 % HDP v roku 2017 a 0,3 % HDP v roku 2018.

Scenár 2 Transmisné makroekonomické kanály (% HDP)

	2016	2017	2018
Veľkosť opatrení	-0,26	-0,72	-0,25
Veľkosť opatrení s vplyvom na HDP	-0,24	-0,62	-0,28
Vládna spotreba	-0,28	-0,43	-0,35
Medzispotreba vlády	-0,58	-0,19	-0,13
Kompenzácie zamestnancov	0,22	-0,25	-0,23
Naturálne sociálne transfery (zdravotnícke zariadenia)	0,07	0,00	0,00
Trhová produkcia	0,02	0,01	0,01
Investície	-0,15	-0,11	0,07
Vládne	-0,15	-0,10	0,07
Zvyšok	-0,01	0,00	0,00
Hrubý disponibilný dôchodok domácností	0,12	-0,06	0,00
Inflácia	0,07	-0,01	0,00

Zdroj: MF SR

2. Kvantifikácia makroekonomického vplyvu fiškálnych scenárov

V nasledovnej časti je prostredníctvom makroekonomického modelu IFP pre strednodobé prognózovanie vyčíslený celkový vplyv fiškálnej politiky na hlavné makroekonomické veličiny slovenskej ekonomiky vrátane sekundárnych efektov.

Vplyv fiškálnej politiky na rast HDP je na základe prvého scenára negatívny v roku 2016 vo výške 0,1 p.b. V nasledovnom období konsolidačné opatrenia znížia rast ekonomiky o 0,5 p.b. v roku 2017 a 0,1 p.b. v roku 2018. Implikovaný fiškálny multiplikátor dosahuje 0,50 v roku 2016. Napriek výraznejšiemu objemu príjmových opatrení v roku 2017, je odhad multiplikátora pre rok 2017 len mierne nižší, a to na úrovni 0,46. Hlavným dôvodom je významne iná štruktúra výdavkových opatrení. Odhad multiplikátora je najvyšší pre rok 2018 a dosahuje 0,58 v súlade s rýdzo výdavkovou konsolidáciou verejných financií.

Prvý scenár - Vplyv opatrení na HDP (v p. b.) podľa makroekonomického modelu IFP

	2016	2017	2018
opatrenia s priamym vplyvom na HDP	-0,2	-1,1	-0,3
príspevok k zmene CPI	-0,2	0,4	0,0
zamestnanosti	0,0	-0,5	-0,3
nominálnej mzdy	0,4	-0,3	-0,2
spotreby domácností	0,4	-0,6	-0,1
spotreby vlády	-2,9	-2,7	-2,0
investícií	-0,6	-1,3	0,2
importu	-0,3	-0,6	-0,2
príspevok k medziročnej zmene HDP	-0,1	-0,5	-0,1

Zdroj: MF SR

V druhom scenári konsolidačné opatrenia zahrnuté v rozpočte verejnej správy znižujú rast ekonomiky v roku 2017 o 0,4 p.b. a v roku 2018 o 0,2 p.b.⁴². Vzhľadom na fakt, že v rokoch 2017 a 2018 ide o výlučne výdavkové opatrenia, dosiahnuté fiškálne multiplikátory sú vyššie a dosahujú hodnoty na hornej hranici odhadov pre slovenskú ekonomiku. V rokoch 2017 a 2018 dosahujú hodnoty vo výške 0,66 a 0,59.

Druhý scenár - Vplyv opatrení na HDP (v p. b.) podľa makroekonomického modelu IFP

	2016	2017	2018
opatrenia s priamym vplyvom na HDP	-0,2	-0,6	-0,3
príspevok k zmene CPI	-0,2	0,0	0,0
zamestnanosti	0,0	-0,4	-0,4
nominálnej mzdy	0,4	-0,4	-0,3
spotreby domácností	0,4	-0,3	-0,2
spotreby vlády	-2,9	-2,4	-2,0
investícií	-0,6	-0,9	0,2
importu	-0,3	-0,4	-0,2
príspevok k medziročnej zmene HDP	-0,1	-0,4	-0,2

Zdroj: MF SR

⁴² Vplyv v roku 2016 je zhodný s prvým scenárom.

Príloha 6: Predpoklady kvantifikácií legislatívnych vplyvov

Znížená DPH:

Kvantifikácia zníženej sadzby DPH je založená na údajoch o spotrebe z rodinných účtov a spotrebného koša domácností pre výpočet CPI. Výpočet finálneho vplyvu legislatívnej zmeny analyticky zohľadňuje substitučné efekty pre jednotlivé tovary s blízkymi substitútmi. Výpadok na príjmoch je upravený o úspešnosť výberu, to znamená, že nepredpokladáme 100 % premietnutie zníženej sadzby do výpadku príjmov.

Spotrebné dane z tabaku:

Zmena zdaňovania cigár a cigariet z kusov na hmotnosť:

Kvantifikácia vychádza z údajov daňových priznaní roku 2013 a čiastočne aj z údajov za prvý polrok 2014. Pozitívny vplyv legislatívy sa predpokladá z titulu odstránenia daňového zvýhodnenia zdaňovania cigár podľa kusov, ktoré viedlo k rastúcej daňovej optimalizácii prostredníctvom alternatívneho tabaku baleného v rámci vybraných druhov cigár. Odhad množstiev štandardných cigár a alternatívnych cigár s použiteľným tabakom sa opiera o konzultácie so zástupcami tabakového priemyslu. Predpokladaná priemerná hmotnosť jedného kusa cigariet je 2,3 g a v prípade cigary 7,8 g.

Zjednotenie veľkosti balenia cigariet na 20 ks

Kvantifikácia vychádza z údajov o objeme a štruktúre cigariet v roku 2014 (98,5 % cigariet uvoľnených do voľného obehu - 19 ks v krabičke, 1,5 % cigariet - 20 ks v krabičke). Pozitívny vplyv vychádza z predpokladu zvýšenia spotreby u časti fajčiarov, ktorí fajčia v priemere krabičku denne (predpoklad, že spotrebiteľia fajčiaci „na kusy“ si kúpia celkovo rovnaký počet cigariet ako v súčasnosti). Pre identifikáciu štruktúry fajčiarov boli použité údaje z individuálnych prieskumov o spotrebe. Výpočet finálneho vplyvu analyticky zohľadňuje aj elasticitu dopytu na zmenu ceny na základe zahraničnej literatúry (40 %).

Príloha 7: Požadované tabuľky

Tabuľka 0i - Základné predpoklady

	2014	2015	2016
Krátkodobá úroková miera (ročný priemer)	0,2	0,0	0,1
Dlhodobá úroková miera (ročný priemer)	1,9	0,9	1,6
Výmenný kurz USD/EUR (priemer)	1,33	1,11	1,08
Rast svetového HDP	-1,2	0,2	0,5
Nominálny efektívny výmenný kurz (% zmena)	3,4	3,1	3,6
Rast HDP EU	0,9	1,5	1,8
Rast HDP významných obch. partnerov	2,2	2,4	2,3
Rast importov vo svete v stálych cenách bez EU	3,5	3,7	4,1
Cena ropy (Brent, USD/barel)	74,6	48,8	47,9

Zdroj: MF SR

Tabuľka 0ii - Hlavné predpoklady

	2014	2015	2016
1. Vonkajšie prostredie			
Cena ropy (€)	74,6	48,8	47,9
2. Fiškálna politika			
Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté verejnej správy	-2,8	-2,7	-1,9
Hrubý dlh VS	54,6	52,8	52,1
3. Menová politika, finančný sektor			
Úrokové sadzby:			
Euribor 3M (priemer)	0,2	0,0	0,1
Vklady	0,8	0,6	0,6
Výnos 10 ročného štátneho dlhopisu SR (priemer)	1,9	0,9	1,6
Stav vkladov (rast)	4,6	5,6	4,5
4. Demografické trendy			
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo (rast)	0,2	0,3	0,0
Celkový index závislosti	40,9	41,6	42,5

Zdroj: MF SR

Tabuľka 1.a - Makroekonomický prehľad

		2014	2014	2015	2016
	ESA kód	Skutočnosť	miera rastu	miera rastu	miera rastu
1. Reálny HDP	B1*g	72,8	2,4	3,2	3,1
z toho					
1.1 Predpokladaný vplyv agregovaných rozpočtových opatrení na hospodársky rast		-	-	-	0,1
2. Potenciálny HDP		74,0	2,1	2,6	2,7
príspevky:					
- práca		-	0,6	0,8	0,9
- kapitál		-	0,1	0,2	0,2
- celková produktivita faktorov		-	1,4	1,5	1,6
3. Nominálny HDP	B1*g	75,2	2,2	3,0	4,1
Zložky reálneho HDP					
3. Konečná spotreba domácností a NISD	P.3	39,2	2,2	2,1	2,7
4. Konečná spotreba verejnej správy	P.3	13,2	4,4	3,4	-0,7
5. Tvorba hrubého fixného kapitálu	P.51g	15,7	5,7	7,6	-0,7
6. Zmena stavu zásob a čisté nadobudnutie cenností (% HDP)	P.52 + P.53		-0,2	0,0	0,0
7. Vývoz výrobkov a služieb	P.6	69,2	4,6	6,1	5,6
8. Dovoz výrobkov a služieb	P.7	64,2	5,0	7,1	3,9
Príspevky k reálnemu rastu HDP					
9. Domáci dopyt spolu		-	3,16	3,36	1,18
10. Zmena stavu zásob a čisté nadobudnutie cenností	P.52 + P.53	-	-0,40	0,20	-0,04
11. Saldo zahr. obchodu s výrobkami a službami	B.11	-	-0,03	-0,46	1,93

Zdroj: MF SR

Tabuľka 1.b - Cenový vývoj

		2014	2014	2015	2016
	ESA kód	Skutočnosť	miera rastu	miera rastu	miera rastu
1. Deflátor HDP		1,0	-0,2	-0,2	0,9
2. Deflátor súkromnej spotreby		1,1	-0,1	0,0	0,8
3. HICP		122,8	-0,1	-0,2	0,9
4. Deflátor verejnej spotreby		1,1	0,4	0,7	2,3
5. Deflátor investícií		1,0	-0,1	0,1	0,9
6. Deflátor exportu tovarov a služieb		1,0	-3,3	-1,7	0,6
7. Deflátor importu tovarov a služieb		1,0	-3,4	-1,8	0,4

Zdroj: MF SR

Tabuľka 1.c - Ukazovatele trhu práce

		2014	2014	2015	2016
	ESA kód	Skutočnosť	miera rastu	miera rastu	miera rastu
1. Počet zamestnaných (tis.) [1]		2 223	1,4	1,8	1,0
2. Počet odpracovaných hodín (mil.)[2]		3 920	0,9	1,4	1,0
3. Miera nezamestnanosti (%) [3]			13,2	11,5	10,6
4. Produktivita práce na osobu (eur) [4]		32,764	1,0	1,3	2,1
5. Produktivita práce na hodinu (eur) [5]		19	1,5	1,8	2,1
6. Odmeny zamestnancov (mil. eur)	D.1	28,963	5,6	4,3	4,1
7. Odmeny na zamestnanca (eur)		15 274	3,3	2,1	3,0

[1] Celková zamestnanosť, podľa národných účtov - domáci koncept.

Zdroj: MF SR

[2] Podľa definície národných účtov.

[3] Harmonizovaná miera podľa Eurostatu, úrovne

[4] Reálne HDP na zamestnanú osobu.

[5] Reálne HDP na odpracovanú hodinu.

Tabuľka 1.d - Sektorová bilancia (ESA 2010, % HDP)

	ESA kód	2014	2015	2016
1. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté od zvyšku sveta	B.9	1,0	0,3	1,9
z toho:				
- Tovary a služby		4,7	4,0	5,7
- Primárne príjmy a transfery		-4,5	-4,6	-4,8
- Kapitálový účet		0,8	0,9	1,0
2. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté ostatných sektorov	B.9	3,8	3,0	3,8
3. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté verejnej správy	EDP B.9	-2,8	-2,7	-1,9
4. Štatistický rozdiel		0,0	0,0	0,0

Zdroj: MF SR

Tabuľka 2.a: Vývoj rozpočtov verejnej správy (v % HDP)

	ESA kód	2015 % HDP	2016 % HDP
Čisté pôžičky (EDP B.9) podsektorov verejnej správy			
1. Verejná správa	S.13	-2,7	-1,9
2. Ústredná štátna správa	S.1311	-2,6	-2,1
3. Regionálna štátna správa	S.1312	-	-
4. Miestna štátna správa	S.1313	0,2	0,3
5. Fondy sociálneho zabezpečenia	S.1314	-0,4	-0,1
6. Úrokové náklady	D.41	1,6	1,5
7. Primárne saldo VS (1+6)		-1,1	-0,4
8. Jednorazové a dočasné efekty		0,1	-0,1
9. Reálny rast HDP (%)		3,2	3,1
10. Potenciálny rast HDP (%)		2,6	2,7
príspevky:			
- práca		0,8	0,9
- kapitál		0,2	0,2
- celková produktivita faktorov		1,5	1,6
11. Produkčná medzera (% potenciálneho HDP)		-1,2	-0,7
12. Cyklická zložka (% potenciálneho HDP)		-0,5	-0,3
13. Cyklicky upravené saldo (1-12) (% potenciálneho HDP)		-2,3	-1,6
14. Cyklicky upravené primárne saldo (13+6) (% potenciálneho HDP)		-0,6	-0,1
15. Štrukturálne saldo (13-8) (% potenciálneho HDP)		-2,4	-1,6

[1] Upravené o čisté toky týkajúce sa swapov tak, aby TR-TE=EDP B.9.

Zdroj: MF SR

[2] Primárne saldo je počítané ako (EDP B.9, položka 8) plus (EDP D.41, položka 9).

[3] Kladné znamienko predstavuje pozitívny vplyv jednorazového opatrenia na saldo VS

[5] Vrátane vybraných EÚ

Tabuľka 2.b: Vývoj dlhu verejnej správy (% HDP)

	ESA kód	2015	2016
1. Hrubý dlh ¹		52,8	52,1
2. Zmena hrubého dlhu		-0,8	-0,7
Príspevky k zmene hrubého dlhu			
3. Primárne saldo		-1,1	-0,4
4. Úrokové náklady	D.41	1,6	1,5
5. Zosúladenie dlhu a deficitu		-1,8	-0,5
- Rozdiely medzi cash a akruálom		-1,6	-0,4
- Čistý nárast finančných aktív		-0,4	-0,2
z toho: príjmy z privatizácie		-1,0	0,0
- Efekty zhodnotenia a iné		0,2	0,1
p.m. Implicitná úroková miera		3,2	3,1
Iné relevantné faktory			
6. Likvidné finančné aktíva		3,8	3,4
7. Čistý finančný dlh (1-6)		49,0	48,7
8. Splátky dlhu (existujúce dlhopisy) od konca predchádzajúceho roka		3,2	5,1
9. Podiel dlhu denominovaného v zahraničnej mene		3,5	3,1
10. Priemerná splatnosť*		6,5	6,5

Pozn.: ide o splatnosť štátneho dlhu ku koncu roku

Zdroj: MF SR

Tabuľka 2.c: Podmienené záväzky (% HDP)

	2014	2015	2016
Verejné záruky	17,8		
z čoho:			
finančný sektor	0		

Zdroj: MF SR

Tabuľka 3: Bilancia výdavkov a príjmov verejnej správy podľa scenára nezmenených politík (členenie podľa komponentov)

Verejná správa (S13)	ESA kód	2015 % HDP	2016 % HDP
1. Celkové príjmy	TR	40,2	37,8
z toho		-	-
1.1. Dane z produkcie a dovozu	D.2	10,7	10,5
1.2. Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.	D.5	7,1	7,1
1.3. Dane z kapitálu	D.91	-	-
1.4. Príspevky na sociálne zabezpečenie	D.61	13,8	13,5
1.5. Dôchodky z majetku	D.4	0,8	0,1
1.6. Ostatné		8,0	6,5
p.m.: Daňové zaťaženie (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995)		31,5	31,1
2. Celkové výdavky	TE	43,0	40,0
z toho		-	-
2.1. Odmeny zamestnancov	D.1	8,4	8,3
2.2. Medzispotreba	P.2	5,9	0,0
2.3. Celkové sociálne transfery	D.62, D.632	18,8	18,4
z toho: dávky v nezamestnanosti		0,2	0,2
2.4. Úrokové náklady	D.41	1,6	1,5
2.5. Subvencie	D.3	0,8	0,8
2.6. Tvorba hrubého fixného kapitálu	P.51	4,3	2,9
2.7. Kapitálové transfery	D.9	0,6	0,4
2.8. Ostatné		2,6	7,7

Pozn.: Údaje za 2015 predstavujú očakávanú skutočnosť.

Zdroj: MFSR

Tabuľka 4.a: Bilancia cieľových výdavkov a príjmov verejnej správy (členenie podľa komponentov)

Verejná správa (S13)	ESA kód	2015 % HDP	2016 % HDP
1. Celkové príjmy	TR	40,2	37,7
z toho			
1.1. Dane z produkcie a dovozu	D.2	10,7	10,5
1.2. Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.	D.5	7,1	7,1
1.3. Dane z kapitálu	D.91	0,0	0,0
1.4. Príspevky na sociálne zabezpečenie	D.61	13,8	13,5
1.5. Dôchodky z majetku	D.4	0,8	0,7
1.6. Ostatné ¹		8,0	5,9
p.m.: Daňové zaťaženie (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995)		31,5	31,1
2. Celkové výdavky	TE ³	43,0	39,7
z toho			
2.1. Odmeny zamestnancov	D.1	8,4	8,5
2.2. Medzispotreba	P.2	5,9	4,9
2.3. Celkové sociálne transfery	D.62 ⁶ , D.632	18,8	18,5
z toho: dávky v nezamestnanosti		0,2	0,2
2.4. Úrokové náklady	D.41	1,6	1,5
2.5. Subvencie	D.3	0,8	0,8
2.6. Tvorba hrubého fixného kapitálu	P.51	4,3	2,8
2.7. Kapitálové transfery	D.9	0,6	0,2
2.8. Ostatné ²		2,6	2,4

Tabuľka 4.b: Výdavky vylúčené z výdavkového agregátu

	2014 mil. eur	2014 % HDP	2015 % HDP	2016 % HDP
1. Výdavky na programy EÚ plne kryté príjmami z fondov EÚ	1 195	2184,4	1093,9	1432,3
2. Výdavky na dávky v nezamestnanosti nesúvisiace s opatreniami vlády (cyklická zložka)	15	0,02	0,01	0,01
3. Zmena príjmov z titulu opatrení (vplyv diskretných príjmových opatrení)	-35	-0,05	0,15	-0,08
4. Príjmy z dôvodu uplatňovania legislatívy	0	0	0	0

Tabuľka 4.c.i): Celkové výdavky na vzdelávanie, zdravotníctvo a zamestnanosť

	2014		2015	
	% HDP	% CV	% HDP	% CV
Vzdelávanie	4,1	9,5	3,8	9,5
Zdravotníctvo	7,3	17,0	7,1	18,0
Zamestnanosť*	0,5	1,1	0,2	0,6

Pozn.: CV - Celkové výdavky verejnej správy.

Zdroj: Eurostat

Tabuľka 4.c.ii): Výdavky verejnej správy podľa klasifikácie COFOG

Funkcie	COFOG kód	2015		2016	
		% HDP	% CV	% HDP	% CV
1. Všeobecné verejné služby	1	6,1	14,1	5,2	13,1
2. Obrana	2	1,0	2,4	1,0	2,5
3. Verejný poriadok a bezpečnosť	3	2,1	5,0	2,0	5,0
4. Ekonomická oblasť	4	5,8	13,4	4,5	11,5
5. Ochrana životného prostredia	5	0,6	1,4	0,4	1,0
6. Bývanie a občianska vybavenosť	6	0,5	1,2	0,5	1,3
7. Zdravotníctvo	7	7,3	17,0	7,1	18,0
8. Rekreačia, kultúra a náboženstvo	8	1,0	2,4	0,9	2,4
9. Vzdelávanie	9	4,1	9,5	3,8	9,5
10. Sociálne zabezpečenie	10	14,4	33,5	14,1	35,6
Celkové výdavky	TE	43,0	100,0	39,7	100,0

Pozn.: CV – Celkové výdavky VS

Tabuľka 5.a: Vplyv legislatívnych opatrení na daňové a odvodové príjmy VS (% HDP, ESA 2010)

	Subsektor	ESA2010	2016
Zákon 222/2004 Z.z. o DPH			0,01
DPH	S.1311	D.211	0,01
Zákon 106/2004 Z.z. o spotrebnej dani z tabakových výrobkov			0,01
SD tabak	S.1311	D.214A	0,01
DPH	S.1311	D.211	0,00
Zákon 595/2003 Z.z. o dani z príjmov			-0,01
DPFO	S.1311	D.51A	-0,01
DPFO závislá činnosť	S.1311	D.51A	0,00
DPFO podnikanie	S.1311	D.51A	0,00
- z toho: obce	S.1313		0,04
- z toho: VÚC	S.1313		0,02
- z toho: štát	S.1311		-0,07
DPPO	S.1311	D.51B	0,00
Zrážková daň	S.1311	D.51E	-0,01
Sociálne odvody	S.1314	D.61	0,00
Zdravotné odvody	S.1314		0,00
Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002Z. z.			0,00
Zdravotné odvody	S.1314		0,00
Zákon o športe	S.1311		0,00
Zákon 145/1995 Z.z. o správnych poplatkoch			0,00
Správne poplatky (nie je daňovým príjmom RVS podľa EKRK)			0,00
Ostatné zmeny			-0,08
Sociálne balíčky (opatrenia od 2016)			-0,17
Lyžiarske kurzy (sociálny balíček 2)	S.1311	P.2	-0,03
Pomoc regiónom (sociálny balíček 2)	S.1311	P.2	-0,01
Dotácie na zateplenie (sociálny balíček 2)	S.1311	D.9	-0,04
Vratky za plyn (sociálny balíček 1)	S.1311	D.62	-0,06
Zvýšenie materskej dávky (sociálny balíček 2)	S.1314	D.62	-0,01
Zvýšenie príspevku na starostlivosť o dieťa (sociálny balíček 2)	S.1311	D.62	0,00
Kompenzácie			-0,22

Kolektívne vyjednávanie – 4 % rast taríf vo VS	S.1311	D.1P	-0,19
Súdni úradníci	S.1311	D.1P	0,00
Ostatné zmeny voči NPC		D.1P	-0,03
Zdravotníctvo			-0,07
Zvyšovanie plátov sestier a zdravotníckych pracovníkov (okrem lekárov)	S.13	D.632P	-0,07
Rezervy			-0,11
Rezerva na riešenie vplyvov nových zákonných úprav a iných vplyvov (hlavne DPH)	S.1311	D.7P	-0,11
Ostatné zmeny voči NPC na strane výdavkov:			
Medzis potreba celkovo		P.2	0,63
Bežné transfery		D.7P	-0,12
Kapitálové investície celkovo		P.51G	0,15
Kapitálové transfery celkovo		D.9P	0,21
Subvencie	S.1311	D.3	0,02
Ostatné zmeny	S.13		-0,01

Pozn. (+) zníženie výdavkov alebo zvýšenie príjmov

Zdroj: MF SR

Tabuľka 6.a: Reakcia NPR na špecifické odporúčania pre Slovensko

CSR	Opatrenie	Ciele
1	Zlepšiť nákladovú efektívnosť sektora zdravotníctva, a to aj zefektívnením riadenia nemocničnej starostlivosti a posilnením primárnej zdravotnej starostlivosti. Prijat' opatrenia na zvýšenie výberu daní.	
1	Boj proti daňovým podvodom	Tretia etapa akčného plánu formou opatrení na zlepšenie výberu daní: najmä centralizácia informácií z mýtného systému, registra motorových vozidiel a obyvateľstva, prístup k informáciám o účtoch prešetrovaných osôb a firiem, zverejňovanie platenia DPPO. Zavedenie insolvenčného registra, registra diskvalifikovaných osôb a ratingu daňových subjektov. Okrem toho sa zriadi špecializované senáty na krajských súdoch so zameraním na daňovú oblasť.
1	Vybudovanie analytickej jednotky na Finančnej správe SR.	Posilnenie analytických kapacít a vybudovanie analytickej jednotky na Finančnej správe SR
1	Platby za diagnostickú skupinu DRG	Zavedenie systému dátového vykazovania potrebného pre správny výpočet jednotlivých váh a implementáciu systému platieb za liečbu, ktorý zohľadňuje náročnosť diagnózy, komplikácie a dĺžku hospitalizácie (tzv. case-mixu). Týka sa lôžkových zariadení.
1	Efektívnosť hospodárenia nemocníc	Prostredníctvom efektívnejšieho riadenia, optimalizáciou počtu pracovníkov a centralizovaním nákupov dosiahnuť vyrovnané hospodárenie vo fakultných a univerzitných nemocniciach do 2015
2	Prijat' dodatočné opatrenia na riešenie dlhodobej nezamestnanosti, a to zlepšením aktivačných opatrení, druhej šance na vzdelávanie a zavedením vysoko kvalitnej odbornej prípravy prispôsobenej potrebám jednotlivcov. Zlepšiť motivačné opatrenia pre ženy, aby zostali v zamestnaní alebo sa do zamestnania vrátili, a to zlepšením poskytovania služieb starostlivosti o deti.	

2	Nové alebo inovované programy aktívnych politík na trhu práce (APTP)	Implementujú sa programy na získanie praxe u zamestnávateľa a následné zamestnanie pre mladých nezamestnaných. Od septembra je možné predkladať žiadosti pre národné projekty „Praxou k zamestnaniu“ a „Absolventská prax štartuje zamestnanie“ s celkovou alokáciou ESF vo výške 56,6 mil. eur. Na podporu pracovnej mobility sa modifikovala finančná podpora nezamestnaných, ktorí si hľadajú prácu mimo svojho bydliska (s účinnosťou od januára 2016). Do októbra 2015 pokračuje národný projekt „Rodina a práca“ na podporu zamestnávania matiek s deťmi s celkovou alokáciou ESF vo výške takmer 23 mil. eur.
2	Reforma služieb zamestnanosti	Vykonaná bude vnútorná realokácia zamestnancov úradov práce, pričom sa posilnia miesta prvého kontaktu pre klientov a čiastočne sa navýšia počty odborných poradcov a agentov pre kontakt so zamestnávateľmi. Zefektívnia sa prierezové podporné činnosti úradov práce. Dodatočne sa navýšia kapacity a preškolia sa pracovníci pre kontakt s klientom a odborného poradenstva.
	Príspevok na starostlivosť o dieťa	Od januára 2016 sa bude poskytovať zvýšený príspevok na starostlivosť o dieťa na pokrytie nákladov rodičov na súkromné škôlky. Rozpočítaná suma na rok 2016 predstavuje 9,3 mil. eur, z čoho 6,8 mil. eur sa plánuje financovať z ESF.
2	Zvýšenie kapacít predškolských zariadení	Na rok 2015 bola schválená dotácia na rozšírenie kapacít 113 materských škôl v celkovej výške 9,5 mil. EUR. Celkovo sa tak podporí 167 nových tried, ktoré bude navštevovať 3670 nových detí. V rámci druhého kola budú podporené ďalšie škôlky dodatočnými 5 mil. EUR.
3	Zlepšiť odbornú prípravu učiteľov a atraktivnosť učiteľskej profesie, aby sa zvrátilo zhoršovanie študijných výsledkov. Zvýšiť účasť rómskych detí v hlavnom vzdelávacom prúde a na vysoko kvalitnom vzdelávaní v ranom detstve.	
3	Vyššie mzdy pre učiteľov	Podobne ako v roku 2013 a 2014, aj v roku 2015 porastú platy učiteľov v regionálnom školstve o 5 %. Ich priemerná mzda by tak v roku 2015 mala dosiahnuť 115 % priemernej mzdy v národnom hospodárstve, pričom v roku 2012 to bolo len 105 %. Aj v nasledujúcich rokoch sa bude slovenská vláda snažiť trend rýchlejšieho nárastu plátov učiteľov zachovať.
3	Menej byrokracie	Od septembra sa zníži rozsah administratívnej záťaže v práci pedagógov a vedúcich zamestnancov v základných a stredných školách. Nadmerná byrokracia zaťažuje učiteľov a limituje ich možnosti venovať sa naplno vzdelávaciemu procesu.
3	Viac pedagogickej praxe pre študentov	K zlepšeniu kvality učiteľov by okrem rastu plátov mala prispieť aj zvýšená pedagogická prax ešte počas štúdia a zmeny v kreditovom systéme. Upravia sa pravidlá pre kontinuálne vzdelávanie a systém platového ohodnotenia, aby systém nemotivoval k získavaniu kreditov bez ohľadu na kvalitu a účelnosť (nové profesijné kompetencie)
3	Asistenti učiteľov	V rámci inklúzie marginalizovaných skupín sa rozšíril projekt asistentov na školách (celodenné vzdelávanie) o 6 mil. eur od roku 2015.
4	Posilniť investície do infraštruktúry, zlepšiť a racionalizovať administratívne postupy získavania územných a stavebných povolení. Zvýšiť mieru hospodárskej súťaže a zlepšiť mechanizmy dohľadu pri verejnom obstarávaní.	
4	Investície v doprave	V súčasnosti je na Slovensku rozostavaných približne 130 km diaľnic a rýchlostných ciest, z toho 46 km pribudlo v roku 2014. Vo výstavbe sú s výnimkou dvoch úsekov všetky úseky hlavného diaľničného ťahu, diaľnice D1 medzi Bratislavou a Košicami.
4	Elektronizácia stavebného poriadku	Cieľom projektu je pripraviť a uviesť do praxe program elektronizácie činnosti stavebných úradov, druhostupňových odvolacích orgánov a MDVRR SR tak, aby občania a podnikatelia vybavili elektronickou formou celý proces od podania žiadosti až po vydanie právoplatného rozhodnutia podľa stavebného zákona.

Tabuľka 6.b: Ciele EU pre rast a zamestnanosť

Hlavný EU2020 indikátor	Opatrenie	Cieľ
Zamestnanosť	Reforma služieb zamestnanosti	Posilnia sa miesta prvého kontaktu pre klientov a čiastočne sa navýšia počty odborných poradcov a agentov pre kontakt so zamestnávateľmi. Zefektívnia sa prierezových podporných činností úradov práce. Dodatočne sa navýšia kapacity a preškolia sa pracovníci pre kontakt s klientom a odborného poradenstva.
	Nové alebo inovované nástroje aktívnej politiky trhu práce	Implementácia národných projektov na získanie praxe u zamestnávateľa a následné zamestnanie pre mladých nezamestnaných ("Praxou k zamestnaniu" a "Absolventská prax štartuje zamestnanie"). Do októbra 2015 pokračuje národný projekt „Rodina a práca“ na podporu zamestnávania matiek s deťmi. Od 2016 sa modifikuje finančná podpora nezamestnaných, ktorí si hľadajú prácu mimo svojho bydliska. Úrady práce budú spolupracovať s neverejnými poskytovateľmi služieb zamestnanosti. Pripravia sa projekty pre znevýhodnených UoZ (dlhodobo nezamestnaných, 50+).
	Príspevok na starostlivosť o dieťa	Od januára 2016 sa bude poskytovať zvýšený príspevok na starostlivosť o dieťa na pokrytie nákladov rodičov na súkromné zariadenia starostlivosti o deti.
Veda a výskum	Implementácia stratégie RIS3	Podpora kľúčových oblastí (materiálového výskumu a nanotechnológií, informačných a komunikačných technológií, biomedicíny a biotechnológie, priemyselných technológií, energetiky, pôdohospodárstva a životného prostredia) prostredníctvom stabilizácie verejných zdrojov a podporu súkromného financovania R&D.
	Transformácia Slovenskej Akadémie Vied	Organizácie SAV sa v 2016 pretransformujú na novú formu samostatných právnych subjektov - verejné výskumné inštitúcie. Odstránia sa tým bariéry brániace intenzívnejšej spolupráci so súkromným sektorom vo výskume a vývoji a umožní sa využívanie súkromných zdrojov na financovanie ich výskumných a vývojových aktivít.
Zmena klímy a energetika	V roku 2012 boli emisie skleníkových plynov mimo sektorov ETS o 6,7% nižšie ako v roku 2005. Vláda tak svoj záväzok zvýšiť emisie o maximálne 13% hlboko prekračuje.	
	V roku 2012 bol podiel energie z OZE na hrubej konečnej spotrebe 10,4%. Stanovený cieľ 14% tak SR do roku 2020 pri nezmenených politikách s najväčšou pravdepodobnosťou prekročí.	
	Podpora energetických auditov vo firmách	Vyššia energetická efektívnosť v podnikoch sa podporí prostredníctvom energetických auditov, ktoré odhalia skryté možnosti úspory a možné riešenia. Veľké podniky budú mať povinnosť takýto audit vykonať automaticky.
	Zvýhodnené úvery pre firmy na zvyšovanie energetickej efektívnosti	Program Sloveff3 s celkovou alokáciou 40 mil. eur poskytuje po splnení podmienky dosiahnutia stanovenej úspory použitá na poskytovanie zvýhodnených úverov v oblasti zvyšovania energetickej efektívnosti v podnikoch, zvyšovanie energetickej hospodárnosti budov v domácnostiach a podporu obnoviteľných zdrojov energie
	Podpora zateplovania rodinných domov	Vláda od roku 2016 sumou 40 mil. ročne podporí zateplovanie rodinných domov do výšky 30% celkových nákladov, maximálne do výšky 5000 euro.
Vzdelávanie	Rozširovanie kapacít predškolských zariadení	Na rozširovanie kapacít škôlok bolo v dvoch kolách v roku 2015 vyčlenených 15 mil. eur. Podporí sa aj zvyšovanie kapacít služieb starostlivosti o deti do 3 rokov z ESF.

	Duálne vzdelávanie	Podpora duálneho vzdelávania daňovým zvýhodnením zamestnávateľov, ktoré vytvorí predpoklady na lepšie uplatnenie absolventov do trvalého pracovného pomeru.
	Zvýšenie plátov učiteľov	V roku 2015 sa zvýšili mzdy pedagogickým a odborným zamestnancom v regionálnom a vysokom školstve o 5 %.
Chudoba a sociálna inklúzia	Asistenti učiteľov	V rámci inklúzie marginalizovaných skupín sa rozšíri projekt asistentov na školách (celodenné vzdelávanie) o 6 mil. eur od roku 2015.
	Lepší prístup k predškolskému vzdelávaniu pre marginalizované komunity	Prebiehajú projekty zamerané na podporu komunitných centier a terénnej sociálnej práce v obciach s rómskou populáciou. Pokračuje projekt zameraný na inkluzívne vzdelávanie detí v predškolskom veku.